

**T.C.
GİRESUN ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
TÜRKÇE VE SOSYAL BİLİMLER EĞİTİMİ ANA BİLİM DALI
TÜRKÇE EĞİTİMİ BİLİM DALI**

**TÜRKİYE'DE ÇOCUKLAR İÇİN YAYIN YAPAN KAMUSAL TV
KANALLARINDA TİPLER, KÖK DEĞERLER VE TEMA ÜZERİNE BİR
İNCELEME**

**AN INVESTIGATION ON TYPES, ROOT VALUES AND THEME IN
PUBLIC TV CHANNELS BROADCASTING FOR CHILDREN IN TURKEY**

**YÜKSEK LİSANS TEZİ
LEYLA TAŞTEMİR
162012005**

**DANIŞMAN
Dr. Öğr. Üyesi Dursun ŞAHİN**

Giresun – 2019

JÜRİ ÜYELERİ ONAY SAYFASI

Giresun Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü'nün 28 Mayıs 2019 tarihli toplantısında oluşturulan jüri, Sosyal Bilimler Enstitüsü Türkçe ve Sosyal Bilimler Eğitimi Anabilim Dalı Yüksek Lisans / ~~Doktora~~ / ~~Sanatta Yeterlilik~~ öğrencisi Leyla Taştan'ın "Türkiye'de Çocuklar İçin Yayın Yapan Kamusal TV Kanallarında Tipler, Kök Değerler ve Tema Üzerine Bir İnceleme" başlıklı tezini incelemiş olup, aday 01.07.2019 tarihinde, saat 15.00'te jüri önünde tez savunmasına alınmıştır.

Aday çalışma, sınav sonucunda başarılı bulunarak jürimiz tarafından Yüksek Lisans/~~Doktora~~/~~Sanatta Yeterlilik~~ tezi olarak kabul edilmiştir.

Sınav Jürisi	Unvanı, Adı Soyadı	İmzası
Üye (Başkan)	Dr. Öğr. Üyesi Dursun ŞAHİN (Danışman)	
Üye	Dr. Öğr. Üyesi Mehmet ALVER	
Üye	Dr. Öğr. Üyesi Bekir GÖKÇE	
Üye		
Üye		

ONAY

...../...../2019

Prof. Dr. Güven ÖZDEM

Enstitü Müdürü

YEMİN METNİ

Yüksek Lisans / ~~Doktora~~ / ~~Sanatta Yeterlilik~~ tezi olarak sunduğum “Türkiye’de Çocuklar İçin Yayın Yapan Kamusal TV Kanallarında Tipler, Kök Değerler ve Tema Üzerine Bir İnceleme” adlı çalışmamın, tarafımdan bilimsel ahlak ve geleneklere aykırı düşecek bir yardıma başvurmaksızın yazıldığını ve yararlandığım kaynakların kaynakçada gösterilenlerden oluştuğunu, bunlara atıf yapılarak yararlanılmış olduğunu belirtir ve bunu onurumla doğrularım.

01/07/2019

Leyla TAŞTEMİR

ÖN SÖZ

Günümüz dünyasında çocukların yaşamına giren teknolojik araçlar; oyun, oyuncak, okul ve park yaşamının önüne geçmektedir. Çocukların okul dışındaki zamanının büyük bölümü teknolojik aletlere kaymış bulunmaktadır. Televizyon bu teknolojik araçlar içerisinde çocukların küçük yaşlardan itibaren izlediği ve olayları, karakterleri, yaşam biçimlerini gözlemlediği bir konumdur. Çocuklar, televizyonda en çok izlediği çizgi filmler aracılığıyla çevresiyle bağlantı kurmaya çalışmakta ve çizgi filmlerdeki olayları, karakterleri anlamaya çalışmaktadır. Çizgi filmler içerdiği tema, toplumsal değerler, karakter ve tiplerin sunumu yönünden çocukların yaşamına girmektedir. Bu alanda yapılan çalışmaların istenilen düzeyde olmaması ailelerin ve eğitimcilerin çizgi filmleri nasıl ve ne yönde kullanacağını bilmemesi toplumsal bir sorun olarak dikkat çekmektedir. Bu sebeple, bu çalışmada ülkemizde kamusal TV kanallarında yayımlanan çizgi filmler ele alınarak ve çizgi filmler içerik analizi yöntemi ile incelenmiştir.

Hazırladığım bu çalışmada bana vakit ayıran, beni özveriyle dinleyen; her şeye rağmen öz güvenimi destekleyen ve bana güvenen hocam Dr. Öğr. Üyesi Dursun ŞAHİN'e; bana öğrenmeyi, çalışmayı ve üretmenin erdemini öğreten aileme teşekkürlerimi arz ediyorum.

(Temmuz, 2019)

ÖZET

Çizgi filmler, üretildiği ülkenin geleneksel ve modern değerlerini yansıtan programlardır. Çocuklar izledikleri çizgi filmler aracılığıyla yaşadıkları coğrafyayla bütünlük kurma, toplumsal değerleri küçük yaşlarda edinme, dil, üslup vb. davranışlarını kazanma alışkanlığı edinebilirler. Bu nedenle hazırlanan çizgi film kurgularında çocukların ahlaki değerlerini geliştiren, dili kullanma becerisine katkı yapan, anlaşılması güç kavramları somutlaştıran, çalışkanlık, yardımseverlik, dayanışma gibi değerlere yer veren içerikler özenle işlenmelidir. Çocuklar televizyonda izlediği çizgi filmlerden çok yönlü bakış açısı elde edebilmekte ve birçok davranış örüntüsünü rol model alabilmektedir. Bu davranış rolleri arasında çizgi filmlerde yer alan tipler önemli bir konumdadır.

Bu çalışmada, kamusal TV kanallarında yayımlanan çizgi filmlerde geçen tipler ve bu tiplerin fizyolojik, psikolojik ve toplumsal özellikleri incelenmiştir. Aynı zamanda çizgi filmlerde geçen kök değerler ve çizgi filmlerin Türkçe dersi temalarıyla ilişkisi araştırılmıştır.

Çalışmada nitel araştırma yöntemlerinden içerik analizi yöntemi kullanılmıştır. Rastgele seçilen çizgi filmler belirli aralıklarla izlenmiş ve kaydedilmiştir. Kaydedilen çizgi filmlerin kurgusu yazılmış ve fişlemeler yapılarak tipler, kök değerler ve temalar tablo biçiminde gösterilmiştir. Elde edilen bulgulara göre tipler, 8-12 yaş aralığında yer alan çocuklarla fizyolojik ve psikolojik olarak benzer özelliklere sahip olduğu, toplumsal özellikler olarak ise yabancı çizgi filmlerde yer alan tiplerle yerli çizgi filmlerde yer alan tiplerin farklı toplumsal özellikler gösterdiği tespit edilmiştir. Olumlu tiplerin olumsuz tiplerden daha çok öne çıktığı görülmüştür. Kök değerlerin çizgi filmlerde yer aldığı sonucuna ulaşılmıştır. Çizgi filmlerdeki kurgularla Türkçe dersi temalarıyla ilişki kurulabileceği tespit edilmiştir.

Anahtar kelimeler: Televizyon, Çizgi Film, Değerler, Tipler, Tema.

ABSTRACT

Cartoons are the programs which reflect modern and traditional values of the country where it is produced. Children can acquire the unity of the geography where they live and the awareness of social values or language, manner and genre via cartoons that they watch. That's why, contents which improve children's moral values fictions in cartoons that is prepared, contribute children to use target language, concretize the difficult concepts, contain sedulity, cooperativeness, cooperation, should be carefully considered. Children achieve multiple perspective through those cartoons they watch from TV and observe many behavior patterns. Types appearing in cartoons have a great importance in among behavior patterns.

In the study, types published cartoons in public TV channel and those types' features of psychological, physical, society are analyzed. Besides, origin value that appear in cartoons and relationships between Turkish lesson theme and cartoons are researched.

In the study, content analysis method which is one of the qualitative research methods is used. Cartoons, which are randomly selected or are periodically watched, are recorded. The fictions of the recorded cartoons are written and types, origin values and themes and explained by indicating as a chart. According to the data, types in 8-12 age rank have similar psychological and physical behaviors whereas foreign types and native types are different from each other in terms of social behaviors. Negative types are surpassed by positive types. It is observed that origin values take part in the cartoons. It is identified that fiction in cartoons and Turkish lesson themes are connected.

Key Words: Television, Cartoon, Values, Types, Theme.

İÇİNDEKİLER

ÖN SÖZ	I
ÖZET	II
ABSTRACT	III
İÇİNDEKİLER	IV
KISALTMALAR VE SİMGELER DİZİNİ	VI
GİRİŞ	1
BİRİNCİ BÖLÜM	3
1.ARAŞTIRMANIN GENEL ÇERÇEVESİ	3
1. 1. PROBLEM DURUMU	3
1. 2. ARAŞTIRMANIN AMACI	5
1. 3. ARAŞTIRMANIN ÖNEMİ	5
1. 4. ARAŞTIRMANIN SINIRLILIKLARI	8
1. 5. ARAŞTIRMANIN VARSAYIMLARI	9
İKİNCİ BÖLÜM	10
2. KURAMSAL ÇERÇEVE	10
2. 1. KİTLE İLETİŞİM ARAÇLARI	10
2.2 TELEVİZYON	15
2.3 TELEVİZYONUN İNSAN HAYATINDAKİ YERİ	21
2.4 ÇOCUK, ÇOCUK VE TELEVİZYON İLİŞKİSİ	24
2. 5. ÇOCUK-ÇİZGİ FİLM İLİŞKİSİ	31
2. 6. ÜLKEMİZDE ÇOCUKLAR İÇİN YAYIN YAPAN KAMUSAL TV KANALLARI	34
2. 6. 1. Sony Çocuk (Planet Çocuk)	34
2. 6. 2. MinikaGO – MinikaÇocuk	34
2. 6. 3. TRT Çocuk	35
2. 6. 4. Cartoon Network	36
2. 6. 5. Disney Channel	37
2. 6. 6. Kidz TV	39
2. 7. TEMA	39
2.8 DEĞERLER	40

2. 9. TİP VE KARAKTER.....	41
ÜÇÜNCÜ BÖLÜM.....	43
3. YÖNTEM	43
3. 1. ARAŞTIRMANIN MODELİ	43
3. 2. EVREN VE ÖRNEKLEM.....	43
3. 2. 1. Evren	43
3. 2. 2. Örneklem.....	44
3. 3. VERİLERİ TOPLAMA TEKNİKLERİ	45
3. 4. VERİLERİN ANALİZİ	46
DÖRDÜNCÜ BÖLÜM.....	48
4. BULGULAR VE YORUM	48
4. 1. BULUNAN DEĞERLER.....	48
4. 2. TEMALARA YÖNELİK BULGULAR.....	52
4. 2. 1. TRT Çocuk.....	52
4. 2. 2. Kidz TV	53
4. 2. 3. Sony Çocuk.....	54
4. 2. 4. Disney Channel.....	55
4. 2. 5. Cartoon Network.....	55
4. 2. 6. Minika Go.....	56
4. 2. 7. Minika Çocuk.....	57
4.3. TİPLERE YÖNELİK BULGULAR.....	61
4. 3. 1. Erkek Çocuk Tipler.....	86
4. 3. 2 Kız Çocuk Tipler	91
SONUÇ VE ÖNERİLER.....	93
1. SONUÇ.....	93
2. ÖNERİLER.....	98
KAYNAKÇA.....	100
EKLER.....	106
ÖZGEÇMİŞ	147

KISALTMALAR VE SİMGELER DİZİNİ

bk.	:	Bakınız
Çev.	:	Çeviren
dk.	:	Dakika
MEB	:	Millî Eğitim Bakanlığı
RTÜK	:	Radyo ve Televizyon Üst Kurulu
s.	:	Sayfa
sn.	:	Saniye
TBMM	:	Türkiye Büyük Millet Meclisi
TDK	:	Türk Dil Kurumu
TRT	:	Türkiye Radyo Televizyon Kurumu
vb.	:	ve benzeri
vd.	:	ve diğerleri

GİRİŞ

Televizyon izlemek, televizyon kullanmayı öğrenmek; okumak, yazmak, enstrüman çalmayı öğrenmek ya da herhangi bir beceri kazanımı gibi özel bir çaba ve istek gerektiren bir beceri değildir. İnsanlar yaşamlarının hangi döneminde olurlarsa olsunlar, çocuk yaşta ya da yaşlı, televizyon izleyicisi olarak ekran karşısında yer alabilirler. Bu nedenle televizyon içeriğinde yer alan herhangi bir programın, bir amacı olsa bile, izleyici kaygısı yoktur.

Televizyonun küçük izleyicileri olan çocuklar, televizyonda yansıtılan, gösterilen imajın farkında değildirler. Televizyon dünyasının sunduğu görsel hareketlilik, ses uyarıcıları, program içeriklerindeki iletiler çocuk farkındalığının üst düzeyinde olabilmektedir. Bilişsel anlamda üst beceriye ulaşmak ise bireyin çocuk yaşlarda kazandığı bir yeterlik değildir. Öyle ki çocuklar televizyon karşısında tanıştıkları ilk görsel-işitsel malzemeler olan çizgi filmler aracılığıyla gizil öğrenmeler gerçekleştirebilmektedirler. Çizgi filmler çocukların dünyasında, karmaşık yapılar içine kurgulanan olaylar, kısa metrajlar aracılığıyla gerçek dünyanın yüceltilmiş bir portresini çizmektedir. Portreler içinde yer alan çizgi film tipleri; bireysel ve toplumsal değerlerin izlerini ve çocukların okul yaşamında karşılaştıkları veya karşılaşılabilecekleri yaşantıların ön izlemesini oluşturabilme yeterliğine sahiptir.

Çalışma, ülkemizde yayın yapan kamusal TV kanalları arasında yer alan ve çocuklara yönelik ağırlıklı olarak çizgi filmlere yer veren TV kanallarını ve bu kanallarda yayımlanan programlardaki tiplerin fiziksel, psikolojik ve toplumsal özelliklerini tespit etmeyi; çizgi filmlerdeki olayların yazılı hâle getirilmesi ve çözümlenmesiyle, bu olaylardaki kök değerleri ve çizgi filmlerde yer alan temaların Türkçe Öğretim Programı'ndaki (2018) temalarla ilişkisini incelemeyi amaçlamaktadır.

Çalışma kapsamına;

- a. Kidz TV
- b. TRT Çocuk
- c. Minika Çocuk

- d. Minika Go
- e. Cartoon Network
- f. Sony Çocuk
- g. Disney Channel

olmak üzere toplam yedi çizgi film kanalı alınmıştır.

Çalışmanın verilerini, bu çizgi film kanallarından rastlantısal olarak belirlenen toplam 21 çizgi film ve bu çizgi filmlerden izlenen 151 bölüm oluşturmaktadır. Çalışma sürecinde elde edilen bulgular yazılı hale getirilmiş ve hazırlanan tablolara uygun olarak fişlemeler yapılmıştır. Elde edilen veriler ise içerik analizi yöntemi ile yorumlanmıştır. Bu şekilde elde edilen bulgular kapsamlı olarak değerlendirilerek “Sonuç” bölümünde ifade edilmiştir. Ulaşılan sonuçlara göre de önerilerde bulunulmuştur.

BİRİNCİ BÖLÜM

1.ARAŞTIRMANIN GENEL ÇERÇEVESİ

1. 1. PROBLEM DURUMU

Çocuklar, içinde büyüdüğü ortamın etkisiyle küçük yaşlardan itibaren televizyon ile etkileşim içine girmektedirler. Televizyonun her evde kolay ulaşılabilir ve kullanılabilir bir araç olması çocukların televizyona yönelik ilgisini artırmaktadır. Televizyonun eğlenceli içerikler sunması ve özel çaba gerektirmeyen bir araç olması çocuklar için kullanım kolaylığı sağlamıştır. Okul yaşamından ve oyun oynayarak geçen vakitlerden sonra zamanının büyük çoğunluğunu televizyon karşısında geçiren çocuklar doğrudan ya da dolaylı olarak televizyon kanallarında yayımlanan içeriklerden etkilenmektedir. Çocukların televizyonda izlemeyi en çok tercih ettiği programlar çizgi filmlerdir.

Akkuş, Yılmaz, Şahinöz, ve Sucaklı'nın (2015) yaptığı "3-60 Ay Arası Çocukların televizyon İzleme Alışkanlıklarının İncelenmesi" adlı çalışma, 3-60 ay arası çocukların televizyon izleme alışkanlıklarını ve bu alışkanlıkların oluşmasını etkileyen etmenleri belirlemek amacıyla yapılmıştır. Yapılan bu çalışmada yüz yüze görüşme, posta yolu ile uygulama, telefon ve bilgisayar yoluyla çalışmaya katılan ailelere anketler uygulanmıştır. Anket sorularına verilen cevaplar yorumlanmış ve araştırmanın analizi yapılmıştır. Araştırma sonucuna göre 3-60 ay arası çocukların günlük ortalama 2.08 saat televizyon izlediği, çocukların %21,2'sinin hiç televizyon izlemediği, %31'inin günde 2 saate kadar, %47,7'sinin 2 saat ve üzeri TV izlediği sonucuna ulaşılmıştır. Ayrıca 3-24 ay arası çocukların sadece %35,2'sinin TV izlemediği, %42,2'sinin 2 saate kadar, %22,5'inin 2 saat ve üzeri TV izlediği belirlenmiştir. 25-60 ay arası çocukların %69'unun 2 saat ve üzeri TV izlediği tespit edilmiştir.

Cesur ve Parker'in (2007) yılında yaptıkları "Televizyon ve Çocuk: Çocukların TV Programlarına İlişkin Tercihleri" adlı çalışmada ise yurdun değişik illerinden öğrencilerle çalışılmıştır. Samsun, Kocaeli, İstanbul, İzmir ve Urfa

illerinden toplam 454 öğrenci katılmıştır. Anket yoluyla sorular sorulmuştur ve bulgular elde edilmiştir. Elde edilen bulgulara göre çocukların televizyonda en çok “TV’de en çok neyi seyretmekten hoşlanıyorsun?” ile “hangi programları izliyorsun?” çocukların birbirine çok yakın iki soruya verdikleri cevaplarda “çizgi film” cevabını verdikleri saptanmıştır.

Kaşka ve Özdemir Erem’in (2018) yılında yaptıkları “Çizgi Filmlerde Aile Kurumu Üzerinden Verilen İletilerin Değerlendirilmesi” adlı çalışmada ise Rafadan Tayfa, Gumball, Esrarengiz Kasaba, Heidi, Winx Club ve Harika Kanatlar isimli çizgi filmler alınarak analiz yapılmıştır. Bu çalışmada, 7. sınıfta öğrenim gören öğrencilerin en çok izlediği çizgi filmler arasından seçilmiş ve veri kaynağı olarak kullanılmıştır. Çalışmada seçilen bu çizgi filmlerin izlenen bölümlerinde aile kurumu üzerinden verilen iletilerin; aile içi güven, güvensizlik, kural koyma, aile bireylerini koruma, aile içinde sorumluluk, çatışma ve yardımlaşmayla ilgili mesajlar olmak üzere çizgi filmlerde en çok verilen iletiler şeklinde açıklanmıştır. Çalışma sonuçlarına göre verilen iletilerin çoğunlukla olumlu yönde olduğu görülmüştür. Bu olumlu iletilerin yanında birtakım olumsuz iletilere de rastlanmıştır.

Çocukların çizgi filmlerle ilişkisine yönelik yapılan araştırmalar içerisinde Cerrah Özsevgeç ve Saka’nın (2018) yaptıkları çalışmada dikkat çekicidir. “Çocukların İzledikleri Çizgi Filmler ve Bu Tercihlerinin Karakterleri ile İlişkisi” adlı çalışmada Trabzon il merkezinde yer alan 5 farklı ilkokulun 181 öğrencisine yer verilmiştir. Öğrencilerin en çok sevdikleri çizgi filmler belirlendikten sonra izledikleri çizgi filmlerdeki karakterlerle kendi karakterleri arasında benzerlik olup olmadığı sorulmuştur. Araştırma sonucuna göre ise çocukların çizgi filmlerde izledikleri ve beğendikleri karakterlerle yakın özellikler gösterdiği sonucuna ulaşılmıştır.

Çocuklar televizyonda gördüğü sahneyi, olayı izleyebilmekte; kişileri kendisine rol model alabilmektedir. Yaşları ve gelişim özellikleri dikkate alındığında çocukların televizyonda tercih ettikleri kanallar çizgi film kanalları ve bu kanallarda yayımlanan çizgi film programlarıdır. Çocukların hayatında yer alan televizyonun ve çizgi film kanallarının bu denli öne çıkması çizgi kanallarında yayımlanan programların içeriklerini incelemeyi gerekli kılmıştır.

Çocuklar için yayımlanan çizgi film kanallarının artması bu kanallara yönelik olan ilgiyi de beraberinde getirmiştir. Çocuklar, izledikleri çizgi filmlerdeki karakterleri kendilerine örnek alabilmekte, bu karakterler gibi davranabilmektedir. Fakat gelişim dönemi itibarıyla eleştirme ve analiz edebilme becerileri yetersiz olan çocuklar, çizgi filmlerde gördüğü olayları, tipleri yeterince sorgulayamamaktadır. Bu nedenle çizgi filmlerdeki tiplerin nasıl sunulduğu önemlidir. Alan yazın tarandığında çizgi film, çizgi film ve çocuk, çizgi filmlerde öne çıkan iletiler gibi kavramlar ortaya çıkmaktadır. Fakat Türkçe dersi temalarıyla ilişkilendirilen çalışmaların olmadığı görülmektedir. Bu nedenle araştırmacı çizgi filmlerde yer alan tipler ve bu tiplerin yanında çizgi filmlerde geçen değerler, Türkçe Öğretim Programı'nda yer alan temalar ve bu temaların çizgi filmlerde kullanılma sıklığı üzerine bir araştırma yapılmasını önemli bulmaktadır.

1. 2. ARAŞTIRMANIN AMACI

Araştırmanın temel amacı Türkiye'de çocuklar için yayımlanan kamusal TV kanallarındaki çizgi filmlerde yer alan tipleri analiz etmek ve bu tiplerin nasıl ve ne şekilde sunulduğunu açığa çıkarmaktır. Tiplerin analizi yapılırken aynı zamanda izlenen çizgi filmlerde hangi değerlerin yer aldığını incelemek, Türkçe Öğretim Programı'nda yer alan temalarla çizgi film içeriklerinde yer alan temaların benzerliklerinin ortaya çıkarmak çalışmanın amacını oluşturmaktır. Bu bağlamda şu sorulara cevap aranacaktır:

- a. Çizgi filmlerdeki tipler hangi yönleriyle öne çıkmaktadır?
- b. Çizgi filmlerde geçen tipler yaş, gelişim ve sahip oldukları cinsiyet göstermekte mi?
- c. Çizgi filmlerde geçen tiplerin olumlu ve olumsuz özellikleri nelerdir?
- d. Çizgi filmlerde en çok hangi değer, değerler öne çıkmaktadır?
- e. Çizgi filmlerde en çok hangi tema, temalar öne çıkmaktadır?

1. 3. ARAŞTIRMANIN ÖNEMİ

Değişen çağın haberleşme ağı, her dönemin getirdiği yenilik ve farklılıklar hiçbir birey için yadsınamaz. Değişimin bilgi alanında ilerlemeyle kaydedilmesi, teknoloji, teknolojinin kullanımı ve teknolojinin yaygınlaşması; bu yaygınlaşmayla

beraber görsel ve işitsel araçların insanların hayatına girmesi çağın değişkenlerindedir. Böylelikle 21. yüzyıl, bilgi ve teknoloji araçlarıyla yaşanan dünyada daha çok ve daha çeşitli teknolojik aygıtlarla insanlara hitap etmeye başlamıştır. Bu aygıtlar bilgiye kolay bir şekilde ulaşılma kolaylığını sağlamanın yanında eğlenme, hoşça vakit geçirme, gündemi takip edebilme, uzak mesafelerdeki yaşantıları görebilme, deneyimlenmeyen yaşamları izleyebilme imkânı sağlamıştır. Bilgi teknolojilerinin gelişmesi ve yaygınlaşması aynı zamanda bilgi birikiminin de artmasına neden olmuştur. İnsanlar artık televizyon, bilgisayar, akıllı telefonlar, tabletler; bu aygıtlara internet ağları sağlayan kurulumlarla teknolojinin getirdiği içeriklerle daha çok iç içe olmuşlardır.

Gelişen birçok teknolojik araca rağmen televizyon, insanlar arasındaki önemini ve etkisini korumuştur. Öyle ki her yaştan insan günün bir bölümünü televizyon karşısında geçirebilmektedir. Kendi düşünce dünyasına ve ilgi alanına uygun kanallar seçebilmekte ve programlar takip edebilmektedir. Her yaşa yönelik farklı eğlence, bilgi, haber programı içeren televizyon; gün geçtikçe çocuklar için yayın imkânını geliştirmiştir. Artık yetişkinlerin dünyasına hitap eden programlar yanında çocuklar için yayın yapan kanallar, bu kanallarda gösterilen çizgi filmler ve animasyon yapımlarla ön plana çıkmaya başlamıştır. Çocuklar, çizgi filmleri tekrar tekrar izleme eğilimi gösterebilmektedirler. Çizgi filmleri büyük bir dikkat ve beğeniyle izleyen çocuklar çizgi filmlerdeki olayları anlamaya, çizgi filmlerin gerçek hayatla bağlantısını kurmaya ya da bu çizgi filmlerdeki davranış kalıplarını benimseyebilme istemsizce eğilimi göstermektedirler. Çizgi filmlerde yer alan kurgu, karakterler, karakterlerin sunumu, ses sistemleri, görsel yapılar çocuk dünyasına hitap edebilecek şekilde düzenlenmelerinin yanında gerçek hayattan kopmayan ya da tam tersi şekilde gerçek hayatla uyumlu olmayan içeriklere de yer verebilmektedir. Dolayısıyla toplumun küçük fertlerini oluşturan çocuklar, küçük dünyalarının yanında televizyondan izlediği ya da gördüğü yaşantılardan etkilenebilmektedir.

Leblebici Koçer ve Koçer'in (2012) yaptığı "TV Reklamlarını İzleyen Çocukların Taleplerinin Ailelerinin Satın Alma Davranışına Etkisi" adlı çalışma çocukların izledikleri reklamların satın alma davranışlarına etkisi olup olmadığı üzerinedir. 297 akademik personelin yer aldığı çalışma bulgularına göre ailelerin büyük çoğunluğu çocuklarının günde en az 1 saat televizyon izlediğini, çocukların

reklam türleri içinde en çok oyuncak reklamlarını takip ettiğini ve reklamlarda gördükleri oyuncakları satın aldırarak istediklerini ifade etmiştir.

Özdemir Erem ve Yılmaz'ın (2017) Yabancı Çizgi Filmlerde “Kardeşlik” İlişkileri Üzerine Bir Değerlendirme” çalışmasında içinde kardeş karakterlerin olduğu çizgi filmlere yer verilmiştir. Bu çizgi filmler çalışma kapsamına alınan öğrencilerin verdikleri cevaplardan yola çıkılarak seçilmiştir. Seçilen çizgi filmler, Esrarengiz Kasaba, Fineas ve Förb, Gumball ve Kafadar Ayılar'dır. Bu çalışmada kardeşliğin genellikle iyi ilişkiler üzerine kurulduğu; cinsiyet, yaş ve ilgi alanı gibi faktörlerin kardeşlik ilişkilerini etkilediği görülmüştür.

Karakuş'un (2015) yaptığı çalışmada ise tema içerikli çizgi filmlerden olan ve 2-6 yaş arasında, okul öncesi döneme hitap eden, çizgi film Niloya seçilmiştir. Niloya çizgi filminin 18 bölü incelenmiş ve 157 değer tespit edilmiştir.

Yorulmaz'ın (2013) “Din ve Değerler Eğitimi Açısından Caillou Çizgi Filminin Değerlendirilmesi” çalışma sonucunda ise Caillou çizgi filminin din ve değerler eğitimi açısından değerlendirilmesi yapılmıştır. Araştırma sonucunda Caillou çizgi filminin değerleri geliştirici sözel ve görsel iletiler barındırdığı, başkahraman Caillou'nun çoğunlukla olumlu özelliklere sahip olduğu ve çocuklara iyi örnek teşkil ettiği, şiddet ve cinsellik içeren sahnelerin bulunmadığı, bilinçaltı mesaj ve alt metnin yer almadığı sonucuna ulaşılmıştır.

Animasyon çizgi film yapımları üzerine yapılan bir çalışma ise Arslan (2016) tarafından yapılmıştır. “Çizgi Filmlerde Lider Özelliklerinin Eğitimdeki Yeri” adlı çalışmada 30 tane animasyon çizgi film incelemeye alınmış ve kavramsal analiz yöntemi kullanılarak tahlil edilmiştir. Animasyon filmlerde eğiticilikle ilgili değinilen noktalar alt kategorilere göre animasyon filmlerde en çok pozitif içeriğe sahip olan alt kategoriler “Hayal Gücünü Kullanma, Çalışkanlık ve Üretkenlik”tir. En az pozitif eğilimin ise gerçekle bağlantılı davranma alt faktöründe görülmüştür. Ortalamalar incelendiğinde eğiticilik ile ilgili değinilen özel alt alanların genellikle pozitif eğimli oldukları sonucu çıkmıştır. Yapılan çalışmada ise animasyon filmlerin genel anlamda hayal gücü ve çalışkanlık açısından olumlu bir imaja sahip olduğu belirlenmiştir.

Son zamanlarda araştırmacıların çizgi film hakkında yaptıkları çalışmaların genellikle bir kavram ya da yalnızca bir ya da birkaç çizgi film içinde geçen değerler

üzerinde yoğunlaştıkları görülmektedir. Bu çalışmalar içerisinde çizgi filmlerdeki tipler, değerler ve Türkçe dersi temalarını ortak alan çalışmaların olmadığı görülmüştür. Çizgi film-değerler, çizgi film-tema, çizgi film-tipler hakkında yapılan çalışmalar yetersizdir.

Bu bilgilerden hareketle bu araştırmanın öncelikli önemini araştırma için seçilen konu oluşturmaktadır. Çizgi filmler ve çizgi filmlerin içeriğinde yer alan iletiler her dönem ve her çocuk için kaçınılmaz gerçekler içermesiyle dikkat çekmektedir.

Türkçe Öğretim Programı'nda (2018) yer alan 5. Sınıflar dinleme becerisi kazanımı olan "Dinlediklerinin/izlediklerinin içeriğini belirler kazanımında alt ibare olarak geçen "a. Çizgi film vb. izlettirilerek örtülü anlamları bularak çıkarımlarda bulunması sağlanır." ifadesi yer almaktadır. Bu nedenle çizgi filmlerin içeriğini çeşitli değişkenler açısından incelemek ve çocuk izleyicilerin eleştirel becerisine önerilerde bulunmak gerekli görülmektedir.

Çalışmanın bir başka önemi ise izlenen çizgi filmlerin rol model örneği sunması açısından çocuklara hitap edebilecek şekilde etki gücüne sahip olmasıdır.

1. 4. ARAŞTIRMANIN SINIRLILIKLARI

Araştırma Türkiye'de yayın yapan kamusal TV kanallarında belirli aralıklarla yayımlanan çizgi film kanalları ve bu kanallarda yayımlanan çizgi filmlerden oluşmaktadır.

Kamusal TV kanallarında yayınlanan çizgi film kanalları Kidz TV, TRT Çocuk, Disney Channel, Cartoon Network, Sony Çocuk, Minika Çocuk ve Minika Go'dur. Bu çocuk kanalları, tüm uydu sisteminde yayın yaptığından ve tüm çocuklar için ulaşılabilirlik açısından bir engel teşkil etmediğinden seçilmiştir.

Kidz TV, TRT Çocuk, Disney Channel, Cartoon Network, Sony Çocuk, Minika Çocuk ve Minika Go çizgi film kanallarında yayımlanan çizgi filmler rastgele (random) seçilerek izlenmiştir.

Araştırma bu çizgi filmlerin rastgele izlenen bölümleriyle sınırlandırılmıştır. İzlenen çizgi filmler şu şekildedir:

Kidz TV: Robin Hood.

TRT Çocuk: Canım Kardeşim, Ege ile Gaga, Rafadan Tayfa, Harika Kanatlar, Vikingler.

Disney Channel: Milo ve Hep Ters Giden İşleri, Prenses Elena.

Cartoon Network: Kral Şakir, Köfte Yağmuru, Powerpuff Girls, Gumball.

Sony Çocuk: Korsan Komşu, Dedektif Mirette.

Minika Çocuk: Tip ve Ailesi, Maceracı Yüzgeçler, Jet ile Keşfet, Nane ile Limon.

Minika Go: İstanbul Muhafızları, Ben ve Robotum, Sherlock Yack çizgi filmleridir.

1. 5. ARAŞTIRMANIN VARSAYIMLARI

Bu araştırmada aşağıdaki varsayımlardan hareket edilecektir:

- a. İncelenen çizgi filmler ilköğretim çağındaki çocuklara hitap edecek şekildedir.
- b. İncelenen çizgi filmlerin olay yapısı, kurgusu çocukların anlayabileceği seviyededir.
- c. İzlenen çizgi filmlerde olayda yer alan tipler ilköğretim çağındaki çocukların özdeşim kurabilecekleri yapıdadır.
- d. İzlenen çizgi filmlerde birçok millî ve evrensel değer yer almaktadır.
- e. İzlenen çizgi filmler belirli temaları içermektedir.

İKİNCİ BÖLÜM

2. KURAMSAL ÇERÇEVE

2. 1. KİTLE İLETİŞİM ARAÇLARI

İletişim, insanla birlikte var olan ve insan, insanın yapıp ettikleri var olduğu sürece de devam edecek olan bir kavramdır. İnsanın, insanların yaşadığı küçük çevre, gözlemlediği dünya; konuşmak, paylaşmak ve ihtiyaçlarını gidermek için kurduğu sözel olan ve sözel olmayan bağlantıların tümü iletişim kavramının içerisinde. Öyle ki insanın diğer insanlarla, çevreyle kurduğu iletişimin yanında kendisiyle kurduğu bir iletişim de vardır.

İletişim, en gözlenebilir bir bağ kurma özelliği olması sebebiyle insanlar arasında ya da insanların mekanik araçlarla kurduğu bağlar aracılığıyla ortaya çıkmaktadır. Sözlü iletişim insanların yapıp ettiklerini sözlü biçimde anlattıkları olurken yazının icadı ve geliştirilmesi yoluyla iletişim, yazılı basın yoluyla çıkış yolu bulmuştur. Sözel iletişim ve sözlü kültürün yerini zamanla yazılı araçlara da yer vermesiyle basının gelişmesine özellikle de matbaanın icadıyla iletişimde farklı pencereler açılmıştır. Matbaanın gelişmesiyle söze dayalı ifadeler yazıya geçirilmiş; gazete, dergi, kitap, broşür vb. yayınlarla yazılı kültürün temelleri atılmıştır. Yazılı basının ilk ürünleri olan gazete, dergi, broşür ve kitaplara zamanla mekanik ve elektrik sistemlerle zenginleştirilen telefon, radyo ve televizyon eşlik etmiştir. Elektrikten sesler ve görüntüler elde etmek, ışığın iletişimsel yanını görmek başta yirminci yüzyıl günümüzde ise yirmi birinci yüzyıl insanının şaşkınlığının bir ifadesidir. İnsanın en ilkel çağlardan beri geliştirdiği aletler karşısındaki şaşkınlığı ise tartışılabilir bir yapıya sahiptir.

Kitleler insanların bir arada oluşundan meydana gelen kavramdır. Kitle iletişimi ise bir arada olan insanların birbirleriyle ve dünyayla kurdukları iletişimin yönünü oluşturan yapıdır. Kitle iletişim araçları, kitleler hâlinde yaşayan insanların ortak haberleşme ve benzer duyuş, düşünüş biçimlerini yakınlaştıran araçları kapsamaktadır.

İnsanların yazılı, görsel basını daha üst seviyelere taşıyarak oluşturdukları sese ve görüntüye dayalı aletler bugün günümüzde birçok alanda kullanılan kitle iletişim araçlarını oluşturmuştur. Kitle iletişim araçlarını tanımlayabilmek için öncelikle “kitle” “kitle iletişimi” kavramlarını bilmek gerekir. Türkçe Sözlük’te kitle kavramı:

“Bir araya gelmiş, bir araya toplanmış insan topluluğu kütle.”; kitle iletişimi ise “dağınık insan topluluklarının örgütlenmiş bir kaynaktan iletilen haberlere veya uyarılara maruz kalması, birtakım kaynaklardan elde edilen bilgi ve haberlerin değişik araçlarla geniş halk topluluklarına yaygın olarak duyurulması, kitle haberleşmesi” olarak tanımlanmaktadır.

(http://www.tdk.gov.tr/index.php?option=com_gts&arama=gts&guid=TDK.GTS.5ca78bac2af305.49600038)

Kitle iletişim araçları insanları içine alan haber, bilgi, eğlence, bilimsel gelişim, dünyadaki olaylar vb. gibi geniş bir yapıya sahip olma özelliğiyle önemli bir yerdedir. Öyle ki günümüzde bilgiyi hızlı ulaştırabilen ya da var olan bilginin yayılmasına öncü olan kaynaklar kitle iletişim araçlarıdır. Telgraf, telefon, radyo, televizyon gibi, kitlelerin iletişimi sağlayan araçlar zamanla bilgisayarlar, akıllı telefonlar, tabletlerle çeşitlenmiştir.

İnsanlar uzun yıllar yüz yüze iletişim kanallarını kullanmışlardır. Günümüzde de en önemli iletişim tarzı yüz yüze iletişimidir. İnsanlar gündelik hayatlarını bu iletişim tarzına bağlı olarak sürdürürler. Bunun yanında tarihsel süreç içerisinde geliştirilen çeşitli teknolojik araçlarla yüz yüze iletişimin yanı sıra teknolojiyle aracılanmış iletişim tarzlarını da geliştirmişlerdir. Bunlar, yazılan bir mektuptan çekilen bir telgraf ya da faks, dinlenen bir radyo programından izlenen bir televizyon programına ya da sinema filminden gönderilen bir e-mail mesajına kadar değişir (Yaylagül, 2006: 15)

Kitle iletişimini başlatan ve devam ettiren insandır. Kitle iletişiminin ulaştığı ve ulaşmak istediği de yine insan yaşamıdır.

Kitle iletişim araçlarının (gazeteler, dergiler, kitaplar, radyo, televizyon, bilgisayar, internet, telefon vb.) toplumlarda yaygınlık kazanması, bu araçların önemini ve değerini artırmıştır. Sanayi öncesi toplumların kullandığı iletişim araçları, günümüzde yaygın olarak kullanılan iletişim araçlarına göre oldukça

basit idi ve etki sahaları da dardı. Sanayi öncesi toplumlar güvercinden, dumandan ve mesaj taşıyan atlı ulaklardan faydalanmışlardı. Örneğin kervansaraylar, ticaret kervanlarının güvenliğinin sağlanması ve haber taşıyan ulakların ihtiyaçlarının giderilmesi için çeşitli hizmetler sunmak amacıyla yapılmıştır. (Kocadaş'tan aktaran, Kocadaş, 2004: 129)

Gazete, dergi, kitap gibi yazılı basınların geçmişi çok eskilere dayanmasına rağmen geçerliğini hâlâ korumaktadır. Ancak kitle iletişiminin elektronik araçlarla sağlama yönüne kayması bu araçları kullanan bireyin ve toplumun yapısını değiştirmiştir. Kitle iletişimini sağlayan araçların insanlar tarafından kullanımı ve yaygınlaşması ve bu araçların birey yaşamında yer edinmesi belli bir bilgi birikimi, kültürel farkındalık ve kitle iletişim araçlarını kullanma becerisiyle yakından ilgilidir.

İletişim olgusu tarihin çok eski dönemlerinden beri var olmasına karşın ciddi anlamda kabul edilmesi ve inceleme konusu olması yirminci yüzyılın başlarına dayanır. Diğer bilim dallarına göre çok daha geç başlanan iletişim alanında, çok kısa zamanda büyük mesafeler kaydedilmiştir. Bu gelişmelerin en somut göstergelerinden birisi, iletişim teknolojisi alanında meydana gelen hızlı ilerlemedir. Art arda pek çok kitle iletişim aracı ortaya çıkmış ve insanların gündelik yaşamının ayrılmaz bir parçası haline gelmiştir. (Koçak, 2001: 1)

Kaya'ya (1985) göre, dünyada, kitle iletişim araçlarının etkili olarak kullanılması basın ile başlamıştır. Daha sonra 1930'lardan 1950'lere kadar radyonun etkili bir elektronik iletişim aracı olduğu görülmüştür. Özellikle, bu dönemde radyo, siyasi iktidarların propaganda aracı olarak kullanılmış, 1950'lerden sonra ise televizyon, çok hızlı bir biçimde toplumların hayatında yerini almaya başlamıştır. Bütün bu gelişmelerle beraber, "kitle iletişimi" kavramı da yaygınlık kazanmıştır. İletişimin içinde yer alan kitle iletişimi kavramı, iletişim teknolojisinin ürünleri olan, kitleye yönelik araçlarla yapılan kısımdır. Daha açık bir ifadeyle, kitleye yönelik iletişimin; yazılı basın, sinema, film, radyo ve televizyon ile yapılmasıdır. Bu kitle iletişim araçları ile bir mesajın bir yerden (kişi, kurum, topluluk gibi) geniş kitlelere aktarılması işlemi ya da faaliyetidir (s.2).

İnsanların kitle iletişim araçlarını kullanmalarında değişik etkenler söz konusudur. Haberleşme, bilgi alma verme, eğlence, bilgi iletişimi ve haberleşme ihtiyacı kitlelerin iletişim ağını oluşturduğu söylenebilir. Kitlelerin kullandığı iletişim

araçları ise zaman, mekânsal ve sosyolojik birçok değişkene göre değişiklik gösterir. Dünyanın herhangi bir yerindeki haberin iletilebilmesi ve hitap ettiği alıcıya ulaşabilmesi için toplumun ya da toplumların böyle bir süreci öngörmesi ve bilgi iletişiminin sağlanabilmesi için belirli bir süreç gereklidir. Bu sürecin içinde yer alan en önemli değişkenlerden biri de bilgi alışverişi ve bilgi alışverişini sağlayan insanlardır.

Kitle iletişim araçlarının yaygınlaşması ve bilgi teknolojilerinin gelişmesi ve bilginin yayılımının gelişimi hakkında Arklan ve Taşdemir (2008: 68) şunları ifade eder:

Bilginin toplumdaki diğer insanların da işine yarayabilmesi ve onlar tarafından da kullanılabilmesi, yani bilginin diğer insanlarla da paylaşılarak toplumsal hale gelebilmesi için ise iletişime ihtiyaç vardır. Bu anlamda, insan sahip olduğu bilgileri diğer insanlarla paylaşırken ya kişisel iletişim yolunu seçecek ya da kitle iletişim yoluna başvurarak bunu gerçekleştirecektir. Kişisel iletişim yoluyla bilgi paylaşıldığında hitap edilen insan sayısı oldukça az olacakken, kitle iletişim araçları ve internet kullanılarak bilgi paylaşıldığında oldukça fazla insana hitap edilebilecek ve bu sayede toplumun geneli bu bilgiye erişebilme imkânına sahip olacaktır. Bu sürecin sağlıklı şekilde işlemesiyle birlikte bilgi toplumsal hale gelecektir.

Gelişen iletişim seçenekleri ve teknolojik yenilikler yayılma ağını ve hitap ettiği çevreleri doğrudan ve dolaylı olarak kapsamı içerisine almıştır. İnsanların yaşam standartları geliştikçe geliştirdiği aletler, iletişiminde kullandığı araçların niteliği ve niceliği değişmiştir. Kitlelere hitap eden ve kitle kavramının iletişim boyutunu da tamamlayan kitle iletişim araçları, insanın toplumsal yaşam düzenine de yenilik, aktiflik ve renklilik getirmiştir. Kitle iletişim araçları uzun süreçler içinde kendini ortaya koymuş ve gelişimin, yeniliğin kaçınılmaz sürecinde etkin rol oynamıştır.

Bugünün sermayesi bilgidir. Bilgi, toplumsal gelişim açısından bakıldığında, insanoğlunun tarım toplumundan sanayi toplumuna, oradan da hizmet sektörünün güçlendiği bilgi toplumuna doğru yol almasını sağlayan önemli bir unsurdur. Bilgiye sahip olmak kadar bilgiyi doğru kullanmak da ister insan ister örgüt için olsun başarıyı beraberinde getirdiğinden iletişim

teknolojileri bilginin şekillendirilerek aktarılmasında hayati rol oynamaktadırlar (Aytekin, 2007: 7).

Kitle iletişim araçlarının özellikle de medyanın, tüm dünyada yaşamı inanılmaz değiştirdiği ve dönüştürdüğü yadsınamaz bir gerçektir. Bu gerçeklik, toplumdan topluma görece farklılık göstermekle birlikte, az gelişmiş ve gelişmekte olan ülkelerde kitle iletişim araçlarının gündelik yaşamı değiştirmekte başat bir rol oynadığı da gerçektir. Yaşam standardı düşük toplumlarda kitlelerin televizyon gibi görsel işitsel araçlara daha çok zaman ayırdığı bilinen bir durumdur. Kitle iletişim araçlarının eğitim ve kültür düzeyi ne olursa olsun geniş kesimlerin yaşamını biçimlendirdiği konusunda bir odayşmadan söz edilebilir (Ayhan, 2008: 22).

İnsanların yaşamını oluşturan ve dönüştüren her türlü eylem aynı zamanda toplumların da zaman içerisindeki eylemini oluşturur. Bu durum nasıl ki geçmiş dönemler için geçerliyse bilgi çağı olan yirmi birinci yüzyıl için de geçerlidir. Ama asıl önemli olan başta insanlara sonrasında ise topluma hitap eden kitle iletişim araçlarıyla insanların ne yaptığıdır. Kitle iletişim araçlarıyla nasıl iletişim kurdukları ve kitle iletişim araçlarıyla neleri amaçladıklarıdır.

Kitle iletişim araçlarının çok yönlü gelişim göstermesi ve insan yaşamını kolaylaştırıcı etkilerde bulunması araştırmacılar için bu araçların nasıl ve ne yönde kullanıldığı, toplumların düşünce dünyasında ne şekilde yer ettiğiyle ilgili soruları da beraberinde getirmiştir.

Yavuzer'e (2010: 222) göre, "Kitle iletişim araçlarının temel işlevi, bir yandan eğlendirirken öte yandan gerçeğe dayalı sorunlara çözümler getirebilmek, eğitmek ve toplumda belli değerlerin yerleşmesine yardımcı olmaktır."

Postman'a (2018: 19) göre ise kitle iletişim araçları bir yandan toplumların eylemleri yansıtan araçlardır. Kitle iletişim araçlarıyla bir toplumdaki eğilimler hakkında yorum yapılabilir. Kitle iletişim vasıtasıyla bir toplumun yaşayış ve dünya anlayışı hakkında ön görülerde bulunulabilir. Bir kültürdeki mevcut iletişim araçlarının o kültürün entelektüel ve toplumsal meşguliyetlerinin şekillenmesinde başat bir etki yaptığının mantıklı ve özellikle geçerli varsayım olduğuna inanıyorum.

Yine Postman'a (2018: 17) göre herhangi bir iletişim aracı yoksa haber de yoktur. Bugün, biçimleri kesik kesik aktarılan sözlere çok uygun düşen iletişim araçlarına sahip olmamız nedeniyle dünyanın her köşesindeki gelişmeleri parça parça izleriz. Işık hızıyla işleyen bir medyası olmayan kültürlerin (diyelim, bir mekan kaplayan en etkili araçları duman işaretleri olan kültürlerin) günün haberleri yoktur. Kendi biçimini yaratacak bir araç (medium) olmazsa günün haberleri de olmaz.

20. yüzyılda büyük atılımlar gerçekleştiren kitle iletişim araçları 21. yüzyılda da çok fonksiyonlu görevleri yerine getirmektedir. Telefon, televizyon, radyo, bilgisayar, tablet, akıllı telefonlar günümüz dünyasında insanlara çeşitli ve zengin içeriklerle destekli ses, görüntü, video, fotoğraf içeriklerini sunabilmektedir. Bu içerikleri hızlı bir şekilde ve aynı anda birçok kitleye ulaştırabilmektedir. Hızlı gerçekleşen iletişim biçimleri ise yüz yüze yapılan iletişimin yerini almaktadır. Bu durum gelecekte ortaya çıkacak çevrim içi iletişimin ise en yaygın şeklini alması ihtimalini göstermektedir.

Yüz yüze yapılan iletişimle, kitle iletişim araçlarıyla yapılan iletişim biçimlerini birbirinden ayırmak gerekir. Yüz yüze yapılan iletişimde gönderici yani iletiyi ileten, alıcı –iletiyi alan- arasında mekânsal yakınlıktan kaynaklanan bir sinerji vardır. Ama kitle iletişim araçlarıyla kurulan iletişimde ileti, dağınık şekildeki gruplara zaman ve mekân farklılığı içinde iletilir. Aynı zamanda kitle iletişim araçlarıyla kitlelere ulaştırılan herhangi bir içeriğin kimlere ulaştığı bilinmemektedir.

2.2 TELEVİZYON

Kitle iletişim insan merkezli olarak yıllar içerisinde gelişmesi kitle iletişim araçları içerisinde de değişim ve yenilikler taşıyarak iletişim teknolojilerinin yeni biçimler almasını sağlamıştır. Matbaa yazılı iletişim sistemini sağlarken telefon, radyo gibi ses sistemini içeren yazısız iletişim araçları gelişerek ses, görüntü, ışık ve içeriğin kurgulanması gibi özellikleri bir araya alarak televizyonu ortaya çıkarmıştır.

“Uzaktan görme anlamına gelen “tele” ve “vison” sözcüklerinden oluşan televizyon, herhangi bir olay ya da konuyu, ses ve görüntü ile

izleyicilerine aktarabilmesiyle 20. yüzyılın en büyük buluşlarından”
(Okur ve Göçen, 2012: 90).

Türkçe Sözlük’te ise televizyon “Vericiden iletilen dalgaların görüntü ve ses olarak görünmesini ve duyulmasını sağlayan aygıt, televizyon alıcısı.” şeklinde tanımlanır. (<http://sozluk.gov.tr/>)

Sesler, işaretler ve silüetler görüntüye nasıl aktarılır? Sesin görüntüsü olabilir mi? sorularından hareketle geliştirilmeye çalışılan mekanik araçlar, televizyon aygıtının ortaya çıkmasına zemin hazırlamıştır. Televizyonla ilgili çalışmalar temelde televizyonu ortaya çıkarmaya yönelik çalışmalar değildir. Öyle ki elektriğin insan yaşamında kullanılması insanın diğer elektrik ve ses sistemli araçları geliştirmesine öncülük etmiştir. Telgraf, telefon gibi sesleri ileten araçların icat edilmesi ilerleyen çağlarda radyo ve televizyon gibi araçların gelişmesine zemin hazırlamıştır. Sesin, metal tellerle uzaklara duyurulması yoluyla geliştirilen radyo, zamanla aynı fikirden yola çıkılarak televizyonun icat edilmesine yardımcı olmuştur. Metal çubukların birbirlerine değdirilmesiyle çıkan kıvılcımlar, elektrikten görüntü elde edilebileceği düşüncesini somutlaştırmıştır. Böylelikle belli bir süreç içerisinde geliştirilen elektrik mekaniklerine yeni katmanlar eklenerek televizyonun icadı gerçekleşmiştir.

“Radyonun yalnızca sese dayanan bir araç oluşu, teknik buluş olarak daha erken bulunmasını sağlamış; televizyon ise, radyonun ses unsuruna görüntü unsurunun bulunarak katılması ile daha sonra kamu yararına sunulan bir kitle iletişim aracı olmuştur”(Aziz, 1981: 7).

Birbirinden habersiz çalışan mucitlerin görüntü çalışmaları zamanla birikerek bir araya gelmiştir. Alman Paul Nipkow'un geliştirdiği optik tarayıcı diski, Rus Vladimir K. Zworyhir 1924'te ikonoskop adını verdiği bir aracı, Amerikalı Philo Farnsworth ise laboratuvarında bir kamera ve bir verici tüpü kullanarak tek çizgi bir görüntü iletisi oluşturması görüntü elde etme çalışmalarındandır.

Televizyonun gelişimi çok sayıda bilim adamının farklı amaçlarla yaptıkları buluşlarının bir araya getirilmesiyle gerçekleşmiştir. İlk etapta bir yerden başka bir yere görüntü nakletmek üzere sürdürülen çalışmaların ardından düzenli televizyon yayınları gelmiştir. ABD dışındaki ülkelerin büyük çoğunluğunda televizyon yayıncılığı ilk olarak devlet eliyle başlatılmış, daha sonra özel televizyon yayıncılığına geçilmiştir. Avrupa’da 1970’li yıllardan

itibaren başlatılan özel televizyonculukla ilgili girişimler, Türkiye’de 1990’lı yıllarda gerçekleşmiş ve bu yıllarda çok sayıda özel televizyon kanalı yayına başlamıştır (Şeker, 2009: 17).

Televizyon ile ilgili olarak ilk teknik buluş İrlandalı bir telgrafçı olan Andrew May tarafından 1873 yılında yapılmıştır. May, ışık dalgalarının elektrik akımına çevrilebildiğini ve selenyum adlı kimyasal maddenin elektriğe karşı dirençli olduğunu ve bu direncin güneş ışınında daha da azaldığını buldu. May’ın bu buluşundan on yıl kadar sonra Alman bir bilim adamı Paul Nipkov, bir resmi dönerken tarayabilen bir araç geliştirdi. “Döner Disk” adı ile anılan bu aracın içinde kenarlardan başlayarak helozonik şekilde yerleştirilen karadelikler, küçük bir delikten geçirilerek verilen elektrik ışınları ile baştan başlayarak dönerek taranmakta ve bu taranan yerler ışık ve gölge olarak bir diğer yerde görüntü olarak elde edilmekte idi. Bu araç görüntüyü başka yere aktaran ilk araç olması bakımından önemli bir buluştur. Daha sonraki bu konuda yapılan çalışmalar bu döner diskin geliştirilmiş şekillerinden başka bir şey değildir (Aziz, 1981: 12).

Nasıl ki telefonun, telgrafın, radyonun ve hepsinden önce elektriğin bulunması ve günlük yaşamda, özel yaşamda kullanılabilir hâle gelmesinde tek bir etken yokken televizyonun da teknik olarak ilerlemesinde birçok etken vardır. Yaklaşık yüz yıllık bir geçmişi olan televizyonun elektromanyetik dalgalar şeklinde gelişmesiyle ilgili süreci uzun bir zamana yayılır. 1950’li yıllara kadar yalnızca ABD’de bazı evlerde olan televizyon, ilerleyen yıllar içerisinde birçok ailenin evine girmiştir. Televizyonun icadı tek bir mucit tarafından değil birbirinden habersiz birçok mucidin özgün çalışması sonucu ortaya çıkmıştır.

Aziz(1981: 13)’e göre, 1923 yılında Amerikalı Jenkins, 1925’te ise İngiliz Logie Baird, Nipkov’un döner diskini kullanarak ilk deneme yayınlarını yaptılar. Ancak alınan sonuçlar belli belirsiz kaba çizgilerden ileri gitmiyordu. Yapılan denemede saniyede 20 resim, 60-120 çizgi ile taranmıştı. 1936 yılında ise Baird saniyede 24 resim ve 240 çizgi ile yaptığı denemede daha net bir görüntü elde etti. Baird’in bu buluşu İngiliz televizyon yayınlarında başlangıçta kullanılan mekanik tarama sisteminin temeli olmuştur.

Televizyonun mekanik araçtan elektronik araç konumuna gelmesinde Philo Tylor Fansworth’un çalışmaları önemlidir.“ TV’lerin günümüzde kullandığımız tüplü(CRT) televizyon haline gelmesi ise Philo Taylor Fansworth’un temelini attığı

çalışmalarla sağlanmıştır. Bu nedenle televizyonu icat eden kişi olarak her iki isim de anılmaktadır.” (<https://www.bilgiustam.com/televizyonun-icadi/>)

Philo Farnsworth ilerleyen yıllarda tek çizgilik görüntüyü geliştirerek, televizyonun elektromanyetik sistemini geliştirmiş ve günümüze kadar gelen tüplü televizyonların yapımını kolaylaştırmıştır. “Baird’in icad ettiği mekanik televizyon, birçok hareketli parça barındırıyordu. Farnsworth tamamen elektronik bir televizyon hayalini gerçekleştirmek üzere sıkı bir çalışma yürüttü ve Farnsworth’un Image Dissector kamera tüpü 1927 yılında ilk görüntüsünü aktarmayı başardı. Fakat televizyon hâlâ aydınlatma için karbon yay lambası kullanılıyor ve mekanik parça barındırıyordu. Farnsworth 1929 yılında buna da bir çözüm buldu ve hiçbir mekanik parça barındırmayan televizyonu icat etti. Philo Taylor Farnsworth bu büyük icadının patentini 1930 yılında aldı.

(<https://www.mekatronikmuhendisligi.com/televizyonun-icadi.html>)

1900’lü yılların başında radyo yayınları gelişerek daha çok haber amaçlı kullanılırken İkinci Dünya Savaşı’ndan sonra ses ve görüntünün aynı platformda bulunduğu televizyon yayınları güç kazanmıştır. Televizyonun ortaya çıkışı ve ülkelere girişiyle ilgili farklı yaklaşımlar vardır. Dünyada ve Türkiye’de televizyon yayınları farklı zamanlarda gerçekleşmiştir. Maliyet bakımından alt yapısı olması gereken televizyonun ilk başlarda toplumun tüm kesimlerine ulaşması mümkün olmamıştır.

Aziz’e (1981: 115) göre, radyo yayınlarının henüz ülkenin tümünden izlenememesi, televizyon ile ilgili yatırımların fazla harcamayı gerektirmesi gibi nedenler televizyonun devlet tarafından ele alınmasını geciktirmiştir. Bu nedenledir ki, 1. Beş Yıllık Kalkınma Planında yayın konusunda yatırılan yatırımlar radyo ile ilgili olmuş, televizyonun kurulmasına ilişkin herhangi bir yatırım öngörülmemiştir.

Türkiye’de televizyon denilince akıllara 70’li yılların TRT’si gelse de ilk televizyon yayınının geçmişi daha eskilere dayanıyor. İstanbul Teknik Üniversitesi’nin 1952 yılında kendi bünyesinde yaptığı televizyon yayını Türkiye’deki ilk televizyon yayını olarak tarihe geçti. Yayın, geçmişte “Maçka Silahhanesi” olarak kullanılan, ardından 1955 yılında İTÜ’ye tahsis edilen, bugün ise Yabancı Diller Yüksekokulu olarak kullanılan Maçka’daki binada

gerçekleşti. Stüdyo bugün İstanbul Teknik Üniversitesi tarafından özenle korunarak hala muhafaza ediliyor.

(<https://www.trthaber.com/haber/yasam/turkiyede-televizyon-yayinciligi-66-yil-once-itu-tv-ile-basladi-374024.html>)

Erdoğan ve Alemdar'a (2001: 169) göre, televizyon belli bir toplumsal yapının, ekonomik, siyasal, teknolojik ve kültürel ürünüdür. Televizyonun ortaya çıkması ve gelişmesi ait olduğu yapının gereksinimlerine olduğu kadar çıkışıyla birlikte oluşturulan veya örneğin kullanımlar ve doyular yaklaşımının araştırmalarla desteklediği kişisel gereksinimlerin giderilmesine bir yanittir.

Zaman içinde gelişen televizyon altyapısı TRT'nin İstanbul stüdyoları ve vericisi kurulana kadar TRT'ye de hizmet vermiştir. Ancak TRT Kanunu ile ülkemizde radyo ve TV yayın tekelinin TRT Kurumuna verilmesi üzerine haftada bir yapılan İTÜ-TV yayınlarına son verildi. 1968 yılında TRT siyah beyaz olarak sürekli yayına başladı. Başta tek kanalken sonradan TRT1, TRT2 gibi çeşitli TRT kanalları oluşturuldu. Renkli televizyona geçiş 1980'lerde kısmen gerçekleşti. 1990'lı yılların başında özel televizyon kanalları yayına başladı.

(<http://www.dunyaninilkleri.com/ilkler/dunyadaki-ilk-televizyon.html>)

Yayın teknolojilerindeki gelişmeler, televizyon yayınlarının kablo ve uydu üzerinden yapılmasını sağlamıştır. Televizyon yayın teknolojilerindeki ilerlemeye ivme kazandıran asıl gelişme ise analog teknoloji yerine dijital teknoloji kullanımının yaygınlaşmasıdır. Dijitalleşme, televizyon yayıncılığına görüntü ve ses kalitesi getirmenin yanında analog teknolojiye kıyasla kanal sayısını önemli ölçüde arttıran bir gelişme olmuştur. Uydu; kablo ve karasal yayında kanal kapasitesinin artması, hem daha fazla kanalı izleyicinin kullanıma sunmuş hem de yayın maliyetlerini önemli ölçüde düşürmüştür (Şeker, 2009: 26).

Dünyanın, ülkelerin ve bölgelerin farklı yerlerinde yaşanan olayları, gelişimleri, değişimleri; gündemi oluşturan her türlü bilgiyi ya da olguyu ekranlara taşıyan aynı anda birçok insanın izleme olanağına kavuşturan televizyon; gelişen, yenilenen diğer birçok teknolojik araca rağmen toplum hayatındaki yeri ve önemini kaybetmemiştir.

“Şurası çok açıktır ki, televizyon, yalnızca belli tür iletileri göndermeye yarayan bir araçtır” (Pembecioğlu, 2006: 261).

Televizyon başta bireyin yaşam sürecine, gün içerisindeki eylemlerini oluşturan bir konumda yer alırken aynı zamanda bir toplumun da belirli ihtiyaçları sonucu ortaya çıkmıştır.

Diğer kitle iletişim araçlarıyla karşılaştırıldığında televizyonun ön plana çıktığı ve her geçen gün teknolojik gelişmelere paralel olarak kendini yenilediği ve birçok gereksinimi karşıladığı görülmektedir. Televizyon temelde haber verme, eğitime ve eğlendirme işlevlerini içeren, kitlelere değişik tür ve amaçlarla hazırlanmış programlar aracılığıyla sürekli mesajlar iletmektedir. Gelişmiş ülkelerde enformasyon kaynağı olarak görülen radyo ve özellikle televizyonun enformasyon dağıtımındaki önemi gün geçtikçe daha da artmaktadır. Bu bağlamda belli bir toplumsal yapının, ekonomik, siyasal, kültürel ve teknolojik ürünü olan televizyon gündelik hayatın ayrılmaz bir parçası olarak hızla yaygınlaşmaktadır (Büyükbaykal, 2007: 31-44).

Televizyonda izleyicilere sunulan programların çoğu imaj üzerinedir. İmajın yansıması eğlenceli görsellerle desteklenir. Postman (2018: 112) ise televizyondaki eğlenceyi şu şekilde açıklar:

Elbette, televizyonun eğlendirici olduğunu söylemek sıradan bir ifadedir. Böyle bir olgunun kültürü tehdit edeceğinden söz edilemeyeceği gibi, hakkında kitap yazmaya değecek bir saptama da değildir. Hatta buna memnun bile olunabilir.(...) televizyon aygıtımız bizi dünyayla hep yakın ilişkide tutar, ama bunu bize gülümseyen çehremizin hiç değişmediği bir yüzle yaptırır. Sorun, televizyonun bize eğlendirici temalar sunması değil, bütün temaların eğlence olarak sunulmasıdır ve bu da bambaşka bir sorun oluşturur. Başka şekilde ifade edersek: Eğlence, televizyondaki her türlü söylemin üst-ideolojisidir.

Televizyon da kitle iletişim araçları içerisinde en yaygın en popüler araçlardan birisidir. Popülerdir çünkü izleyicisine olan maliyeti az olduğu için onları eğlendirmekte ve rahatlatmaktadır. Televizyon herkese her yerde doğrudan erişebilecek kapasiteye sahiptir. Ayrıca televizyon pek çok ülkede reklamların hedef kitlesine ulaşmadaki en etkili araçtır (Koçak, 2001: 1).

Sözlü kültürün zaman içerisinde dönüşüm geçirmesi televizyon açısından ciddi bir olgu haline gelmiştir. Televizyonun birçok iletinin olduğu aynı zamanda izleyicileri yönlendirme etkisi olduğu bilinen bir gerçektir. Yapılan reklam yayınları televizyonun yönlendirici taraflarının en önemli özellikleri arasında yer almaktadır. Reklamlar aracılığıyla yeni çıkan ürünler ilk elden tanıtılmakta ve izleyici üzerinde bir yönlendirme etkisi olabilmektedir.

2.3 TELEVİZYONUN İNSAN HAYATINDAKİ YERİ

Kitle iletişim araçları içerisinde televizyon, görsel, işitsel içerikleri sunan ve toplumun tüm kesimine yönelik içeriklere yer vererek yayınlar yapan elektronik araç olarak insanların yaşamında yer alır. Yirminci yüzyılın sonları yirmi birinci yüzyılın başlarında bilgisayar teknolojilerindeki gelişmeler özellikle internet ağlarının yaygınlaşması televizyonu ikinci plana düşüreceği söylemini getirmiş olsa da televizyon izleyici yoğunluğunu kaybetmemiştir. Geliştiren uydu ve internet ağları vasıtasıyla televizyondan internete bağlanılmış ve bilgisayarlar, cep telefonları, tabletlerde internet ağı nasıl kuruluyorsa televizyonla da aynı yöntem devam ettirilmiştir.

Televizyon günümüzde en yaygın, en etkili, en çok tüketilen vs. bir kitle iletişim aracıdır. 20. yüzyılın ikinci yarısından itibaren hayatımıza giren televizyon özellikle Türkiye’de 1980’ler sonrasında hem dünyadaki toplumsal dönüşümlerin etkisiyle hem de devlet kanalları yanında özel televizyon kanallarının açılmasıyla birlikte yaygınlaşmış ve yaşamımızın önemli bir parçası haline gelmiştir (Taylan, 2011: 27).

Toplumların orijinini oluşturan insanların; haber alma, bilgi edinme hakkı demokratik toplumların bir özelliği olarak görülür. Eğitimine devam edemeyen ya da yarıda bırakmış insanlar için bazı televizyon programları eğitsel içerikleriyle öğretme-eğitme işlevini yerine getirir. Televizyon olmadan önce insanların eğlenme, hoşça vakit geçirme faaliyeti olarak sinemaya gitme, tiyatro izleme eylemleri artık televizyon sayesinde evden çıkmadan yapılan eylemler hâline gelmiştir. Televizyon reklamlarında yayını yapılan ürünlerin mağazalarda satış imkânı bulunmuştur. Denilebilir ki televizyon; haber verme, eğitime, eğlendirme, reklam yayınları aracılığıyla insanların satın alma eğilimini harekete geçirme gibi işlevleri yerine getirir. Bu işlevler kendi aralarında geniş açılımlara sahiptir.

“Televizyon, uzun yıllardır gerek bireysel yaşamın bir parçası olarak, gerekse toplum yaşamının bir parçası olarak karşımıza çıkmaktadır” (Öcel, 2001: 370).

Teknolojik gelişmeyle birlikte hayatımıza giren en yaygın ve en etkili kitle iletişim aracı olan televizyon, her zaman diğer kitle iletişim araçlarından farklı bir konumda değerlendirilmiştir. Toplumsal ilişkilerin köklü değişimlere uğradığı modern toplum yapısı içinde televizyon gerek birey gerekse toplum için birçok işlevi yerine getirmektedir (Çakır, 2005: 123).

İnsanları televizyona yönelten, televizyon izleyicisi olarak vakit ayıran birçok neden vardır. Sosyolojik bakış açısına göre bu nedenler genelde toplumdaki topluma, özelde ise bireyden bireye farklılık gösterebilmektedir. Dünyadaki gelişmeleri izlemek, yaşanılan ülkede neler olup bittiğini görmek, belgeselleri izlemek, dizi takipleri yaparak hoşça vakit geçirmek bu genel nedenler arasında gösterilebilir. Özel anlamda ise bireyin televizyonu kaçış mekanizması olarak kullandığı ya da televizyon izlenilmediği halde açık bırakılması pasif bağımlılığın göstergesi olabilmektedir. Yapılan bir çalışmaya göre yalnız insanların televizyonu yalnızlıktan kaçmak için tercih ettiğini bulgulamıştır. İnsanların yalnızlık düzeyi arttıkça televizyon izleme sürelerinin de arttığı tespit edilmiştir (Çakır ve Çakır, 2011).

Televizyonun yaygınlaşma ve insanlar tarafından kullanılma sebebi araştırmacılar ve sosyal bilimciler tarafından farklı yorumlansa da ortak paydalardan birisi de televizyonun insanlar üzerinde yönlendirici etkisi olmasıdır. Bu bağlamda Postman (2018: 101) şunları belirtir:

Televizyon daha ince yollarla da kumanda merkezidir. Örneğin, diğer medya araçlarından yararlanışımız ağırlıklı olarak televizyonun yönlendiriciliğiyle olmaktadır. Telefon sisteminin nasıl kullanılacağı, hangi filmlerin görüleceği, hangi kitap, kaset ya da dergilerin alınacağı, hangi radyo programının dinleneceğini televizyondan öğreniriz. Televizyon iletişim ortamımızı, başka hiçbir iletişim aracının gücünün yetmeyeceği tarzlarda bizim adımıza düzenler. Televizyonun gerçek yaşamdaki eylemler ve seçimler üzerindeki belirleyiciliği yadsınmaz. “Televizyon, “üst-araç” (meta-medium) statüsüne; yalnızca dünyaya ilişkin bilgimizi değil, aynı zamanda bilme yollarına ilişkin bilgimizi de yönlendiren bir araç statüsüne yükselmiştir.

İnsanların ekranda neyi seçeceği ya da takip edebileceği üzerinde de belirleyici olan televizyon, toplumsal ve ekonomik gelişmelere koşut olarak yenilenen ara yüzüyle ve gelişen elektronik iletişim araçlarının çokluğuyla birlikte geçen yıllar içerisinde yerini korumuştur. Televizyon yayınladığı programlar vasıtasıyla insanların boş vakitlerini değerlendirmek üzere televizyona yönelmelerinden öte, özel olarak vakit ayırıp izledikleri araç hâline gelmiştir. Çakır'ın (2005: 139) ifadesine göre televizyon ve insan ilişkisi boş vakit değerlendirmekten daha geniş bir hâl almıştır:

Günümüzdeki teknolojik gelişmeler, boş vaktimizi kullanım biçimimizi kökten bireyselleştirmekte ve birçok sosyal katılım fırsatını yok etmektedir. Bu devrimin en açık ve belki de en güçlü aracı televizyondur. Televizyon topluluklarımızı genişletirken aynı zamanda sığlaştırmıştır. Elektronik teknolojisindeki gelişmeler bireysel zevklerin daha mükemmel biçimde tatmin edilmesini sağlayabilir, ancak bunun bedeli daha basit eğlence biçimleriyle bağlantılı olan toplumsal dışsallıklar olmaktadır.

Tatal Chevıron (2014) ise televizyonun eğlence ve toplumsal bağ aracı olarak iletişim uzanımında önemli yerlere geleceği, bireyin evinden istediği şekilde toplumsal düzende alana katılabileceği düşünüldüğü yorumunu getirmiş böylece televizyonun kültürel bütünleştirme görevi olacağı varsayılmıştır. Fakat iletişim ortamının aşırı derecede ticari kaygı taşıması bireyleri düşünen değil de tüketen kesimlere dönüştürdüğünü ifade etmiştir.

Amerikan televizyonu ve Amerikan televizyon izleyicisi üzerine araştırmalar yapan Esslin'e (2001) göre televizyonda sunulan ve her türlü program –haber programları, yarışma programları, belgesel, dizi, film, çizgi film, reklamlar- dramatik bir çalışmanın ürünüdür. Sabah ve akşam haberleri de dramatik hâle getirilmiştir. Denilebilir ki televizyondaki programlar eleştirilmek, analiz edilmek için değil izlenilmek, izlenilme devamlılığını sağlamak için ekrana yansıtılır. Yayına hazırlanan her program, öncesinde seyircinin programı dinlemesi ve izlemesi için kurgusal bir şekilde hazırlanır ve sunulur. Öyle ki programda ne söylenildiği –içerik- önemli değil önemli olan programa çıkan kişilerin duruşu, tavrı ve silüetidir. Televizyonda izlenen önemli bir kişinin söyledikleri değil insanlar üzerinde oluşturduğu imaj ve duygusal etkidir.

Televizyonun izleyicilere yönelik içeriklerinin ilgi çekici nitelikte olması tesadüf değildir. Bu bağlamda Bourdieu'nun (1997) görüşleri de Esslin'in (2001) görüşlerine benzerdir. Bourdieu'ya göre televizyonda ilgi odağı olan olayların özellikle seçildiğini ifade eder.

“Televizyonun, örneğin haberler düzeyindeki simgesel eyleminin bir bölümü, dikkatleri, herkesin ilgisini çekecek türden, omnibus olarak nitelenebilecek –yani herkes için geçerli olan- olaylarda yoğunlaştırmaktan ibarettir” (Bourdieu, 1997: 22).

Televizyon programlarındaki kurgunun ve bu kurguyu oluşturan insanların izleyici karşısındaki tavrı, hareketleri, konuşma-oturuş-seslenme biçimi programın amacından daha önemlidir. Bu konuda Postman (2018: 17) şunları belirtir:

Zira televizyonda söylem büyük oranda imajla yansıtılır; yani televizyon konuşmayı bize sözcüklerle değil, görüntülerle aktarır. Politik sahnede imaj yaratıcısı kişinin ortaya çıkması ve buna bağlı olarak söz yazarının geri plana düşmesi, televizyonun diğer iletişim araçlarından daha farklı bir içerik talep ettiğini kanıtlar.

Her teknolojik buluş kendi içinde değişimler ve dönüşümler gerçekleştirir. Bu değişim ve dönüşümün alıcısı ve başta kullanıcı olan insan, insan yaşamıdır. Sosyal bir varlık olan insan, kendi oluşturduğu yaşamın seyircisi, bu yaşamın aktif katılımcısı ya da pasif yorumcusu olabilmektedir. Pasif yorumcu olan insan genellikle kendi ürettiklerine yabancılaşmıştır. Televizyon bu yabancılaşmanın örneğidir. Televizyon karşısında bilinçsizce zaman geçiren insan da sosyal yaşamından ve insan ilişkilerinden uzaklaşabilmektedir.

“Görsel ve işitsel olarak etkili bir kitle iletişim aracı olan televizyon, toplumsal değişimler üzerinde etkili olmasının yanında, var olan değer yargılarının aktarımında etkili bir araç olarak görülmektedir. Bu nedenle, televizyonun, kültürlenme olgusunda önemli bir yere sahip olduğu söylenebilir” (Uygunkan, 2005: 205).

Yalnızca söylemden ve sestten ibaret olmayan televizyon, iletmek istediği iletileri görsel niteliğini kullanarak gerçekleştirir.

2.4 ÇOCUK, ÇOCUK VE TELEVİZYON İLİŞKİSİ

İnsanların dünyaya geldiği andan itibaren geçirdiği yaşantılar yaşam tecrübesi olarak birikir ve birikerek tüm yaşamını oluşturur. Gün içerisinde yaşadığımız her bir

deneyim yılların içerisinde şekillenerek özgün bir yaşantıyı meydana getirir. Bu yaşantı çocukluktan başlayarak yaşlılığa kadar devam eder. Tecrübeyle birlikte zenginleşme imkanı bulan yaşam son olarak ise ölümle sonuçlanır. İnsan hayatındaki dönemleri oluşturan yaşam bütünlüğü, gelişim kuramcılarının göre çeşitli evreler halinde geçirilir. Çocukluk evresi yaşamın ilk yıllarında geçirilen, genellikle birçok çocuk için aile ve çocuğun yakın çevresi kontrolünde geçirilen bir evredir. Çocuk ise çocukluk evresinde yer alan, savunmasız ve birçok hareketi yaşının verdiği özelliklerle bütünleştiren bireydir.

Çocuk için yapılan tanımlar çocuğun algı, bilinç, motor becerilerin gelişim seyri, davranış farklılıkları olarak kategorilere ayrılır. Bebeklik çağından başlayarak erinlik, ergenlik dönemine kadar geçen evre çocukluk evresi olarak kabul edilir.

Türkçe Sözlük'te çocuk: "Küçük yaştaki erkek veya kız, bebeklik ile erinlik arasındaki gelişme döneminde bulunan oğlan veya kız, uşak." olarak tanımlanmaktadır. (<http://sozluk.gov.tr/>)

Pembecioğlu'na (1997: 253) göre ise çocuk belirli yaş aralığını kapsamaktadır. "0-18 yaş arasında olan tüm bireyler genelde tüm toplumlarda çocuk olarak kabul edilirler. 18 yaş ise yetişkinliğin, ergenliğin sınırı olarak görülür."

Toplumların ve insanların geleceğini oluşturan ve oluşum sürecinin başarılı ve ileriye dönük en somut varlıkları olan çocuklar, yönlendirilmeye en açık küçük fertlerdir. Çocuk fertleri büyütme ve yetiştirmek ise çocuğu dünyaya getiren ailenin görevidir. Yaşları, duyuları, düşünceleri ve de tavırları yetişkin bir bireyden farklı olan çocuk, büyüdükçe içinde yetiştiği değerlerin şeklini, davranış edimlerini taklit ederek kendi kimliğini bulma sürecinden geçerek toplumsal varlık haline gelir.

Bir anlamda çocuk, fizyolojik, duygusal ve toplumsal gereksinimlerini tamamlamak isteyen bir kişidir, çocuk yetişkinlerin modeli olmadığı gibi, arkadaş ve kardeşlerinden farklı, özgür, kendine özgü zeka ve kişilik özellikleri olan bir bireydir. Teknolojinin, bilimin, tıbbın geliştiği, iletişim araçlarının sayıca ve çeşit olarak çoğaldığı; çağımızda toplumların temel ögesi olan çocuk, bütün dikkatleri üzerinde toplamaktadır. Çocukluk, yetişkin insanı hazırlayan bir evre olduğundan çok önemlidir ve birçok bilimlerin inceleme alanı olarak kabul edilmektedir (Güler, 1989: 163-164).

Toplumun küçük fertlerini oluşturan çocuklar, yaşamaya başladığı dünyada bebeklik çağından itibaren; yetiştiği ve içinde bulunduğu çevresiyle etkileşim halindedir. Bu etkileşim anne, baba, kardeş, arkadaş, öğretmen, çevredeki insanlar gibi bireysel ve toplumsal iletişime yer verirken aynı zamanda karşı karşıya bulunduğu birçok kitle iletişim araçlarıyla da etkileşime yer verir. Günümüzde çocuğun etkileşimde bulunduğu kitle iletişim araçları telefon, tablet, akıllı telefon, bilgisayar ve televizyondur.

Toplumun geleceği olarak yetişmelerine özen gösterdiğimiz çocukların gelişmesi ve sosyalleşmesinde okul ve arkadaş gruplarının yanı sıra kitle iletişim araçlarının da etkin bir rolü vardır. Kitle iletişim araçları içerisinde çocuğun ilk tanıştığı araç televizyondur. Günümüzde artık televizyon tüm hayatımızı etkileyen bazen de onu şekillendiren bir ihtiyaç olarak yerini almıştır (Yağlı, 2013, 708-709).

Çocukların televizyon başta olmak üzere kitle iletişim araçlarıyla neden yakınlık kurduğunu ya da yakınlık kurmak zorunda kaldığını bilmek gerekir. Çocuğu yetiştiren, büyüten ve sürekli yanında olan kimseler anne, baba, evde yer alan diğer aile bireyleridir. Bu aile bireylerinin yanında; ev içerisindeki her eşya ve araç çocuğun istemli ya da istemsizce kullandığı, gördüğü, zamanla öğrendiği araçlardır. Büyüklerin –anne, baba, kardeş, akraba- elinde olan telefonlar-tabletler, evde izlenen televizyonlar çocukların da ulaştığı araçlardır. Bu nedenle yetişkin yaşamında var olduğu halde çocuklar için bu araçları görmezden gelmek bir noktada zor hale gelebilmektedir. Çocukların televizyona yönelmesinde birçok etken vardır. Kadınların çalışma yaşamında daha çok yer almaya başlaması, çocukların dikkat ve ilgisinin renkli-çekici araçlarla zenginleşmesi, televizyonun bir öğrenme aracı olarak görülmesi, birebir edinilemeyen yaşantıların televizyon aracılığıyla evlere taşınması vb. birçok değişken ve etken vardır. Bu etkenler aile büyüklerinin kontrolü altında ya da zaman zaman aile büyüklerinden bağımsız bir şekil almaktadır.

Televizyonun çocuk ile ilişki kurabilmesi teknik altyapının gelişmesi, ekonomik alım gücünün artması televizyon yayınlarının yaygınlaşması ile çok yakından ilişkilidir. Başlangıçta televizyonun hem elektronik hem de pahalı bir ev eşyası gibi görülmesi, çocukların en azından fiziksel olarak televizyondan uzak tutulmalarına neden olmuştur denilebilir. Daha sonraları ise hem ailelerin daha kolay televizyon alabilmeleri hem de yaygınlaşan çocuk ve eğitim

programları nedeniyle çocuk ve televizyon arasında neredeyse kopmaz bir bağın oluştuğu söylenebilir. Sinemanın ailece gidilecek bir eğlence ortamı olmaktan çıkması, teknolojinin ilerlemesi, her ailenin televizyon alacak ekonomik güce kavuşması ile çocukların sinema ile olan iletişimlerinin yerini televizyonun aldığı söylenebilir... Çocukların televizyon izlerliği ile çalışmalar, epeyce eskiye dayanmaktadır. Çocukların televizyonla yakınlaşmaları, endüstrileşme ile birlikte babaların yanı sıra annelerin de çalışmasının gündeme gelmesiyle başlamıştır denilebilir. Öte yandan, özellikle Amerika’da gündemde olan çok çocuklu ev hanımlarının televizyonu bir anlamda çocuk bakıcısı olarak görmeleri, küçük çocukların ağlamaması, eğlenmesi ve hoşça vakit geçirmesi için öğünlerini televizyon karşısında yemeleri, oyunları ve uyumlarıyla çocukların televizyonla iletişimlerinin aile bireyleri tarafından onaylanarak teşvik edildiği de söylenebilir. Ancak asıl televizyon çocuk ilişkisinin kanalların çoğalması, giderek evdeki televizyon sayısının artması ve kumandanın çocukların eline geçmesi ile bağlantılı olduğunu belirtmek gerekiyor (Pembecioğlu, 2006: 260-261).

Televizyonun çocuk yaşamına girmesi ve çocukların dünyasında etki alanını genişletmesi uzun yılların ürünü olarak ortaya çıktığı söylenebilir. Uzun yılların birikimiyle ilerleyen televizyon-çocuk ilişkisi, insanların ve de çocukların kendileri, çevreleri hakkında geliştirdikleri algıyı da değiştirmiştir. Benlik değerini bulmaya çalışan çocuk, öncelikle birlikte olduğu aileyi ardından etrafındaki çevreyi izleyerek kendi orijinini oluşturur. Bu nedenle çocuğun çevresinde yer alan televizyon hiçbir şekilde yadsınmaz. Çocuğun televizyon aracılığıyla ilişki içinde olduğu bir gerçektir. Araştırmacılara göre etki gücü yüksek olan televizyonun çocuklar için bir sosyalleşme, toplumsal değerleri kazanma ve bazı kişilik modellerini taklit ederek öğrenme gibi somut belirtileri vardır.

“Günümüzde televizyon çocukların sosyalizasyonunda etkin olan araçların başında gelmektedir. Çocuklar pek çok şeyi televizyon vasıtasıyla öğrenerek davranış haline getirmektedir” (Adak, 2004: 27).

Günümüzde çocuk, dünyaya geldiği andan itibaren, anne ve babasının yanı sıra televizyonla da iletişime girmektedir. Ancak bu iletişim tek yönlü olup, mesajlar televizyondan çocuğa doğru yönelmektedir. Böylelikle medya, özellikle gördüklerini taklit yoluyla öğrenen çocuklar için etkili bir öğretmen rolü oynar. Bu bağlamda televizyon filmlerindeki kahramanlar çocuklar için,

anne babalarının ardından önemli bir özdeşim modeli oluşturur (Yavuzer, 2010: 223).

Çocuğun iletişim araçlarına yönelmesi, çocuğun anne babadan sonra televizyondaki karakterleri tanıması ve bu karakterlerle özdeşim kurması ailenin kontrolü altındır.

Çocuğun iletişim araçlarını kullanması ailenin kullandığı ya da tükettiği medyalarla da ilişkilidir. Televizyon, video, radyo, kasetçalar gibi sesli ve görüntülü iletişim araçları genellikle ailenin ortak mülkiyetindedir. Bu nedenle iletişim araçları büyük oranda yetişkin dünya görüşüne göre düzenlenir. Televizyon, başlı başına yetişkin merkezli bir iletişim aracı olduğunu her an yetişkinlere kanıtlamak zorundadır. Hem yayını hem de kontrolü yetişkinlerin tekelindedir. Televizyon yetişkin-egemen bir görsel iletişim aracıdır (Şirin, 2006: 79).

Çocukların başta televizyon olmak üzere kitle iletişim araçlarıyla yakınlık kurması çocuğun ailesinin tutumuyla yakından ilgilidir.

Elektronik iletişim araçlarına, eğlendirici yönleri ve yetişkinlerin ilgisizliğinden dolayı ilgi duyuyorlar. Eğlendirici yön yanında dünyayı tanıma çabalarına çoğu iletişim aracının katkısını da küçümsemek de imkansız gibi. İletişim araçlarıyla kuşatılan çocuk daha bebekken bile çizgi filmlere bakarak büyümeye başlıyor. Üç-altı yaş arasında televizyon izleme alışkanlığı kazanıyor. Başka bir deyişle, televizyonla yaşamayı öğreniyor. Eğer yetişkinlerin ilgisizliği öne çıkarsa, çocuk üzerinde aile çevresinin etkisi azalır ve çocuğun sosyalleşmesinde televizyon etkili duruma gelir (Şirin, 2006: 29).

Etkisi bakımından çocukların davranışları, duyuları, bilgi seviyeleri ve algı dünyaları üzerinde etkisi yadsınamayan televizyonun olumlu ve de olumsuz yönde etkilerinin olduğu çocuk-televizyon yaklaşması başladığından beri tartışılmaktadır. Televizyonun olumlu ve olumsuz etkileri nasıl ayırt edilebilir? Bazı çocuklar için eğitici-öğretici olan televizyon, bazı çocuklar için dikkat eksikliği, uyumsuzluk, hırçınlık gibi davranışlara neden olmaktadır. Bu gibi davranışların ortaya çıkmasına sebep olan ise televizyonla kurulan iletişim ve bağlılık biçiminin nasıl bir yönde başladığı ve ilerlediğidir. Eğer televizyon egemen bir konumda, izleyici çocuk ise pasif bir konumda ise televizyonda gösterilen her şey gerçek ve kurgusuzdur. Televizyondaki kurguyu, gerçek ve hayal ürünlerini ayırt eden çocuk

izleyici için ise televizyonda gösterilen birçok şey gerçek yaşamda karşılığı ya vardır ya da yoktur. Eğitimci ve yazarların araştırmalarına göre farklılaşan çocuk-televizyon çalışmaları vardır.

Akbulut'a (2011) göre Televizyon kısa anlatı, hızlı aksiyon, hızlı planlar, flaşlar vb. anlatı teknikleriyle, insan beynini, anlık, kısa metrajlı alımlara alıştıır ki bu durum "düşüncede devamlılığı" engeller. Anlık açılıp kapanan algının uzun süreli "verme"lerden haz alamaması ve bunu reddetmesi, çocuklarda bozulmaya yol açar. Çocuklar birçok mesajla boğuşur ve bütün bu karmaşaya anlam veremezler (s.365).

Çocuğun sosyal geliminin olması için diğer çocuklarla oynaması, onlara dokunması, onlarla konuşması yani onlarla etkileşim içinde olması gerekir. Fakat sürekli televizyon izleyen çocuklarda bu etkileşim olamıyor. Çocuk sadece mesaj alıyor hiç mesaj veremiyor. Zamanını sürekli televizyon karşısında geçiren çocuklarda mutsuzluk, doyumsuzluk ve yalnızlık gözleniyor (Tarhan, 2006: 98).

"Çocuklar okula başlamadan çok önce medya araçları ve özellikle de televizyon ile tanışmaktadırlar. Bu nedenle, televizyonun eğitimle ilişkisini incelemek gerekmektedir." (Okur ve Göçen, 2012: 90).

Aşırı televizyon izleme nedeniyle çocukların ruhsal ve fiziksel sağlıkları tehdit altında. Çocuklardaki uyku bozuklukları, depresyon ve hiperaktivite sorunlarında televizyonun rolü var. Televizyon karşısına çivilenen çocukların fiziksel sağlıklarında da sorunlar yaşanıyor. Ne var ki tüm bu olumsuz etkilere rağmen, televizyon başlı başına olumsuz bir araç olarak görülmemeli. Televizyonun son derece olumlu katkıları da var ve aslında televizyonun değeri büyük ölçüde onu nasıl kullandığımıza, onunla ilişkiyi nasıl kurduğumuza bağlı (Bıçakçı, 2005: 81-82).

Ancak olumlu ve olumsuz etkileri bulunan televizyonun izlenmesi süreci erken dönemde anne baba denetiminde gerçekleştirilmelidir. Günümüzde anne-babalar ve yetişkinler çocuklarına değer aktarmada zorlanmaktadır. Her anne baba çocuğunun iyi bir çocuk olması için büyük bir çaba içindedir. Ancak küreselleşen dünyada nelerin doğru nelerin yanlış olduğu açık değildir. İçinde yaşadığımız dünyada değerler hızla gelişmekte ve değişmektedir. Çocuğun gelişimi ve eğitiminde yetişkinin etkisi gün geçtikçe azalmaktadır. Buna karşılık televizyonun çocuğun gelişim eğitimindeki etkisi gün geçtikçe artmaktadır.

Televizyonun günümüzde hemen hemen her evde bulunması ve kolay ulaşılabilir bir araç olması nedeniyle erken çocukluk dönemi çocukların toplumsal gelişimleri dolayısıyla da milli ve manevi değerlerin aktarılması rolü düşünüldüğünde bu konunun önemi ortaya çıkmaktadır (Erdoğan, 2010: 764-765).

Araştırmacıların analizine göre televizyon olumlu uyarıcılar yanında istemsizce olumsuz uyarıcılar da sunmaktadır. Aynı zamanda fiziksel ve psikolojik sorunları beraberinde getirmektedir. Fakat tüm bunlara rağmen önemli olan ise televizyon izleyicisi çocuğun bilinçli ve kontrollü izleyicisi olmasıdır. Bilinçli ve kontrollü seyirci olmak aile desteğiyle sağlanabilir.

(...) normal seviyede televizyon izlemek kötü değildir. Kötü olan, programlarda seçici olmamak veya televizyonu çocuk bakıcısı olarak kullanmaktır. Öğretici ve eğitici kanallar aksine öğrenmeyi destekler. Belgeseller ve eğitici programlarla dünyayı evimize getirir, çocuğumuzun renkli görüntüler ve değişik seslerle tanışmasına yardımcı olur. Aile bireyleri bu programları fikir alışverişinde bulunarak izlerse çocuklar daha çok şey öğrenirler (Saygılı, 2008: 68)

Gerçek yaşamı televizyon aracılığıyla gören çocuklar erken yaşta kendi deneyimleri dışındaki yaşantılara tanık olmaktadır. Bu durum küçük yaştaki çocuk için nelerin gerçek, nelerin kurgu olduğu ayırımına varmasını engelleyebilir. Televizyonun kurmaca yapısının yanında günlük yaşamda yer alan olaylara da yer veren amacı vardır. Bu nedenle çocukların içinde bulunduğu bilişsel seviye televizyon yayınlarındaki gerçeklik algısını yaşa bağlı olarak değiştirmektedir.

Bu bağlamda televizyon izleyicisi olan çocuk izleyicilere sunulan öneriler şu şekildedir:

Uyarıcıların sunulması yanında bu uyarıcıların organize edilmesi etkin bir biçimde kullanılması da büyük önem taşımaktadır. Bir program öncesinde, izleme sırasında ya da izleme sonrasında oluşturulacak etkinlikler ile çocukların izleme eylemini edilgenlikten çıkarıp etkin bir şekilde gerçekleştirmeleri sağlanabilir. Bu bir anlamda bağımsız öğrenmeyi de pekiştirecektir (Pembecioğlu, 2006: 260-261).

“Çocuğunuzun hangi programları izlediğinden haberiniz olsun.

Televizyonu çocuğunuzu oyalamak için kullanmayın.

Çocuklarınızın izlediği programları siz de izleyin.

Programı izlerken çocuğunuzla program hakkında konuşun, yaşananları anlamlandırın

Çocuğunuzun televizyon seyretmesini günde 1-2 saatle sınırlayın” (Karataş, 2009: 94).

Televizyonda eğitici, öğretici, başka ülkelerin kültürünü, doğayı anlatan programlar, çizgi filmler, çocuk programları izletilmelidir. Yararlı yararsız tüm programları izlemesine izin verilmemelidir. Televizyonun denetimsiz izlenmesi ya da tamamen yasaklanması yanlıştır. Yasaklar karşısında çocuk, bu yasağı delme arzusu içine girmektedir. O nedenle çocuğun hangi programları izleyebileceği, çocukla birlikte önceden kararlaştırılmalı, daha sonra bu seçimleri çocuk kendi yapmalıdır. Televizyon izleme süresi, okul zamanı günde 1, hafta sonları 2 saat ile sınırlandırılmalıdır. Televizyon yerine çocuk spora, oyuna, karşılıklı konuşmaya yönlendirilmelidir (Ataklı ve Ekinci, 2009: 183-184).

Aile bireyleriyle birlikte izlenen programlarda çocukların soracağı sorulara cevap vermek, çocukların yanlış anlayabileceği kavramları açıklamak çocuklar açısından olumlu yönlendirmeler arasında olacaktır. Bu bağlamda ailelerin denetiminde izlenen televizyon programlarının çocuklar üzerindeki etkisini izleyebilmek için aile denetimi göz ardı edilmemelidir.

2. 5. ÇOCUK-ÇİZGİ FİLM İLİŞKİSİ

Çocuklar ve film, çizgi film arasındaki ilişki; görsel, işitsel yayının ilk örneği olan televizyonla kurulan ilişkinin sonucudur. Ev içerisinde yer alan diğer araçlardan farklı bir konumda olan televizyon çocuklar için de etkili yönlendiricidir. Televizyon programları arasında çocuk izleyiciler için tasarlanan çizgi filmler, çocukların hem kendilerini hem de deneyimleyemedikleri yaşamları görmek için bir araçtır.

“Çocuklar, kuşkusuz kişisel yetenekleri ve çevrelerinin de etkisiyle, değişik yaşlarda değişik konulara ilgi duyarlar. Bazen de belirli bir konu, sürekli olarak ilgilerini çekebilir; hatta ileriki yaşlarda, meslek seçimlerini bile etkileyebilir” (Tuncer, 1993: 55).

Televizyon, bilgisayar, cep telefonu ve internet gibi teknolojik araçların hızla gelişmesi toplumun her safhasını önemli ölçüde etkilemektedir. Ailede başlayan çocuğun eğitim sürecine günümüzde artık televizyon ve çizgi filmler

ortak olmaktadır. İçeriği özenle hazırlanmış çizgi filmler çocuğun sosyal hayatına, davranışlarına ve bilişsel gelişimine önemli katkı sağlamaktadır. Çocuklar çizgi film seyrederken birçok davranışı ve bilgiyi farkında olmadan erken öğrenmeye başlarlar. Çizgi film kahramanlarının dünyasının gerçek mi hayal mi olduğunu tam kavrayamayan çocuk, etkisinde kaldığı olaylardan dolayı zamanla farklı davranışlar sergileyebilir (Yağlı, 2013: 707).

Çizgi filmlerde tasarlanan kurgunun çocuğun yaş ve oyun seviyesine göre tasarlanması ve çizgi filmlerde sunulan karakterlerin çocukların dikkat seviyesine göre seçilmesi çocukların çizgi filmlere yönelmesinde başat etkenlerdir. Küçük çocukların ya da hayvan karakterlerin çizgi şekillerle ekrana taşınması çocukların çizgi filmlerle ilişkisini güçlendirmektedir. Yaş ve gelişim seviyesi olarak yetişkinlere yönelik programların içeriğini sorgulamakta zorlanan çocuklar, küçük yaşlarda çizgi film izlemekte yaşları büyüdükçe de yetişkinlere yönelik hazırlanan programları izlemektedirler. Ses, görüntü, karakter tasarımı, kurgu gibi karmaşık bir yapıda olan çizgi filmler, ait olduğu toplumun kültürünün aktarıcısıdır.

“Sözlü ve yazılı kültürün etkisini kaybetmesiyle medya kültürü giderek ciddi bir “güç” hâline dönüşmekte kitleler bilinçli ya da bilinçsiz olarak bu kültürün etkisiyle yönlendirilmektedir. Çizgi filmler de bu yönlendirmede bir araç olarak kullanılmaktadır” (Erem ve Yılmaz, 2017: 838).

Çocuklar için gerçek yaşamda karşılığı olan birçok olay televizyonda dolayısıyla izledikleri çizgi filmlerde de vardır. Gerçek yaşamda oynadıkları oyunlar, iletişime geçtikleri insanlar, çevre, ev ortamı, tanık oldukları hayvanlar-bitkiler çizgi film kurgusunda da yer almaktadır. Böylelikle çizgi film kurgusuyla gerçek yaşam arasında bağlantı kuran çocuklar anlama ve sosyalleşme sürecine girerler. Bu süreçte izledikleri çizgi filmlerin öğretici, eğitici, gerçek yaşamda karşılığı bulunan yaşantılara yer verecek şekilde tasarlanmış olması önem taşımaktadır.

Yaşları gereği küçük çocuklar anne, baba, arkadaş, öğretmen gibi kendilerine rol-model seçtikleri insanlar vardır. Bu bağlamda çocukların çok küçük yaşlardan itibaren izledikleri çizgi filmlerdeki karakterlerle özdeşim kurması karakterleri rol-model olarak görmesi, kendilerini karakterlerin yerine koyarak davranması kaçınılmazdır. Bu nedenle çizgi filmlerin içerik olarak özenli hazırlanması,

çocukların yaş ve anlama seviyesi dikkate alınarak üretilmesi gerekmektedir. Bunun yanı sıra çocuk pedagojisiyle ilgilenen uzmanların desteği alınmalıdır.

Dinleme-izleme davranışıyla gizil öğrenmeler gerçekleşmektedir. Gizil öğrenmenin aktif olarak yer aldığı çizgi filmler aracılığıyla çocuğun yaşamında yer etmek mümkündür. Bu konuda Temizyürek ve Acar (2014: 25) şunları ifade etmektedir:

Hedef kitlesi çocuklar olan çizgi filmlerin işlevleri; öğretmek, doğruyu göstermek, eğlendirmek, eğlendirirken eğitmektir. Ne yazık ki her çizgi filmde bu işlevleri yerine getirmek için olumlu mesajlar verilmemektedir. Görünen masum mesajların ardında çizgi film yapımcısına ait görüş, inanış veya felsefeye göre şekillenen mesajlar vardır. Bilinçaltına seslendiği için etkisi diğer mesajlardan daha hızlı ve geniş olan subliminal mesajların var olduğu savı – hâlâ tartışılrsa da- geniş kitlelerce kabul edilmektedir. Çizgi filmlere ölüm, cinsellik, şiddet, gerçek üstü unsurlar ve millî duyguları yıpratıcı olumsuz mesajlar bilinçaltı ikna yöntemleri ile gizlenmektedir.

Çocukların birçok davranışına yön veren çizgi filmlerin tasarımı hakkında Şahin (2015: 822) şunları belirtir:

Öncelikle şunu söylemek gerekir ki filmler hiçbir zaman gelişigüzel yapılan sanat eserleri değildir. Filmler; müziğinden, kullanılan kostümlerinden, aksesuarlarından, kişi ve yer isimlerine kadar bilinçli olarak tasarlanır. Çünkü bunların izleyiciye verdiği mesajlar vardır. Film yapımcıları, izleyicinin zihnini ve duygularını istedikleri gibi yönlendirecek şekilde filmin her karesini dikkatlice tasarlarlar.

Yapılan bir çalışmaya göre çizgi film ve animasyon yapımların çocukların satın alma davranışını etkilediğini tespit edilmiştir. Çocukların televizyonda en çok severek izledikleri programlar arasında çizgi ve animasyon karakterler içeren filmlerin de özel bir önemi vardır. Çocuklar çizgi ve animasyon karakter içeren program ve reklamlardan etkilenebilmekte, etkilenme süreci çocuklar üzerinde izlediklerinden bir şeyler öğrenme ve satın alma davranışlarına olan etkiler şeklinde ortaya çıkabilmektedir. Özellikle satın alma davranışlarında, sevilerek izlenen çizgi ve animasyon karakterler etkili olmaktadır. Okul araç gereçlerinde, çocuk giyeceklerinde ve gıda maddeleri üzerinde çizgi ve animasyon karakterler kullanılmaktadır. Ürünler üzerinde yer alan bu karakterler çocukları tüketime yönlendirmektedir (Aşçı 2006: 107).

Çocukların oynadıkları oyuncaklar, kullandıkları market ürünleri ve okul yaşamında tanıştıkları okul araç-gereçleri çizgi film karakterleri ya da çizgi filmlerdeki nesnelere birlikte kullanıldığında önemi artmaktadır.

2. 6. ÜLKEMİZDE ÇOCUKLAR İÇİN YAYIN YAPAN KAMUSAL TV KANALLARI

2. 6. 1. Sony Çocuk (Planet Çocuk)

İlk olarak Planet Çocuk olarak yayına başlamış ardından Sony Çocuk olarak isim değiştirmiştir. 8 Aralık 2014 tarihinde genel yayın yönetmenliğine Pepee hayalî karakterinin yaratıcısı Ayşe Şule Bilgiç getirilmiştir. Böylece Düşyeri Yapım tarafından yapılan programlar kanala transfer oldu ve yenileri yayımlanmaya başladı. 2016 yılı itibarıyla da Sony Pictures firması, Planet Çocuk ve kardeş kanallarının çoğunluk hissesini alarak kanalların sahibi olmuştur. Planet Çocuk 22 Nisan 2017’de yayınlarını sonlandırmış ve yerine Sony Çocuk kanalı geçmiştir.

Astro Boy, Barbie, Dreamtopia, CEDRIC 2001, Dedektif Mirette, Dream Defenders, Eane, Meena, Deeka, Enchantimals, Glimmies, Hayalet Avcıları, Jackie Chan Adventures, Korsan Komşu, Süper Köpek Krypto, Lucky Fred, Maşanın Masalları, Maşa ile Koca Ayı, Max Steel, Mojikonlar, Noddy’nin Maceraları, Opti-Morphs, Örümcek Adam, Pembe Panter, Regal Akademi, Robocar Poli, Rüya Koruyucuları, Scooby Doo ile Scrappy Doo, Şehrin Kahramanları, Spirit, Süper Takım, Tamircikler, Ten Ten’in Maceraları, Voltron, Winx Dünyası, Zorro

Not: Sony Türkiye, 15 Aralık 2016 tarihinde yayına başladı. Kanal, Planet kanallarının yüzde 51 hissesini aldı ve dört kanala sahip oldu. İlk kanal dönüşümü, 28 Mart’ta gerçekleşti. Planet Pembe, Sony Channel oldu. Ardından 23 Nisan’da Planet Çocuk kanalı Sony Çocuk adıyla yayına başladı. Sony Channel kanalları herhangi bir kurumsal açıklama olmamakla birlikte 28 Kasım 2018 tarihinden itibaren yayın yapmamaktadır.

(<https://www.sonycocukturkiye.com/programlar>)

2. 6. 2. MinikaGO – MinikaÇocuk

Turkuvaz Medya Grubu'nun 2011 yılı Nisan ayında yayına başlayan ve tematik kanallarının ilki olan Minika, zengin yayın arşiviyle kısa sürede çocukların

ve ebeveynlerin dikkatini çekmeyi başarmıştır. Bugüne kadar, yaş gruplarıyla ilgili program ayrımını yayın saatleriyle sağlayan Minika, çocukların en büyük eğlencesi olmuştur.

Türkiye'de bulunan 21 çocuk kanalı içinde kısa sürede üst sıralara yükselen Minika izleyicilerden gelen taleplerin karşılığı olarak, yayınına iki yepyeni ve tamamen farklı programlardan oluşan kanalla devam etme karar almıştır.

3-8 yaş grubu çocuklar için özel olarak hazırlanmış programların yayımlandığı minikaÇOCUK 20 Ocak 2012'de yayınına başlarken, 1 yıldır yayında olan Minika'da minikaGO olarak, 7-14 yaş grubuna özel olarak hazırlanmış programları çocuklarla buluşturmaktadır.

Koyun Shaun, Oscar Çöllerde, Thunderbirds Are Go, Sonic Boom, Tobot, Peter Pan'ın Yeni Maceraları, Sherlock Yack, İstanbul Muhafızları gibi programlar da minikaGO ekranlarında yayınlanıyor. minikaGO, 7-14 yaş grubuna özel yeni içerikleri çocuklarla buluşturmaya devam ediyor.

Neşeli Dünyam, Maceracı Yüzgeçler, Twirlywoos, Damla'nın Dolabı, Thomas ve Arkadaşları, My Little Pony, Bob Usta, Çilek Kız, Bay Becerikli, Topsy ve Tim adlı çizgi filmler ise minikaÇOCUK ekranlarında izleyiciyle buluşan ve pedagoglarca seçilen programlardan sadece bazılarıdır.

(<http://www.minika.com.tr/hakkimizda>)

2. 6. 3. TRT Çocuk

TRT Çocuk, TRT'nin çocuk temalı televizyon kanalı. 24 saat yayın yapmaktadır. 24 Ekim 2008 Cuma günü deneme yayınına başlayan kanal, 1 Kasım 2008 Cumartesi tarihinden itibaren normal yayın hayatını sürdürmektedir. TRT Çocuk kanalında çocuklara yönelik çizgi diziler, filmler ve yarışmalar vardır. Ayrıca TRT Çocuk'un logosu siteden yapılan ankette seçilmiştir. 1 Ocak 2017 tarihinde HD yayına başlamıştır.”

“TRT Çocuk 3-12 yaş grubu çocukların fiziksel ve bilişsel gelişimlerine artı değerler katmak, toplumsal, bilimsel ve teknolojik konularda farkındalık oluşturacak içerikler üretmek için çalışır. 360 derece yaklaşımı ile çocuklara her platformda içerik sunan TRT Çocuk, ürünleriyle çocukların farklı ve eleştirel düşünebilmesini sağlar.

TRT Çocuk, millî eğitimin temel görüş ve amaçlarına uygun, eğlence ve eğitimi birleştiren, çocukların yaşamlarını olumlu etkileyen içerikleri; kendi ilke standartları, kalite ve yayın bütünlüğünü gözeterek hazırlar ve bu içeriklerin üretilmesine katkı sağlar.”

Gizemler Diyarına Yolculuk, Nane ile Limon, Ege ile Gaga, Kardeşim, Sizinkiler: Çatlak Yumurtalar, Keloğlan (dizi) (tekrar), Dede Korkut Hikayeleri, Çınar (Çizgi film), Bir Varmış Bir Yokmuş Keloğlan Masalları (tekrar), Cille (tekrar), Küçük Hezarfen (tekrar), Rafadan Tayfa, Elif'in Düşleri, İbi, Çılgın Orman, Bulmaca Kulesi (<https://www.trtcocuk.net.tr/kurumsal/hakkimizda>)

2. 6. 4. Cartoon Network

Cartoon Network Türkiye, TBS Avrupa tarafından Turner Entertainment kullanılarak 1992'de yayına sokulmuş uluslararası bir çizgi film kanalı olan Cartoon Network'ün Türkiye, Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti, Azerbaycan'da yayın yapan bir koludur.

Kanaldaki programların Türkçe giriş çıkış jeneriklerini Rıza Karaağaçlı seslendirmektedir.

Türkiye'de ilk olarak 7 Eylül 2007 tarihinde şifresiz yayına başlamıştır. Yayınını Cartoon Network İngiltere'den Ocak 2008'e kadar almıştır. Eylül 2007'den sonra yaklaşık 3 ay içerisinde Doğan Holding Medya Kuruluşu Cartoon Network'ün Türkiye'de yayın lisansını almış bir takım çizgi dizilerinin dublajını yapmış ve 2008'in jeneriğini Cartoon Network Europe tarafından temin etmiştir. 28 Ocak 2008 günü "Benim kanalım Türkçe, Cartoon Network Türkiye" sloganıyla Türkiye versiyonu yayınını başlatmıştır.

Cartoon Network Türkiye, Cartoon Network (Avrupa) sitesine 13.03.2013 tarihinden itibaren (Cartoon Network Avrupa'ya) dahil olmuş olup web sitesi artık Avrupa siteleriyle bire bir aynıdır. Bunun yanı sıra daha önce Cartoonnetwork.com'da uluslararası siteler bölümünde Avrupa'da yer almayan Cartoon Network Türkiye, artık Avrupa kısmı altında yer almaktadır. 15 Kasım 2013 tarihindeki bilgilere göre Türkiye'de Cartoon Network'ü %28,5 öğrenci izlemektedir. 14 Temmuz 2014'ü 15 Temmuz'a bağlayan gece, yayınlar Türksat 2A uydusundan Türksat 4A uydusuna taşınacaktı. Ama uydu değişimi ertelendi. 18 Eylül günü uydu değişimi oldu. 4 Ağustos 2014 tarihinde Cartoon Network (Avrupa,

Orta Doğu, Afrika) sitesi saat 18.35'ten 19.30'e kadar açılmamıştır. Sonradan siteler açılmış ama çoğu sayfa hata vermiştir. Sonradan bu durum düzelmiştir.1 Ocak 2015 tarihinde kanalın jeneriği CHECK it 1.0 jeneriğinden CHECK it 3.0 jeneriğine geçmiştir.

1 Ocak 2015 tarihinde Cartoon Network (Avrupa, Orta Doğu, Afrika) sitesi saat 23.00'dan 2 Ocak 2015 tarihinde 15.05'e kadar açılmamıştır. Sonradan siteler açılmıştır.22 Ocak 2015 tarihinde kanalın logosundaki Cartoon Network yazısı beyaz olup logo yarı saydam olmuştur.

14 Nisan 2015 tarihinde resmi sitesinin görünümü diğer Avrupa sitelerindeki gibi olmuştur.25 Ağustos 2015 tarihinde YouTube kanalını açmış ve 5 Eylül 2015 tarihinde de resmi olarak başlatmıştır. 1 Şubat 2016 tarihinde Facebook sayfasına yayın akışı eklenmiştir. 23 Nisan 2016 tarihinde kanalın ilk yerli çizgi dizisi olan Kral Şakir'in ön gösterimi olmuş, 16 Mayıs 2016 tarihinde de resmi olarak yayınlanmaya başlamıştır. 6 Ekim 2016 tarihinde 16:9 geniş ekran formatına geçmiş ve logo tekrar önceki haline getirilmiştir. Kanal, "Zorba Olma Kanka Ol" projesiyle PR dünyasının prestijli ödülllerinden Felis 2016'da başarı ödülü almıştır. 1 Ocak 2017 tarihinde kanalın jeneriği CHECK it 3.0 jeneriğinden CHECK it 4.0 ve Dimensional jeneriğine geçmiştir. 14 Mayıs 2018 tarihinde kanalın logosu yukarı sola getirilmiştir, yeni bölüm yazısı da değişmiştir. Bölümlerin sonlarında "Sırada" yazısı çıkmaya başlamıştır.

Başlıca programlar: Sürekli Dizi, Uncle Grandpa, Adventure Time, Powerpuff Girls, Gumball, Kafadar Aylar, Ben 10, Teen Titans Go!, Kral Şakir, Sakin Ol, Scooby-Doo, Tom ve Jerry Show, OK K.O.! Kahraman Olalım, Yaz Kampı Adası, Craig'in Krallığı, Unikitty! Yeni Sevimli Kahramanlar, Grizzly ve Lemmingler Transformers: Cyberverse, Lego Friends: Görevimiz Sevgi, Polly Pocket, Mr. Bean ([https://tr.wikipedia.org/wiki/Cartoon_Network_\(Türkiye\)](https://tr.wikipedia.org/wiki/Cartoon_Network_(Türkiye)))

2. 6. 5. Disney Channel

Disney Channel, ABD'den 24 saat yayın yapan televizyon kanalıdır. Kanal çizgi dizi, film ve gençlik dizileri yayımlamaktadır. Hedef kitlesi, kurulduğunda 7 yaş grubu çocuklar olsa da zamanla değişmiş; programların içeriği değiştikçe, izleyen kesimin yaş ortalaması da artmıştır. Kanalın sahibi Walt Disney şirkettir.

Ekim 2011'de, Türkiye için yerel bir kanal açılacağı duyuruldu ve Disney Televizyon Yayıncılık A.Ş. olarak 21 Aralık 2011 tarihinde test yayınına başlandı. 12 Ocak 2012 tarihinde ise Türksat 2A üzerinden ücretsiz yayına başlamıştır. Türkiye, İspanya'dan sonra Disney Channel'ın ücretsiz yayına başladığı ikinci ülkedir. Bu döneme kadar Türkiye'de, Disney Channel'ın Orta Doğu kanalı üzerinden Digitürk, Teledünya ve Tivibu'da yayın yapmıştır.

Kanal Türkiye'de 7-14 yaş grubuna yayın yapmaktadır.

Türkiye kanalının açılmasıyla birlikte Türksat 4A başta olmak üzere, D-Smart, Digiturk, Kablo TV ve Tivibu platformları ile Netd üzerinden izlenebilmektedir.

- 2007- Mickey Mouse'un Kulüp Evi
- 2008- Fineas ve Förb
- 2010- Art Attack
- 2012- Doktor Doti
- 2012- Mickey Fare'nin Kulüp Evi
- 2013- 9.Sınıf Ninja: Randy Cunningham
- 2013- Hayri Canavargil
- 2013- Jake ve Varolmayan Ülkenin Korsanları
- 2013- Prenses Sofia
- 2014- Doktor Dottie ve İlaçları
- 2014- Doraemon
- 2014- Limon ile Zeytin (Disney Junior'la Beraber)
- 2015- Miles yarımın ötesinde
- 2015- Süper Golcüler
- 2015- Uzaylı Vander
- 2016- Aslan Koruyucular
- 2016- Goldi ve Ayıcık
- 2016- Mini Ninjalar
- 2016- Mucize: Uğur Böceği ile Karakedi
- 2016- Prenses Elena
- 2017- Arkadaşım Tigger ve Pooh
- 2017- Pijamaskeliler

2017- Uzaylı Kedi

([https://tr.wikipedia.org/wiki/Disney_Channel_\(Türkiye\)](https://tr.wikipedia.org/wiki/Disney_Channel_(Türkiye)))

2. 6. 6. Kidz TV

Kidz TV, 2012 yılında yayına başlamış olan Oflaz Medya'ya ait çocuklar için hazırlanan çizgi film televizyon kanalıdır. Çizgi filmlerin yanı sıra dizi yayınları da bulunmaktadır.

Başlıca programlar: K3, ALVINNN!!! ve Sincaplar, Robin Hood, Iron Man, Digimon Fusion, Vipo: Uçan Köpeğin Maceraları, Peanuts (Snoopy), Ayı Paddington, Angel's Friends, Metajets, Heidi, Sandra, The Fairytale Detective, Rubi, Lucky Fred, The Adventures Of Figaro Pho, Jonalu, Klumpies, Lassie And Friends, Mademoiselle Zazie, Matt Hatter Chronicles, Pocoyo, Arı Maya, Raju The Rickshaw, Rusty Knight, Gon, Uki, Sailor Moon, Magi Nation, Baby Jake, Dinofroz (<https://www.canlitv.video/kidz-tv>)

2. 7. TEMA

Edebi eserlerde eseri meydana getiren bir konu ve bu konunun arka planında ise bir tema vardır. Konu, yalnızca seçilen bir durumu, bir olayı ya da bir tasviri; kişi, zaman ve mekân unsurlarını bir araya getirerek konunun kurgusunu oluşturur. Tema ise daha geniş açıda konunun anlaşılması için yorumlar sunar. Konu resim olur tema ise minyatür. Edebi metinler, uzun ya da kısa metinler okuyucuya sunulurken seçilen konuyu rehber edinir ve bu rehber belli bir tema dâhilinde şekillenir. Türkçe derslerinde ders kitapları içinde yer alan metinler seçilen temalar ışığında yorumlanır. Türkçe Öğretim Programı'nda yer alan temalar şunlardır:

Türkçe Dersi Öğretim Programı'nın (2018) uygulanması sürecinde her sınıf düzeyinde sekiz tema işlenmesi öngörülmüştür. “Erdemler”, “Milli Kültürümüz”, “Milli Mücadele ve Atatürk” temalarının her sınıf düzeyinde işlenmesi zorunludur. Zorunlu temalar dışında verilen diğer temalar, seçmeli olup kitap yazarlarınca belirlenecektir. Öğretme ve öğretim sürecinde işlenmesi ve öğretim materyallerinde yer verilmesi öngörülen temalar şunlardır: Erdemler, Millî Kültürümüz, Millî Mücadele ve Atatürk, Birey ve Toplum, Okuma Kültürü, İletişim, Hak ve Özgürlükler, Kişisel Gelişim, Bilim ve Teknoloji,

Sağlık ve Spor, Zaman ve Mekân, Duygular, Doğa ve Evren, Sanat, Vatandaşlık, Çocuk Dünyası'dır.

<http://mufredat.meb.gov.tr/ProgramDetay.aspx?PID=663>

Türkçe Öğretim Programı'nda yer alan temaların çocukların gerçek yaşamda karşılaşabilecekleri, milli ve evrensel kavramları öğrenebilecekleri aynı zamanda kişisel yeteneklerine katkı sağlayabilecekleri şekilde seçildiği söylenebilir.

2.8 DEĞERLER

Bireyin kendini tanıması ve kendi orijinine göre farklılıklar oluşturması aynı zamanda içinde yetiştiği kültürün anlaşılabilmesinde değerlerin yeri önem kazanmaktadır. Değer, bireyin sosyal uyumunun sağlanmasında önemli bir yere sahiptir. Sosyal yaşamdaki tutumu ve tepkileri yordayan değerler, insanları tanımayı ve insanlar hakkında bilgi edinmeyi kolaylaştırır.

Değerler kişiler arası etkileşimden, aileden ve diğer toplumsal etkilerden denenerek ve gözlemlenerek öğrenilir. Değerler, uzun bir süre bireysel hayatla sınırlandırılmış ve sosyologların ilgi alanına girmemiştir. Daha sonra değerler, önemli bir sosyal olgu olarak kabul edilmeye başlanmıştır. Sosyolojide değerler, bireylere, gruplara, örüntülere, hedeflere ve sosyo-kültürel nesnelere verilen önem üzerindeki değerlendirmelere dayanan ölçütler temel alınarak tanımlanırlar Elbir ve Bağcı (2013: 1321).

Bir insanın hangi değerleri benimsediğini görmek o insanın yaşam tarzı, düşünceleri ve duygusal tepkileri hakkında fikir verir. Değerleri öğrenmedeki ve çocuklara bu değerleri aktarmadaki temel amaç toplumun ortak dayanışmasını sağlayan değerlerin devamlılığını sağlamak ve temel insani kavramları yaşatmaktır.

Padem ve Aktan'a (2014:7) göre değer; insanların tercihlerinin oluşmasında, onların davranışlarını şekillendiren ve davranışlarına yön veren, bireyde alışkanlık şeklinde ortak tepki mekanizması oluşmasını sağlayan, iç dünyasından dış dünyasına etki eden, somut kural, soyut ölçüt, yargı ve inançlardır.

Değerler insanların psikolojik durumlarına yönelik tahliller yapılmasında da etkili olur. İnsanların hangi değerleri benimsediği aynı zamanda nasıl bir yaşam sürdürdüğü ile ilgili de bilgiler verir. Bu nedenle değerler kişisel ve içsel durumlardır.

2. 9. TİP VE KARAKTER

Kurgusal eserlerde olaylar ve olayları oluşturan mekânlar, ana fikri oluşturan olgular, karakter ya da tip kavramı üzerinden somutlaştırılır. Karakter ve tipler olayı şekillendiren, olayın aksiyomunu oluşturan başat ögedir. Tipler, kültürlerdeki ya da yalnızca bir toplumdaki sosyolojik ve psikolojik değişkenlere uygun olarak ortaya çıkan kişilik tasvirleridir. Bu kişiler kurgusal eserde ortaya konulacak olan konunun, sunucusu konumundadırlar. Doğrudan ya da dolaylı olarak konunun anlaşılması sağlayan tipler, ana temanın bütünlüğüne uygun olarak hilebaz, yardımsever, cömert, çalışkan, huysuz, kıskanç, uyumlu-uyumsuz, meraklı vb. şeklinde ortaya çıkabilmektedirler. Tipler, olumlu veya olumsuz davranış sergileyen olarak iki şekilde birbirinden ayrılabilirdiği gibi psikolojik tahlillere, toplumsal yapılara uygun olarak da farklı şekillerde sınıflandırılabilirler. Tipler kurgusal yapıtların birçoğunda açık olarak kendini gösterir. Tipler, edebi eserlerde yazarın betimlemesine ve yorumuna uygun olarak aktarılır. Görsel-işitsel eserlerde ise fiziksel özelliklerinin konuya uygun olarak çizilip-resmedilmesiyle oluşturulur.

“Tip, bir sosyal hayatın, çevrenin, yerin, en basit anlamıyla temsilcisidir. Tipi meydana getiren unsurların başında, ruh dünyası, sosyal çevresi ve sosyal yapısı gelmektedir” (Aytaş, 2002: 147).

Tip, kelime anlamı itibariyle cins, tür, numune, örnek anlamlarına gelmektedir. Toplumsal hayatta bazı insanlar farklıdır: Duyuş, davranış, düşünüş ve eylem itibariyle; meslek, mizaç ve işlevleriyle ötekilerden ayrılırlar. Ancak buradaki ayrılığı, farklı olmak biçimiyle düşünmek, anlamak daha uygun olacaktır. Tip diye nitelenen kişi, toplumsal kimliğiyle ‘temsili’ bir nitelik taşır. O, kendisinin dışında klan değerlerin temsilcisidir. (Tekin, 2015:110)

Karakter ise bir bireyi başkalarından ayıran kendine özgü davranışları, kendi içindeki uyumu, kendisine ve başkalarına karşı tutarlı ve sağlam duruşudur. Türkçe Sözlük’te ise “Bir bireyin kendine özgü yapısı, onu başkalarından ayıran temel belirti ve bireyin davranış biçimlerini belirleyen, üstün ana özellik, öz yapı, ıra, seciye” anlamındadır.

(http://www.tdk.gov.tr/index.php?option=com_gts&kelime=KARAKTER)

Çizgi filmlerde kurguyu şekillendiren kişiler tiplerdir. Bu tipler kurguyu oluşturan yazarın amacına ve oluşturduğu temaya göre şekillenmektedir. Çizgi

filmlerdeki tipler günlük hayattaki insan karakterler olabileceği gibi insani özellikler taşıyan hayvan karakterler de olabilmektedir.

Çocuklar 3-6 yaş aralığında davranışlarının büyük bir bölümünü yakın ve uzak çevrelerindeki gerçek kişileri ya da film, animasyon, kitap gibi kurgusal yapıtlardaki kahramanları örnek alarak oluşturmaktadırlar. Bu durum ilerleyen yaşlarda da azalarak devam etmekte, ergenlik döneminde daha kritik bir dönemece girmektedir. Özellikle kurgusal karakterler sahip oldukları olağanüstü güçler ve imrenilecek fiziksel özellikleriyle çocukların gözünde ideal rol modelleri oluşturmaktadırlar. Bu “her şeye sahip olan ve her şeyi yapabilen” karakterler çocuğun gerçeklik algısını zedelemekte ve onların var olmayan, ulaşamayacakları, gerçek dışı karakterleri model almalarına neden olmaktadır (Karataş, 2014: 60)

Basın, radyo, TV, film gibi iletişim araçları da çocuğu toplumsallaştırırlar. Bunlar diğer toplumsallaştırma araçlarına nazaran daha yenidirler; kişilerarası etkileşime doğrudan katılmazlar. (...) yine bunlar, diğer kurumların yapmadığı popüler kültürün birçok özelliklerini göz önünde koyar. Örneğin hayali, mizahi tipler gibi. Ayrıca birtakım davranış modelleri de sunarlar. Bunları çeşitli kişilik tipleri ve kahramanlık yaratma yoluyla yaparlar. Bu kişiliklerin yaratılmasında mesleksel ve etnik gruplardan yararlanılır (Öztürk, 2012: 59).

Çocuklar izledikleri, gördükleri ve kendilerine yakın buldukları karakterler ve tiplerle özdeşim kurabilmektedirler. Bu özdeşim yakın çevreden anne-baba, kardeş, arkadaş, öğretmen olabildiği gibi teknolojik araçlar ve çağın getirdiği yenilikler içinde olan görsel araçlar içinde bulunan karakterlerle kurulan özdeşim de olabilmektedir. Çocuklar, izledikleri-gördükleri tiplerin, olumlu ve olumsuz yanlarını bilerek ve isteyerek özümseyebileceği gibi bu özümseme dolaylı olarak olumsuz bir özümseme de olabilmektedir.

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

3. YÖNTEM

Yapılan araştırmanın bu kısmında araştırmanın modeli, çalışma grubu, veri toplama teknikleri ve verilerin analizi ile ilgili genel bilgiler yer almaktadır.

3. 1. ARAŞTIRMANIN MODELİ

Bu araştırma Türkiye’de kamusal TV kanallarında yayımlanan çocuk kanalları içerisindeki çizgi film programlarındaki kurguyu oluşturan kahramanların hangi tip özelliklerini gösterdiğini incelemek ve bu inceleme sürecinde çizgi filmlerde öne çıkan değerleri ortaya koymak ve Türkçe Öğretim Programı’nda yer alan temalarla çizgi filmlerin içeriğinde yer alan tema ilişkisini açığa çıkarmaktır.

Araştırmada nitel araştırma yöntemlerinden doküman incelemesi kullanılmıştır. Nitel araştırmalar; gözlem, görüşme ve doküman analizi gibi veri toplama yöntemlerinin kullanıldığı, algıların ve olayların doğal ortamda gerçekçi ve bütüncül bir biçimde ortaya konmasına yönelik nitel bir sürecin izlendiği araştırmalar olarak tanımlanmaktadır (Yıldırım ve Şimşek, 2006). İzlenen ve inceleme altına alınan çizgi filmlerin olay kurgusu yazılı metinler haline getirildikten sonra betimlemeler yapılarak sonuca gidilmiştir. Bu nedenle araştırma aynı zamanda betimsel bir durum çalışması niteliği taşımaktadır.

3. 2. EVREN VE ÖRNEKLEM

3. 2. 1. Evren

Araştırmanın evrenini Türkiye’de çocuklar için yayın yapan kamusal TV kanalları oluşturmaktadır. Çocuklar için yayın yapan kamusal TV kanalları Kidz TV, TRT Çocuk, Disney Channel, Cartoon Network, Sony Çocuk, Minika Çocuk ve Minika Go’dur.

3. 2. 2. Örneklem

Araştırmanın örneklemini araştırmanın evreninde yer alan çizgi film kanallarından rastgele izlenen çizgi filmler oluşturmaktadır. 21 çizgi film ve bu çizgi filmlerden izlenen 151 bölüm çalışmanın örneklemini oluşturmaktadır. Araştırmanın örnekleminde yer alan çizgi filmler 2017 Güz Döneminden 2018 Güz Dönemine kadar olan sürede izlenmiş ve kaydedilmiştir.

Çalışma grubunda yer alan çizgi film kanalları Kidz TV, TRT Çocuk, Disney Channel, Cartoon Network, Sony Çocuk, Minika Çocuk ve Minika Go'dur. Bu kanallarda yayımlanan çizgi filmler rastgele izlenmiştir. Toplam 21 çizgi film ve bu çizgi filmlerden izlenen 151 bölüm çalışma grubuna alınmıştır.

Çizgi filmlerin bölüm sayıları ve izlenme süreleri şu şekildedir:

Robin Hood çizgi filminden 18 bölüm (186 dk. 512 sn.)

Canım Kardeşim çizgi filminden 2 bölüm (12 dk. 95 sn.)

Ege ile Gaga çizgi filminden 4 bölüm (23 dk. 124 sn.)

Rafadan Tayfa çizgi filminden 9 bölüm (93 dk. 269 sn.)

Harika Kanatlar çizgi filminden 4 bölüm (42 dk. 71 sn.)

Vikingler çizgi filminden 10 bölüm (106 dk. 261 sn.)

Milo ve Hep Ters Giden İşleri çizgi filminden 8 bölüm (85 dk. 318 sn.)

Prenses Elena çizgi filminden 1 bölüm (20 dk.)

Kral Şakir çizgi filminden 20 bölüm (197 dk. 624 sn.)

Köfte Yağmuru çizgi filminden 8 bölüm (76 dk. 310 sn.)

Powerpuff Girls çizgi filminden 3 bölüm (28 dk. 66 sn.)

Gumball çizgi filminden 8 bölüm (72 dk. 223 sn.)

Korsan Komşu çizgi filminden 2 bölüm (30 dk. 129 sn.)

Dedektif Mirette çizgi filminden 11 bölüm (108 dk. 211 sn.)

Tip ve Ailesi çizgi filminden 8 bölüm (48 dk. 195 sn.)

Maceracı Yüzgeçler çizgi filminden 3 bölüm (19 dk. 108 sn.)

Jet ile Keşfet, çizgi filminden 4 bölüm (38 dk. 89 sn.)

Nane ile Limon çizgi filminden 2 bölüm (17 dk. 33 sn.)

İstanbul Muhafızları çizgi filminden 7 bölüm (87dk. 139 sn.)

Ben ve Robotum çizgi filminden 9 bölüm (90 dk. 126 sn.)

Sherlock Yack çizgi filminden 10 bölüm (99 dk. 293 sn.) izlenmiştir.

3. 3. VERİLERİ TOPLAMA TEKNİKLERİ

Araştırmada üç farklı veri toplama aracı kullanılmıştır.

Türkiye’de yayımlanan kamusal TV kanallarından çocuk kanalları tespit edilmiştir. Tespit edilen çizgi film kanallarında yayımlanan çizgi filmlerin hangi saatler aralığında yayımlandığı incelemeye alınmıştır. Çocuk kanallarında yayımlanan çizgi filmler ön bilgi edinilmek amacıyla öncelikli olarak olay, tipler, tiplerin sunumu, tiplerin benlik algıları ve davranış biçimleri incelenmiştir. Verileri kaydetmek ve yazılı metne dökmek amacıyla çizgi filmler sistemli olarak art arda günleri takip edecek şekilde izlenilmiştir. Ayrıca çizgi film sahnelerinde geçen tiplerin analizini doğru değerlendirebilmek için çizgi filmler ikinci defa izlenip analiz edilmiştir.

Çizgi filmlerde geçen değerleri bulmak amacıyla Türkçe Öğretim Programında (2018) yer alan kök değerler ve değerler eğitimi ile ilgili alan yazın taranarak örnek değer ifadeleri belirlenmiştir. Her bir değer hangi çizgi filmlerde geçtiği çizgi filmlerin içerikleri ve yazılı metin şekline getirilen veriler dikkate alınarak tespit edilmiştir.

Çizgi filmlerin konusunu oluşturan olayların Türkçe Öğretim Programı’nda yer alan temalarla ilişkisini tespit etmek amacıyla yazılı metne dökülen çizgi filmlerin hangi temalarla ilişkili olduğu incelenmiştir.

Kamusal TV kanallarında yayımlanan ve inceleme kapsamında izlenen çizgi filmlerde görülen tiplerin fiziksel özellikler, psikolojik özellikler ve toplumsal özellikler olarak ayrı kategorilerde değerlendirilmesi yapılmıştır. İzlenen çizgi filmlerde yer alan tiplerin fiziksel özellikleri, psikolojik ve toplumsal yapılarının sınıflaması Turgut Özakman’ın (2017: 118-119) yaptığı tip özellikleri sınıflamasına

göre değerlendirilmiştir. Bu kategoriler içerisinde değerlendirilen tiplerin analizini yapmak ve böylece yayımlanan çizgi filmlerin içeriğindeki tiplere yönelik bir farkındalık oluşturmak hedeflenmiştir.

3. 4. VERİLERİN ANALİZİ

Çalışmada çizgi filmlerinde yer alan tipler, değerler ve Türkçe Öğretim Programı'nda yer alan temalar birlikte değerlendirilmiştir. Araştırmanın değerlendirilmesinde kategorisel içerik analizi kullanılmıştır. Bu yöntemde toplam 21 çizgi filmde izlenen 151 bölümün tamamı içerik analiz türlerinden kategorisel içerik analizi yöntemiyle taranmıştır.

Genel ağ ortamından izlenen çizgi filmler, fişlenerek kaydedilmiş daha sonra bu fişlemeler çizgi filmlerin olay kurgusuyla birlikte en baştan yazılmıştır. Yapılan bu fişlemelerde tiplerin en çok hangi özelliğiyle ön plana çıktığı yorumlanmıştır. Çalışmada yazılan olay örgüleriyle birlikte taranan değerler bulunmuş ve çizgi filmlerin temalarıyla Türkçe dersi temaları arasındaki benzerlikler tespit edilmiştir.

İzlenen çizgi filmlerde yer alan tiplerin fiziksel özellikleri, psikolojik ve toplumsal yapılarının sınıflaması Turgut Özakman'ın yaptığı tip özellikleri sınıflamasına göre değerlendirilmiştir.

Turgut Özakman kişilerin sunumunu evrensel ve kişisel nitelikleri belirleyen fizyo-biyolojik, psikolojik ve toplumsal özellikler olarak üç kategoriye ayırmıştır. Bu özellikler şunlardır:

1. Fizyolojik/biyolojik özellikler
  - a. Cinsiyeti
  - b. Yaşı
  - c. Beden özellikleri, görünümü
  - d. Bedensel becerileri
  - e. Hastalıkları, beden kusurları ve sakatlıkları vb.
2. Psikolojik özellikler
  - a. Cinsel hayatı
  - b. Ahlak anlayışı
  - c. Tutumları, inançları

- d. Zihinsel yetileri (dikkat, algı, bellek, düşünme, düş gücü, zeka, irade, bilinç)
  - e. E. Heyecansal, duygusal hayatı, tutkuları
  - f. Huyu
  - g. Zevki
  - h. Zihinsel becerileri ve yetenekleri
  - i. Alışkanlıkları (davranış kalıpları)
  - j. Patolojik eğilimleri, kompleksleri, fobileri vb.
3. Toplumsal özellikler
- a. Milliyeti
  - b. Doğduğu yer
  - c. Şimdi yaşadığı yer
  - d. Sınıfı, mesleği, konumu
  - e. Eğitimi
  - f. Geliri
  - g. Ailesi, özellikleri
  - h. Eşi ve eşinin ailesi, özellikleri
  - i. Çocukları, torunları, özellikleri
  - j. Mahalle, arkadaş, meslek, inanç ve düşünce çevresi, özellikleri
  - k. Hobileri, merakları
  - l. Geleceğe dönük tasarıları, emelleri, idealleri vb. (2017: 118-119).

Araştırma sürecinde elde edilen veriler araştırmanın amacına uygun olarak önce bulunan değerler, ardından temalar ve son olarak ise çizgi filmlerde geçen tiplere yönelik bulgular sıralanmış ve analizleri yapılmıştır.

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM

4. BULGULAR VE YORUM

Bu bölümde bulgular üç temel başlık altında ele alınmıştır. İlk bölümde kamusal TV kanallarında yayımlanan çizgi filmlerde geçen değerlerin kaç kez işlendiği belirlenmiştir. İkinci bölümde Türkçe öğretim Programı'nda yer alan temaların izlenen çizgi filmlerde kaç kez işlendiği belirlenmiştir. Üçüncü bölümde ise izlenen çizgi filmdeki tipler fizyolojik, psikolojik ve toplumsal özellikleri dikkate alınarak incelenmiştir.

4. 1. BULUNAN DEĞERLER

Adil Olma

İzlenen ulusal çizgi film kanallarında adil olma değerinin TRT Çocuk, Sony Çocuk, Cartoon Network çizgi film kanallarında 1 kez işlendiği görülmüştür.

Aile Birliğine Önem Verme

İzlenen ulusal çizgi film kanallarında aile birliğine önem verme değerinin TRT Çocuk kanalında 5 kez, Cartoon Network kanalında 11 kez, Minika Çocuk ve Kidz Tv kanalında 1 kez, Disney Channel kanalında 2 kez işlendiği görülmüştür.

Barış

İzlenen ulusal çizgi film kanallarında barış değerine rastlamamıştır.

Çalışkanlık

İzlenen ulusal çizgi film kanallarında çalışkanlık değerinin TRT Çocuk kanalında 4 kez işlendiği, Cartoon Network ve Minika Go kanalında 2 kez, Minika Çocuk, Disney Channel ve Kidz Tv çizgi film kanallarında 1 kez işlendiği görülmüştür.

Dürüstlük

İzlenen ulusal çizgi film kanallarında dürüstlük değerinin TRT Çocuk ve Minika Go çizgi film kanallarında 1 kez işlendiği görülmüştür.

Dayanışma (İş birliği)

İzlenen ulusal çizgi film kanallarında dayanışma değerine TRT Çocuk kanalında 8 kez, Sony Çocuk kanalında 2 kez, Cartoon Network kanalında 4 kez, Minika Go kanalında 6 kez, Minika Çocuk kanalında 2 kez, Disney Channel kanalında 3 kez, Kidz Tv kanalında ise 6 kez işlendiği görülmüştür.

Duyarlılık

İzlenen ulusal çizgi film kanallarında duyarlılık değerinin TRT Çocuk, Minika Çocuk, Sony Çocuk ve Kidz Tv çizgi film kanallarında 1 kez işlendiği, Cartoon Network kanalında 7 kez, Minika Go kanalında 4 kez işlendiği görülmüştür.

Dostluk

İzlenen ulusal çizgi film kanallarında dostluk değerinin yalnızca Sony

	Çocuk kanalında 1 kez işlendiği görülmüştür.
Estetik	İzlenen ulusal çizgi film kanallarında estetik değerinin TRT Çocuk kanalında 3 kez, Minika Go kanalında 4 kez, Minika Çocuk ve Disney Channel çizgi film kanallarında 2 kez işlendiği görülmüştür.
Hoşgörü	İzlenen ulusal çizgi film kanallarında hoşgörü değerinin Cartoon Network ve Minika Çocuk kanalında 1 kez işlendiği görülmüştür.
Sevgi	İzlenen ulusal çizgi film kanallarında sevgi değerinin TRT Çocuk kanalında 2 kez, Disney Channel kanalında 1 kez işlendiği görülmüştür.
Saygı	İzlenen ulusal çizgi film kanallarında saygı değerinin Minika Çocuk kanalında 1 kez işlendiği görülmüştür.
Sabır	İzlenen ulusal çizgi film kanallarında sabır değerine rastlanmamıştır.
Sorumluluk	İzlenen ulusal çizgi film kanallarında sorumluluk değerinin TRT Çocuk kanalında 4 kez, Sony Çocuk kanalında 2 kez, Cartoon Network kanalında 3 kez, Minika Go kanalında 8 kez, Minika Çocuk kanalında 3 kez, Disney Channel kanalında 2 kez, Kidz Tv kanalında ise 1 kez işlendiği görülmüştür.
Sağlıklı Olmaya Önem Verme	İzlenen ulusal çizgi film kanallarında sağlıklı olmaya önem verme değerinin Cartoon Network kanalında 2 kez, Minika Çocuk kanalında 1 kez işlendiği görülmüştür.
Misafirperverlik	İzlenen ulusal çizgi film kanallarında misafirperverlik değerinin TRT Çocuk, Cartoon Network, Minika Çocuk ve Disney Channel çizgi film kanallarında 1 kez işlendiği görülmüştür.
Öz Denetim	İzlenen ulusal çizgi film kanallarında öz denetim değerine rastlanmamıştır.
Temizlik	İzlenen ulusal çizgi film kanallarında temizlik değerinin Sony Çocuk, Minika Go ve Minika Çocuk çizgi film kanallarında 1 kez, Cartoon Network kanalında 3 kez işlendiği görülmüştür.
Vatanseverlik	İzlenen ulusal çizgi film kanallarında vatanseverlik değerine rastlanmamıştır.
Yardımseverlik	İzlenen ulusal çizgi film kanallarında yardımseverlik değerinin TRT Çocuk kanalında 10 kez, Sony Çocuk kanalında 6 kez, Cartoon Network kanalında 5 kez, Minika Go kanalında 9 kez, Minika Çocuk kanalında 6 kez, Disney Channel kanalında 3 kez, Kidz Tv kanalında ise 11 kez işlendiği görülmüştür.

Adil olma değeri TRT Çocuk, Sony Çocuk ve Cartoon Network kanalında eşit dağılım göstermiştir. Diğer çizgi film kanallarında adil olma değerine rastlanmamıştır.

Aile birliğine önem verme değeri en çok Cartoon Network kanalında ikinci olarak ise TRT Çocuk kanalında görülmüştür. Minika Go ve Sony Çocuk kanalında aile birliğine önem verme değerine rastlanmamıştır.

Dayanışma değeri en çok TRT Çocuk kanalında işlenmiştir.

Duyarlılık değeri en çok Cartoon Network kanalında işlenmiştir. Disney Channel kanalında duyarlılık değeriyle ilgili içeriğe rastlanmamıştır.

Estetik değeri en çok Minika Go kanalında işlenmiştir. Kidz TV, Sony Çocuk ve Cartoon Network kanalında estetik değeriyle ilgili içeriğe rastlanmamıştır.

Hoşgörü değeri Cartoon Network ve Minika Çocuk kanallarında eşit sayıda işlendiği görülmüştür. TRT Çocuk, Sony Çocuk, Minika Go, Kidz TV, Disney Channel çizgi film kanallarında hoşgörü değeriyle ilgili içeriğe rastlanmamıştır.

Sevgi değeri TRT Çocuk ve Disney Channel kanallarında işlendiği görülmüştür. Cartoon Network, Minika Çocuk, Sony Çocuk, Minika Go, Kidz TV çizgi film kanallarında sevgi değeriyle ilgili içeriğe rastlanmamıştır.

Saygı değeri yalnızca Minika Çocuk kanalında bir kez işlenmiştir. TRT Çocuk ve Disney Channel, Cartoon Network, Sony Çocuk, Minika Go, Kidz TV çizgi film kanallarında saygı değeriyle ilgili içeriğe rastlanmamıştır.

Sorumluluk değeri en çok Minika Go kanalında işlenmiştir.

Sağlıklı olmaya önem verme değeri en çok Cartoon Network kanalında işlenmiştir. TRT Çocuk ve Disney Channel, Sony Çocuk, Minika Go, Kidz TV çizgi film kanallarında sağlıklı olmaya önem verme değeriyle ilgili içeriğe rastlanmamıştır.

Misafirperverlik değerinin Cartoon Network kanalında 3 kez işlendiği görülmüştür. Misafirperverlik değeri Sony Çocuk, Minika Go ve Minika Çocuk kanallarında eşit dağılım göstermiştir. Kidz TV, Disney Channel ve TRT Çocuk kanallarında misafirperverlik değerine rastlanmamıştır.

Temizlik değeri en çok Cartoon Network kanalında işlenmiştir. Sony Çocuk, Minika Go ve Minika Çocuk kanallarında eşit dağılım göstermiştir. Kidz TV, TRT Çocuk ve Disney Channel kanallarında temizlik değerine rastlanmamıştır.

Yardımseverlik değeri tüm çizgi film kanallarında işlenmiştir. Fakat en çok Kidz TV kanalında işlenmiştir.

Yukarıdaki bilgiler dikkate alındığında çizgi film kanallarında izlenen çizgi filmler arasında toplam 20 değer tespit edilmiştir. Adil olma değeri 3 kez, aile birliğine önem verme değeri 19 kez, çalışkanlık değeri 11 kez, dürüstlük değeri 2 kez, dayanışma değeri 31 kez, duyarlılık değeri 15 kez dostluk değeri 1 kez, estetik değeri 11 kez, hoşgörü değeri 2 kez, sevgi değeri 3 kez, saygı değeri 1 kez, sorumluluk değeri 23 kez, sağlıklı olmaya önem verme değeri 3 kez, misafirperverlik değeri 4 kez, temizlik değeri 6 kez, yardımseverlik değeri 50 kez işlenmiştir.

Değerlerin en çok tekrar etme sıralaması şu şekildedir:

Yardımseverlik değeri 50, dayanışma değeri 31 kez, sorumluluk değeri 23 kez, aile birliğine önem verme değeri 19 kez, duyarlılık değeri 15 kez, çalışkanlık ve estetik değeri 11 kez, temizlik değeri 6 kez, misafirperverlik değeri 4 kez, adil olma ve sevgi değeri 3 kez, sağlıklı olmaya önem verme değeri 3 kez, dürüstlük ve hoşgörü değeri 2 kez, dostluk ve saygı değeri 1 kez işlenmiştir.

İzlenen çizgi film kanallarında:

Yardımseverlik, dayanışma, aile birliğine önem verme, duyarlılık, sorumluluk, çalışkanlık ve estetik en çok işlenen değerler olmuştur.

Adil olma, dürüstlük, dostluk, hoşgörü, sevgi, saygı, sağlıklı olmaya önem verme, misafirperverlik, temizlik en az işlenen değerler olmuştur.

Bazı değerler her çizgi film kanalında tespit edilmiştir. Bazı değerler ise hiçbir çizgi film kanalında görülmemiştir. Dayanışma, sorumluluk ve yardımseverlik değeri tüm incelenen tüm çizgi film kanallarında işlenen değerlerdir.

Barış, sabır, öz denetim ve vatanseverlik değerleri incelemeye alınan çizgi film kanalları ve izlenen çizgi filmlerin hiçbirinde görülmemiştir.

Sevgi değeri çocuklara erken yaşlarda kazandırılması gereken değerler arasındadır. İncelenen çizgi film kanalları arasında sevdi değerine yalnızca TRT Çocuk ve Disney Channel kanallarında yer verilmiş olması çizgi film izleyen çocuklar açısından olumsuz bir durumdur. Aynı şekilde aile birliğine önem verme gibi toplumsal bir değer TRT Çocuk, Cartoon Network, Minika Go ve Disney Channel kanallarında içerik olarak az olması olumsuz olarak değerlendirilebilir.

Saygı değeri çocukların gözlemleyerek öğrendiği değerler arasındadır. İzlenen çizgi film kanallarında saygı değerine yalnızca Minika Çocuk kanalında bir kez yer verilmiş olması dikkat çekicidir.

Çocukların küçük yaşlarda sabır, dürüstlük, hoşgörü, öz denetim, vatanseverlik, barış, dostluk gibi soyut değerleri öğrenmesi ve anlamlandırmaya çalışması zordur. Çizgi filmlerin içindeki karakterin ve kurguların bu soyut değerlere yönelik oluşturulması ve bu değerlere yönelik örnekler sunması önemlidir.

Temizlik ve sağlıklı olmaya önem verme değerleri çocukların yaşam becerisi kazanması yolunda verilen, verilmesi gereken değerlerdir. Kişisel bakımına ve temizliğine önem veren; sağlıklı gıdaların neler olduğunu küçük yaşata edinen ve farkındalık kazanan çocukların daha bilinçli olacağı söylenebilir. Temizlik ve sağlıklı olmaya önem verme değerlerinin izlenen çizgi filmlerde az yer edinmesi dikkat çekicidir.

4. 2. TEMALARA YÖNELİK BULGULAR

Bu bölümde izlenen kamusal çizgi film kanalları ve bu kanallarda yayınlanan çizgi filmlerde yer alan temaların tespiti yapılmıştır.

Türkçe Öğretim Programı'nda Yer alan Temalar:

Erdemler, Millî Kültürümüz, Millî Mücadele ve Atatürk, Birey ve Toplum, Okuma Kültürü, İletişim, Hak ve Özgürlükler, Kişisel Gelişim, Bilim ve Teknoloji, Sağlık ve Spor, Zaman ve Mekân, Duygular, Doğa ve Evren, Sanat, Vatandaşlık, Çocuk Dünyası'dır.

4. 2. 1. TRT Çocuk

Erdemler: Erdemler teması, Canım Kardeşim adlı çizgi filminde 1, Ege ile Gaga çizgi filminde 1, Vikingler çizgi filminde 4, Harika Kanatlar çizgi filminde 2, Rafadan Tayfa adlı çizgi filminde ise 4 kez tekrar ettiği görülmüştür.

Millî Kültürümüz: Canım Kardeşim adlı çizgi filminde 2, Vikingler çizgi filminde 3, Rafadan Tayfa adlı çizgi filminde ise 2 kez tekrar ettiği görülmüştür.

Millî Mücadele ve Atatürk: TRT Çocuk kanalında izlenen çizgi filmlerde Milli Mücadele ve Atatürk temasına rastlanmamıştır.

Birey ve Toplum: Vikingler çizgi filminde 1, Rafadan Tayfa adlı çizgi filminde ise 2 kez tekrar ettiği görülmüştür.

Okuma Kültürü: Rafadan Tayfa adlı çizgi filminde ise 1 kez tekrar ettiği görülmüştür.

İletişim: İletişim teması, Canım Kardeşim adlı çizgi filmde 2, Vikingler çizgi filmde 1 kez tekrar ettiği görülmüştür.

Hak ve Özgürlükler: TRT Çocuk kanalında izlenen çizgi filmlerde Hak ve Özgürlükler temasına rastlanmamıştır.

Kişisel Gelişim: Kişisel gelişim teması, Ege ile Gaga çizgi filmde 3, Vikingler çizgi filmde 2, Harika Kanatlar çizgi filmde 1, Rafadan Tayfa adlı çizgi filmde ise 2 kez tekrar ettiği görülmüştür.

Bilim ve Teknoloji: Harika Kanatlar çizgi filmde 1 kez tekrar ettiği görülmüştür.

Sağlık ve Spor: Vikingler çizgi filmde 1 kez tekrar ettiği görülmüştür.

Zaman ve Mekân: Canım Kardeşim adlı çizgi filmde 1, Harika Kanatlar çizgi filmde 3 kez tekrar ettiği görülmüştür.

Duygular: Ege ile Gaga çizgi filmde 2, Vikingler çizgi filmde 8, Harika Kanatlar çizgi filmde 1, Rafadan Tayfa adlı çizgi filmde ise 3 kez tekrar ettiği görülmüştür.

Doğa ve Evren: Ege ile Gaga çizgi filmde 4, Harika Kanatlar çizgi filmde 3, Rafadan Tayfa adlı çizgi filmde ise 2 kez tekrar ettiği görülmüştür.

Sanat: Rafadan Tayfa adlı çizgi filmde ise 2 kez tekrar ettiği görülmüştür.

Vatandaşlık: Vatandaşlık temasına rastlanmamıştır.

Çocuk Dünyası: Canım Kardeşi adlı çizgi filmde 1, Ege ile Gaga çizgi filmde 2, Rafadan Tayfa adlı çizgi filmde ise 1 kez tekrar ettiği görülmüştür.

4. 2. 2. Kidz TV

Kidz Tv kanalında izlenen Robin Hood adlı çizgi filmde bulunan temalar şunlardır:

Erdemler: Erdemler teması, Robin Hood çizgi filmde 12 kez işlenmiştir.

Millî Kültürümüz: Robin Hood çizgi filminin izlenen bölümlerinde Millî Kültürümüz temasına rastlanmamıştır.

Millî Mücadele ve Atatürk: Robin Hood çizgi filminin izlenen bölümlerinde Millî Mücadele ve Atatürk temasına rastlanmamıştır.

Birey ve Toplum: Robin Hood çizgi filmde Birey ve Toplum teması 2 kez işlenmiştir.

Okuma Kültürü: Robin Hood çizgi filminde Okuma Kültürü teması 1 kez işlenmiştir.

İletişim: Robin Hood çizgi filminde İletişim teması 1 kez işlenmiştir.

Hak ve Özgürlükler: Robin Hood çizgi filminin izlenen bölümlerinde Hak ve Özgürlükler temasına rastlanmamıştır.

Kişisel Gelişim: Robin Hood çizgi filminin izlenen bölümlerinde kişisel gelişim teması 7 kez işlenmiştir.

Bilim ve Teknoloji: Robin Hood çizgi filminin izlenen bölümlerinde Bilim ve Teknoloji temasına rastlanmamıştır.

Sağlık ve Spor: Robin Hood çizgi filminin izlenen bölümlerinde Sağlık ve Spor temasına rastlanmamıştır.

Zaman ve Mekân: Robin Hood çizgi filminde Zaman ve Mekân teması 1 kez işlenmiştir.

Duygular: Robin Hood çizgi filminde Duygular teması 13 kez işlenmiştir.

Doğa ve Evren: Robin Hood çizgi filminin izlenen bölümlerinde Sağlık ve Spor temasına rastlanmamıştır.

Sanat: Robin Hood çizgi filminde Sanat teması 2 kez işlenmiştir.

Vatandaşlık: Robin Hood çizgi filminde Vatandaşlık teması 4 kez işlenmiştir.

Çocuk Dünyası: Robin Hood çizgi filminde Çocuk Dünyası teması 3 kez işlenmiştir.

4. 2. 3. Sony Çocuk

Sony Çocuk kanalında izlenen Korsan Komşu ve Dedektif Mirette adlı çizgi filminde bulunan temalar şunlardır:

İletişim: İletişim teması Korsan Komşu adlı çizgi filmde 1 kez, Dedektif Mirette adlı çizgi filminde de 1 kez işlenmiştir.

Duygular: Duygular teması, Korsan Komşu adlı çizgi filmde 1 kez, Dedektif Mirette adlı çizgi filmde ise 8 kez işlenmiştir.

Zaman ve Mekân: Dedektif Mirette adlı çizgi filmde 1 kez görülürken Korsan Komşu çizgi filminin izlenen bölümlerinde Zaman ve Mekân temasına rastlanmamıştır.

Sanat: Sanat teması, Dedektif Mirette adlı çizgi filmde 3 kez görülürken Korsan Komşu çizgi filminin izlenen bölümlerinde bu temaya rastlanmamıştır.

4. 2. 4. Disney Channel

Kişisel Gelişim: Kişisel Gelişim teması Milo ve Hep Ters Giden İşleri adlı çizgi filminde 5 kez, Prenses Elena adlı çizgi filminde ise 1 kez işlenmiştir.

İletişim: İletişim teması Milo ve Hep Ters Giden İşleri adlı çizgi filminde 4 kez görülmüştür. Prenses Elena adlı çizgi filminin izlenen bölümlerinde ise İletişim temasına rastlanmamıştır.

Duygular: Duygular teması Milo ve Hep Ters Giden İşleri adlı çizgi filminde 6 kez, Prenses Elena adlı çizgi filminde ise 1 kez işlenmiştir.

Çocuk Dünyası: Çocuk dünyası teması Milo ve Hep Ters Giden İşleri adlı çizgi filminde 3 kez, Prenses Elena adlı çizgi filminde ise 1 kez görülmüştür.

Doğa ve Evren: Doğa ve Evren teması Milo ve Hep Ters Giden İşleri adlı 1 kez görülmüştür. Prenses Elena adlı çizgi filminin izlenen bölümlerinde ise Doğa ve Evren temasına rastlanmamıştır.

Sanat: Sanat teması Milo ve Hep Ters Giden İşleri adlı çizgi filminde 2 kez görülmüştür. Prenses Elena adlı çizgi filmin izlenen bölümlerinde ise Sanat temasına rastlanmamıştır.

Erdemler: Erdemler teması Milo ve Hep Ters Giden İşleri adlı çizgi filminde 2 kez, Prenses Elena adlı çizgi filminde ise 1 kez işlenmiştir.

4. 2. 5. Cartoon Network

Cartoon Network kanalında izlenen Köfte Yağmuru, Kral Şakir, Powerpuff Girls ve Gumball adlı çizgi filminde bulunan temalar şunlardır:

Duygular: Duygular teması, Köfte Yağmuru çizgi filminde 6 kez, Kral Şakir çizgi filminde 9 kez, Powerpuff Girls çizgi filminde 3 kez ve Gumball çizgi filminde 3 kez işlenmiştir.

Doğa ve Evren: Doğa ve evren teması, Köfte Yağmuru çizgi filminde 2 kez, Kral Şakir çizgi filminde 3 kez görülmüştür. Powerpuff Girls ve Gumball çizgi filminin izlenen bölümlerinde Doğa ve Evren temasına rastlanmamıştır.

Çocuk Dünyası: Çocuk dünyası teması, Köfte Yağmuru çizgi filminde 2 kez, Kral Şakir çizgi filminde 10 kez, Gumball çizgi filminde 1 kez görülmüştür.

Powerpuff Girls çizgi filminin izlenen bölümlerinde Çocuk Dünyası temasına rastlanmamıştır.

Zaman ve Mekân: Zaman ve Mekân teması, Köfte Yağmuru çizgi filminde 2 kez, Kral Şakir çizgi filminde 1 kez görülmüştür. Powerpuff Girls ve Gumball çizgi filmlerinin izlenen bölümlerinde Zaman ve Mekân temasına rastlanmamıştır.

İletişim: İletişim teması, Köfte Yağmuru çizgi filminde 3 kez, Kral Şakir çizgi filminde 11 kez, Powerpuff Girls çizgi filminde 1 kez, Gumball çizgi filminde 5 kez işlenmiştir.

Erdemler: Erdemler teması Köfte Yağmuru çizgi filminde 1 kez, Kral Şakir çizgi filminde 4 kez, Gumball çizgi filminde 1 kez görülmüştür. Erdemler temasına Powerpuff Girls çizgi filminin izlenen bölümlerinde rastlanmamıştır.

Sağlık ve Spor: Sağlık ve spor teması Kral Şakir çizgi filminde 4 kez görülmüştür. Köfte Yağmuru, Powerpuff Girls ve Gumball çizgi filmlerinin izlenen bölümlerinde Sağlık ve Spor temasına rastlanmamıştır.

4. 2. 6. Minika Go

Millî Kültürümüz: Millî Kültürümüz teması İstanbul Muhafızları adlı çizgi filmde 6 kez görülmüştür. Ben ve Robotum ve Sherlock Yack çizgi filmlerinin izlenen bölümlerinde ise Millî Kültürümüz temasına rastlanmamıştır.

İletişim: İletişim teması İstanbul Muhafızları adlı çizgi filmde 7 kez, Ben ve Robotum adlı çizgi filmde 6 kez, Sherlock adlı çizgi filmde ise 3 kez görülmüştür.

Okuma Kültürü: Okuma kültürü teması İstanbul Muhafızları adlı çizgi filmde 2 kez görülmüştür. Ben ve Robotum ve Sherlock Yack çizgi filmlerinin izlenen bölümlerinde ise Okuma Kültürü temasına rastlanmamıştır.

Duygular: Duygular teması İstanbul Muhafızları çizgi filminde 5 kez Ben ve Robotum çizgi filminde 3 kez, Sherlock Yack çizgi filminde ise 3 kez görülmüştür.

Doğa ve Evren: Doğa ve Evren teması İstanbul Muhafızları çizgi filminde 3 kez, Ben ve Robotum çizgi filminde 1 kez, Sherlock Yack çizgi filminde ise 2 kez görülmüştür.

Erdemler: Erdemler teması İstanbul Muhafızları ve Sherlock Yack çizgi filmlerinde 3 kez, Ben ve Robotum çizgi filminde ise 4 kez görülmüştür.

Kişisel Gelişim: Kişisel gelişim teması İstanbul Muhafızları çizgi filminde 1 kez, Ben ve Robotum çizgi filminde 3 kez görülmüştür. Sherlock Yack çizgi filminin izlenen bölümlerinde Kişisel Gelişim temasına rastlanmamıştır.

Sağlık ve Spor: Ben ve Robotum ve Sherlock Yack çizgi filmlerinde 1 kez görülmüştür. İstanbul Muhafızları çizgi filminin izlenen bölümlerinde Sağlık ve Spor temasına rastlanmamıştır.

Çocuk Dünyası: Çocuk dünyası teması Ben ve Robotum çizgi filminde 1 kez, Sherlock Yack çizgi filminde 7 kez görülmüştür. İstanbul Muhafızları çizgi filminin izlenen bölümlerinde Çocuk Dünyası temasına rastlanmamıştır.

Sanat: Sanat teması Sherlock Yack çizgi filminde 1 kez görülmüştür. İstanbul Muhafızları ve Ben ve Robotum çizgi filmlerinin izlenen bölümlerinde Sanat temasına rastlanmamıştır.

Zaman ve Mekân: Zaman ve Mekân teması yalnızca İstanbul Muhafızları çizgi filminde 2 kez görülmüştür. Ben ve Robotum ve Sherlock Yack çizgi filmlerinin izlenen bölümlerinde Zaman ve Mekân temasına rastlanmamıştır.

4. 2. 7. Minika Çocuk

İletişim: İletişim teması Tip ve Ailesi çizgi filminde 4 kez, Nane ile Limon çizgi filminde 1 kez görülmüştür. Maceracı Yüzgeçler ve Jet ile Keşfet çizgi filmlerinin izlenen bölümlerinde İletişim temasına rastlanmamıştır.

Çocuk Dünyası: Çocuk dünyası teması Tip ve Ailesi çizgi filminde 3 kez, Maceracı Yüzgeçler ve Nane ile Limon çizgi filmlerinde 1 kez görülmüştür. Jet ile Keşfet çizgi filminin izlenen bölümlerinde Çocuk Dünyası temasına rastlanmamıştır.

Doğa ve Evren: Doğa ve Evren teması Tip ve Ailesi çizgi filminde 1 Jet ile Keşfet çizgi filminde 3 kez Nane ile Limon çizgi filminde 1 kez görülmüştür. Maceracı Yüzgeçler çizgi filminin izlenen bölümlerinde Doğa ve Evren temasına rastlanmamıştır.

Duygular: Duygular teması, Tip ve Ailesi çizgi filminde 5 kez, Jet ile Keşfet ve Maceracı Yüzgeçler çizgi filmlerinde 3 kez, Nane ile Limon çizgi filminde ise 1 kez görülmüştür.

Erdemler: Erdemler teması, Tip ve Ailesi çizgi filminde 3 kez, Jet ile Keşfet çizgi filminde 2 kez, Maceracı Yüzgeçler ve Nane ile Limon çizgi filmlerinde 1 kez görülmüştür.

Okuma Kültürü: Okuma Kültürü teması yalnızca Maceracı Yüzgeçler çizgi filminde görülmüştür. Tip ve Ailesi, Jet ile Keşfet, Nane ile Limon çizgi filmlerinin izlenen bölümlerinde Okuma Kültürü temasına rastlanmamıştır.

Kişisel Gelişim: Kişisel gelişim teması Jet ile Keşfet çizgi filminde 2 kez görülmüştür. Tip ve Ailesi, Maceracı Yüzgeçler, Nane ile Limon çizgi filmlerinde Kişisel Gelişim temasına rastlanmamıştır.

Bilim ve Teknoloji: Bilim ve teknoloji teması Jet ile Keşfet çizgi filminde 3 kez, Nane ile Limon çizgi filminde 1 kez görülmüştür. Tip ve Ailesi ve Maceracı Yüzgeçler çizgi filmlerinin izlenen bölümlerinde Bilim ve Teknoloji temasına rastlanmamıştır.

Sanat: Sanat temasına yalnızca Nane ile Limon çizgi filminde 1 kez rastlanmıştır. Tip ve Ailesi, Jet ile Keşfet ve Maceracı Yüzgeçler çizgi filmlerinin izlenen bölümlerinde Sanat temasına rastlanmamıştır.

İncelenen çizgi filmlerde temaların çizgi film kanallarında temaların tekrar düzeyi şu şekildedir:

TRT Çocuk çizgi filmi kanalında:

Erdemler teması 12 kez, Millî Kültürümüz teması 7 kez, Birey ve Toplum teması 3 kez, Okuma Kültürü teması 1 kez, İletişim teması 3 kez, Kişisel Gelişim teması 8 kez, Bilim ve Teknoloji teması 1 kez, Sağlık ve Spor teması 1 kez, Zaman ve Mekân teması 4 kez, Duygular teması 14 kez, Doğa ve Evren teması 9 kez, Sanat teması 2 kez, Çocuk Dünyası teması 4 kez işlenmiştir.

Bu verilerden hareketle TRT Çocuk çizgi film kanalında izlenen çizgi filmlerin bölümlerinde Millî Mücadele ve Atatürk, Hak ve Özgürlükler temasına yönelik içeriğe rastlanmamıştır.

Duygular teması TRT Çocuk çizgi film kanalında en çok işlenen tema; Okuma Kültürü, Sağlık ve Spor, Bilim ve Teknoloji temaları en az işlenen temalardır.

Kidz TV çizgi filmi kanalında

Erdemler teması 12 kez, Birey ve Toplum teması 2 kez, Okuma Kültürü teması 1 kez, İletişim teması 1 kez, Kişisel Gelişim teması 7 kez, Zaman ve Mekân teması 1 kez, Duygular teması 13 Kez, Sanat teması 2 kez, Vatandaşlık teması 4 kez, Çocuk Dünyası teması 3 kez işlenmiştir.

Millî Kültürümüz, Millî Mücadele ve Atatürk, Hak ve Özgürlükler, Bilim ve Teknoloji, Sağlık ve Spor, doğa ve Evren, Çocuk Dünyası temalarına yönelik içeriğe rastlanmamıştır.

Duygular teması, Kidz Tv çizgi film kanalında izlenen Robin Hood çizgi filminde en çok işlenen tema; Okuma Kültürü, Zaman ve Mekân, İletişim teması en az işlenen temalardır.

Sony Çocuk çizgi filmi kanalında

İletişim teması 2 kez, Duygular teması 9 kez, Zaman ve Mekân teması 1 kez, Sanat teması 3 kez işlenmiştir.

Erdemler, Millî Kültürümüz, Millî Mücadele ve Atatürk, Hak ve Özgürlükler, Birey ve Toplum, Okuma Kültürü, Kişisel Gelişim, Bilim ve Teknoloji, Sağlık ve Spor, Doğa ve Evren, Çocuk Dünyası temalarına yönelik içeriğe rastlanmamıştır.

Duygular teması, Sony Çocuk çizgi film kanalında en çok işlenen tema; Zaman ve Mekân teması ise en az işlenen temadır.

Minika Go çizgi film kanalında

Millî Kültürümüz teması 6 kez, İletişim teması 16 kez, Okuma Kültürü teması 2 kez, Duygular teması 11 kez, Doğa ve Evren teması 6 kez, Erdemler teması 7 kez, Kişisel Gelişim teması 4 kez, Sağlık ve Spor teması 1 kez, Çocuk dünyası teması 8 kez, Sanat teması 1 kez, Zaman ve Mekân teması 2 kez işlenmiştir.

Minik Go çizgi film kanalında Vatandaşlık, Milli mücadele ve Atatürk, Birey ve Toplum, Hak ve Özgürlükler, Bilim ve Teknoloji temalarına yönelik içeriğe rastlanmamıştır.

İletişim teması, Minika Go çizgi film kanalında en çok işlenen; Okuma Kültürü, Sağlık ve Spor, Sanat temaları en az işlenen temalardır.

Disney Channel çizgi film kanalında

Kişisel Gelişim teması 6 kez, İletişim teması 4 kez, Duygular teması 7 kez, Çocuk Dünyası teması 4 kez, Doğa ve Evren teması 1 kez, Sanat teması 2 kez, Erdemler teması 3 kez işlenmiştir.

Disney Channel çizgi film kanalında Millî Kültürümüz, Millî Mücadele ve Atatürk, Birey ve Toplum, Okuma Kültürü, Hak ve Özgürlükler, Bilim ve Teknoloji, Sağlık ve Spor, Zaman ve Mekân, Vatandaşlık temalarına yönelik içeriğe rastlanmamıştır.

Duygular teması, Disney Channel çizgi film kanalında en çok işlenen tema; Doğa ve Evren teması en az işlenen temadır.

Cartoon Network çizgi film kanalında

Duygular teması 21 kez, Doğa ve Evren teması 5 kez, Çocuk Dünyası teması 13 kez, Zaman ve Mekân teması 3 kez, İletişim teması 19 kez, Erdemler teması 6 kez, Sağlık ve Spor teması 4 kez işlenmiştir.

Cartoon Network çizgi film kanalında Milli Kültürümüz, Milli Mücadele ve Atatürk, Birey ve Toplum, Okuma Kültürü, Hak ve Özgürlükler, Kişisel Gelişim, Bilim ve Teknoloji, Sanat, Vatandaşlık temalarına yönelik içeriğe rastlanmamıştır.

Duygular teması Cartoon Network çizgi film kanalında en çok; Zaman ve Mekân teması ise en az işlenen tema olmuştur.

Minika Çocuk çizgi film kanalında

İletişim teması 5 kez, Çocuk Dünyası teması 4 kez, Doğa ve Evren teması 5 kez, Duygular teması 9 kez, Erdemler teması 6 kez, Kişisel Gelişim teması 2 kez, Bilim ve Teknoloji teması 4 kez, Sanat teması 1 kez işlenmiştir.

Minika Çocuk çizgi film kanalında Millî Kültürümüz, Millî Mücadele ve Atatürk, Birey ve Toplum, Okuma Kültürü, Hak ve Özgürlükler, Sağlık ve Spor, Zaman ve Mekân, Vatandaşlık temalarına yönelik içeriğe rastlanmamıştır.

Duygular teması, Minika Çocuk çizgi film kanalında en çok; Sanat teması ise en az işlenen temadır.

Yukarıdaki bulgular dikkate alındığında ülkemizde yayın yapan kamusal TV kanalları ve bu kanallarda yayınlanan çizgi filmlerde taranan temaların bazı çizgi film kanallarında görüldüğü bazı temaların ise çizgi film kanallarında görülmediği tespit edilmiştir.

Ülkemizde yayın yapan kamusal TV kanalları ve bu kanallarda yayınlanan çizgi filmlerdeki temaların yerli ve yabancı çizgi filmlere göre sıklık sayısının değiştiği tespit edilmiştir. İncelenen yabancı çizgi filmlerde Millî Mücadele ve Atatürk, Millî Kültürümüz temalarının işlenmediği sonucuna ulaşılmıştır. İzlenen yerli yapım çizgi filmlerde de Millî Mücadele ve Atatürk, Hak ve Özgürlükler teması ise hiçbir çizgi film kanalında işlenmemiştir.

Genel olarak kamusal TV kanallarında yayınlanan ve incelemeye alınan çizgi filmlerde belli temalar üzerinde yoğunlaştığı görülmüştür. Çizgi filmlerde karakterler

kendilerini genellikle duygularıyla ifade ederler. Ağlama, kızma, küsme, sevinç, mutluluk bu duygular arasındadır. İletişim ise karakterlerin olay örgüsü çerçevesinde yakın çevresi, ailesi, öğretmenleri ve arkadaşlarıyla sürdürdüğü bir anlaşma aynı zamanda çizgi film konusu etrafında gelişen durumlardır. Küçük çocukların hayal dünyası oldukça kapsamlıdır. Bu nedenle çizgi filmlerde hayali unsurlara ve olağanüstülükler yer verilmesi kaçınılmazdır. Erdemler ise çocuklara küçük yaşlardan itibaren kazandırılmaya çalışılan insani öğretilerdir. Bu bağlamda izlenen çizgi filmlerde Duygular, İletişim, Çocuk Dünyası ve Erdemler temasının yoğun olarak görülmesi olumlu bir sonuçtur.

Yayımlanan çizgi filmlerin belirli temalara göre içeriklerinin olması çizgi film konularında da çeşitliliğe neden olmuştur. Yerli çizgi filmlerin Türk aile yapısına yönelik ayrıntılar içermesi, millî değerleri işlemesi, millî yapılara yer vermesi olumlu bir sonuçtur. Bu konuların bir tema etrafında şekillenmesi de yine yayınlanan çizgi filmin olumlu tarafları arasındadır. Okuma alışkanlığı ve sevgisi zor edinilen bir kazanımdır. Çocuklar izlediği çizgi filmlerde geçen karakterleri kendilerine örnek alabilmekte onlar gibi davranmayı isteyebilmektedirler. Çizgi filmlerde kitap okumaya ve kitaplara yönelik içeriklere yer verilmesi olumlu bir yaklaşımdır. Fakat izlenen çizgi film kanalları ve yayımlanan çizgi filmlerde bu oran istenilen düzeyde değildir. En az işlenen temalar arasında Milli Kültürümüz, Zaman ve Mekân, Sanat, Vatandaşlık ve Okuma Kültürü vardır.

Millî Mücadele ve Atatürk her sınıf düzeyinde işlenmesi gereken sorunlu temalar arasındadır. Yerli yapım çizgi filmlerde millî mücadeleye yönelik içerikleri olan çizgi filmlerin olması çocukların ön bilgilerini ve farkındalıklarını artırabileceği söylenebilir.

4.3. TIPLERE YÖNELİK BULGULAR

Bu bölümde Turgut Özakman'ın kişilik özelliklerine yönelik yaptığı sınıflama dikkate alınarak çizgi filmlerde öne çıkan ve bazı belirgin özellikleriyle dikkat çeken tiplerin analizi yapılmıştır.

Çizgi Film Kanalı: Minika Çocuk

Çizgi Filmin Adı: Jet ile Keşfet

Jet, anne ve babası ile birlikte Borthron 7 adlı bir gezegenden gelip dünyaya yerleşmiştir. Farklı bir gezegenden geldiği için biraz farklı düşünmekte, farklı davranmaktadır. Ailesiyle birlikte dünyadaki yaşama, çevresine, okul arkadaşlarına ve dünyadaki yaşama uyum sağlamaktadır. Ailesiyle birlikte dünya yaşamına uyum sağlama da güçlük yaşamamıştır. Çünkü geldiği gezegen Borthron 7, bazı özellikleriyle dünyaya benzemektedir.

Fizyolojik/biyolojik özellikler

Jet, bir erkek çocuğudur ve dokuz, on yaşlarındadır. Orta boylu, çevik, hareketli, atılgan, gür ve dik saçlara sahiptir. Herhangi bir bedensel geriliği yoktur. Yaşının gerektirdiği bedensel özellikleri taşımaktadır.

Psikolojik özellikler

Jet, Borthron 7, adlı farklı bir gezegenden geldiği için bazı davranışları dünyadaki arkadaşlarından farklı olabilmektedir. Dünyadaki bazı kurallara yönelik tutumu ise şeffaftır. Öğrenmeye ve uygulamaya isteklidir. Dikkatini dünyadaki birçok şeye yoğunlaştırabilmektedir; düşünme gücünü, iradesi ve zekasını yeni yerler görme, yeni bilgiler keşfetmeye yöneltmektedir. Jet, bilinçli bir tiptir. Neyi niçin yaptığını açıklayabilmektedir. Bu yüzden ailesi ve arkadaşları tarafından fikirlerine önem verilir. Zevklerinin çoğunu, dünya ile diğer gezegenler arasında bağlantı kurabilmek, gezegenler arasında yolculuk yapmak ve tüm bu yaptıklarına arkadaşlarını da ortak etmek oluşturmaktadır. Alışkanlıkları ise arkadaşlarıyla maceraya atılmak, ailesiyle birlikte vakit geçirip, yemek yemektir.

Toplumsal özellikler

Jet'in milliyeti bilinmemekle beraber doğduğu yer Borthron 7 adlı gezegendir. Şimdi yaşadığı yer ise Dünya'da adı belirtilmemiş bir ülkedir. İlköğretim çağında dokuz, on yaşlarında bir çocuktur. Eğitimi ilköğretim seviyesindedir, okula devam etmektedir. Jet'in ailesi dünyada astronotların çalıştığı bir kurumda çalışmaktadır. Anne ve babası aynı işi yapmaktadır. Jet'in arkadaş çevresini okuldan edindiği Şan adlı bir erkek ve Mindy adlı bir kız oluşturmaktadır. Jet düşünce çevresinde ve sosyal yaşamında en çok bu iki arkadaşıyla birlikte vakit geçirmektedir. Yaşadığı yerde ise ara sıra komşularına rastlamakta ve dünya yaşamına ait ilginç yaşantıları onlarla deneyimlemektedir. Dünyada kullanılan "sürpriz, içerik" gibi kelimeler Jet'e çok komik gelmektedir. Jet'in hobileri genellikle

keşif yapmaktır. Diğer gezegenlerdeki yaşamlar hakkında bilgi edinmek ve bu bilgileri arkadaşlarıyla paylaşmaktır.

Şan: Jet ile Keşfet adlı çizgi filmde Jet'in okulda ve okul dışında en yakın arkadaşlarından biridir. Şan, uzayla ilgili konulara merak duymaktadır ve büyüyünce astronot olmayı düşünmektedir.

Fizyolojik/biyolojik özellikler

Şan, bir erkek çocuğudur ve o da başkarakter Jet gibi dokuz on yaşlarındadır. Orta boylu hafif toplu bir görünümde. Gür ve kumsal saçlı yüzünde birkaç tane çilleri vardır. Şan hızlı hareket etmeyen ama güç durumunda kaldığında harekete geçebilen bir tiptir. İzlenen bölümler neticesinde herhangi bir hastalığı ve bedensel kusuruna rastlanmamıştır.

Psikolojik özellikler

Şan, öğrenmeye ve keşfetmeye meraklı dürüst ve duyarlı bir tiptir. Dikkatini odaklandığı ve amacına yönelik olan eylemlerine yoğunlaştırabilmektedir. İradesini kullanarak ve arkadaşlarından destek alarak yeteneklerini kullanabilmekte ve hayalleri için adımlar atabilmektedir. Heyecanlı bir çocuk değildir aksine durgun, Jet ve diğer arkadaşlarına göre sakin bir yapıya sahiptir. Tek tutkusu ise büyüyünce gezegenlere yolculuk yapabilen bir astronot olabilmektir. Huy olarak ise uyumlu, sakin, rahattır ama coşkusu yüksek bir çocuk değildir. En büyük zevki yeni şeyler denemek ve uygulamaktır. Öne çıkan herhangi bir yeteneği yoktur sadece hayalleri için çabalamaktadır. Davranış haline getirdiği alışkanlıkları ise daha çok uzay, gökyüzü, yıldızlar hakkındaki merakıdır. Herhangi bir kompleksi yoktur ama Jet ve Jet'in ailesiyle uzay gemisine bindiğinde korkmakta ve endişelenmektedir.

Toplumsal özellikler

Şan'ın hangi milletten olduğu, doğduğu yer bilinmemektedir. Şimdi yaşadığı yer ise dünyada bir ülkedir. İlköğretim çağında bir çocuktur ve okula gidip gelmektedir. Ailesi hakkında yeterli bilgi verilirse de Şan'ın tek çocuk olduğu ve ailesinin çalıştığı anlaşılmaktadır. Jet ile aynı mahallede-çevrede yaşamaktadır. En yakın arkadaşı Borthon 7 adlı gezegenden gelen Jet ve diğerleri ise Mindy ve Sidney'dir. Hobileri bilim insanlarını araştırmak, yeni bilgiler edinmek, başarılı olmak, başarılı olmak için denemek ve deneyler yapmaktır. Geleceğe yönelik en büyük tasarısı ve ideali ise iyi bir astronot olmaktır.

Çizgi Film: Nane ile Limon

Limon: Limon, Nane ile Limon adlı çizgi filmin başkarakterlerinden birisidir. Ablası Nane ve okul arkadaşlarıyla yaptığı keşifler, oynadıkları oyunlar ve becerilerini geliştirmek için gösterdiği çabalarla dikkat çekicidir.

Fizyolojik/biyolojik özellikler

Limon, sekiz dokuz yaşlarında bir erkek çocuğudur. Orta boylu, normal kilolu ve hareketli bir yapıya sahiptir. Limon'un saçları ismiyle bağdaşmış, limonlardan oluşmaktadır. Limon hızlı hareket edebilen, koşan, zıplayan bir çocuktur. Herhangi bir bedensel kusuru yoktur.

Psikolojik özellikler

Limon okumaya, araştırmaya, yeni deneyler yapmaya, oyun oynamaya vakit ayırmayı seven bir karakterdir. İsteddiği zaman dikkatini toplayabilen, güçlü düşünme gücüne sahip fikir yürütmeleri dikkat çekici olan bir çocuktur. Yaşının verdiği bilişsel yetilerin hepsine heyecan duyabilmektedir. Limon için üretmek, keşfetmek, öğrenmek ve eğlenmek bir tutkudur. En büyük alışkanlığı ise macerayı seviyor olmasıdır. Her gün dünyada keşfedilecek yeni şeyler bulmaya çalışır. Herhangi bir kompleksi ve fobisi yoktur. Ablasına, ailesine, arkadaşlarına karşı hep duyarlı davranmaya çalışır.

Toplumsal özellikler

Limon bir Türk çocuğudur. Türkiye'de doğmuştur, yaşam tarzı, alışkanlıkları, Türkiye'deki yaşam biçimiyle uyumludur. Doğduğu yer belirtilmemiştir, şimdi yaşadığı yer ise tam olarak bilinmemekle birlikte İstanbul olduğu tahmin edilmektedir. İlköğretim çağındadır ve okuluna devam etmektedir. Limon, ilkokul öğrencisidir. Annesi, babası ve ablasıyla birlikte yaşamaktadır. Anne ile babanın var olduğu bilinmesine, sesleri duyulmasına rağmen izlenen bölümlerde görünümüne yer verilmemiştir. Limon çoğu vaktini ablasıyla birlikte geçirmektedir. Ablası Limon'dan iki ya da üç yaş büyüktür ve o da Limon gibi okula gitmektedir. Limon'un mahalleden arkadaşları Biber, Fasulye ve Çilek'tir. Limon okul dışında da bu arkadaşlarıyla görüşmektedir. Birlikte şarkı söylemekte, sanat etkinlikleri yapmakta ve sporlarla ilgili oyunlar oynamaktadırlar. Limon'un en büyük hobisi çalışmak, üretmektir, öğrenmek , öğrenirken keyif almak ve eğlenmektir. Geleceğe

dönük hayallerinde ise dünyanın birçok keşfedilememiş yerlerini keşfetmek ve görmek vardır.

Çizgi Film Kanalı: Cartoon Network

Çizgi Filmin Adı: Kral Şakir

Şakir: Kral Şakir çizgi filminin başkahramanı, macera peşinde koşan bazen başını belaya sokan ama her şeye rağmen dürüstlükten ve doğruluktan ayrılmayan bir karakterdir. Şakir babası ve babasının çok yakın arkadaşı Fil Necati ile birlikte modern şehir yaşamına uyum sağlamaya çalışan bir roledir.

Fizyolojik/biyolojik özellikler

Şakir aslan(görünümlü) sekiz dokuz yaşlarında bir erkek çocuğudur. Kısa boylu, hafif toplu ve karakteri gereği aslan görünümündedir. Sürekli kullandığı kırmızı şapkası ve giydiği mavi kıyafeti vardır. Şakir hızlı hareket edebilen, refleksleri gelişmiş bir tiptir. Öne çıkan bedensel becerisi yoktur yalnız kıvrak bir yapıdadır ve ortamlara hızlıca uyum sağlayabilen bir görünüme sahiptir. Bedensel kusuru, seyreden hastalığı ve sakatlığı yoktur.

Psikolojik özellikler

Şakir, ahlak kurallarına önem veren ve bu kuralları yeri geldiğinde kullanan bir tiptir. Çocuk yaşta olduğundan oyunlara, cep telefonlarına, bilgisayara, televizyona ilgisi fazladır. Önem verdiği olaylara ve durumlara dikkatini verebilmektedir. İçine düştüğü maceralardan düşünme ve düş gücünü kullanarak çıkabilmektedir. Önceden yaşadığı ve gördüğü olaylar arasında bağlantı kurabilmektedir. Güçlü bir belleğe sahiptir. Bilgisayar oyunlarına ve çevresinde, mahallesinde gelişen olaylar karşısında çabuk heyecanlanabilmektedir. Genellikle dürüst olunması gereken konularda duygusal davranmaktadır. En büyük tutkusu ise yeni çıkan dijital oyunları takip etmek, atari konusunda iyi olmak ve televizyonda izlediği bazı filmleri gerçek yaşamına geçirmektir. Çabuk karar verebilen bazen hırslı olan, doğruyu arayabilen zihinsel becerileri vardır. Şakir'in dikkat çeken herhangi bir yeteneği yoktur. Diğer karakterler gibi birçok çocuğu temsil edebilen bir tiptir. En büyük alışkanlığı bazen tembellik yapmak, televizyon karşısında vakit geçirmek ve istemeden de olsa Fil Necati'yle birlikte değişik maceralar içinde bulunmaktır. Herhangi bir kompleksi yoktur. Fakat yaşından büyük olaylarla karşılaştığında korku fobisi oluşmaktadır.

Toplumsal özellikler

Şakir bir Türk çocuğudur ve doğduğu yer kesin biçimde belirtilmese de başından geçen olaylar İstanbul'un bazı semtleridir. İstanbul doğumlu olduğu söylenebilir. Şimdi yaşadığı yer ise yine İstanbul'dur. Şakir'in İstanbul'da yaşıyor olduğu Beylikdüzü, Büyük Ada, Eminönü gibi yerlerde geçen bölümlerden anlaşılmaktadır. Küçük bir ailenin en küçük çocuğu olarak ailesiyle yaşamaktadır. İlköğretim seviyesindedir ve okuluna devam etmektedir. Orta sınıf bir aileye mensuptur. Herhangi bir gelire sahip değildir. Çocuk yaşta olduğu için geliri ailesi tarafından karşılanmaktadır. Şakir annesi Kadriye, babası Remzi, kız kardeşi Canan ile yaşamaktadır. Babası Remzi'nin çok yakın arkadaşı Fil Necati ile de çoğu zaman yan yana gelmektedir. İstanbul'un kenar mahallelerinden birinde yaşamaktadır. Şakir'in okuldan ve mahalleden birçok arkadaşı vardır. Okulda görüştüğü arkadaşlarıyla okul dışında vakit geçirmez. Şakir'in güçlükler yaşamasına sebep olan kişiler ise mahalleden Goril Vedat ve adamlarıdır. Şakir'in etrafında farklı düşünce ve yaşam anlayışına sahip insanlar vardır. Fil Necati'nin başını belaya sokması, babasının çocuk oyunlarına ilgisi, annesinin ev düzeni ve çocuklarının ihtiyaçlarını gözetmesi, kardeşi Canan'ın ise tüm olumsuzluklar ve içinden çıkılmaz hallere karşı mantıklı ve akıllıca davranış özellikleri vardır. Şakir'in annesi ev hanımıdır. Genellikle ev işleri yapan, yemek hazırlayan, çocuklarının ve evin düzeniyle ilgilenen bir temposu vardır. Babası çalışmaktadır ama ne iş yaptığı ile ilgili bir sahne ya da bir bilgi verilmemiştir. Kız kardeşi Canan'ın yaşı belirtilmemekle beraber Şakir'den birkaç yaş büyüktür. Canan da okuluna devam etmektedir. Şakir'in en büyük hobisi bilgisayar oyunu oynamak ve babasıyla birlikte televizyon seyretmek, yeni çıkan dijital oyunları takip etmek ve Fil Necati'nin içine sürüklediği maceralarla mücadele etmektir. Geleceğe yönelik tasarıları, emelleri ve idealleri kesin bir şekilde belirtilmemiştir.

Remzi: Kral Şakir çizgi filminde Şakir'in babası rolündedir. Remzi Şakir'in ve en yakın arkadaşı Fil Necati'nin değişik macera ve ilgilerine ayak uydurmaya çalışmaktadır. Şakir gibi bilgisayar oyunlarını sevmekte televizyon programlarını takip etmektedir.

Fizyolojik/biyolojik özellikler

Remzi bir aslan görünümünde orta yaşlarında bir aile babasıdır. Orta boylu, hafif toplu bir yapıya sahiptir. Arkaya doğru taradığı aslan yelesi gibi saçları vardır. Bedensel olarak hiçbir engeli ve sakatlığı yoktur. Çevik, hızlı ve güçlü yapıya sahiptir.

Psikolojik özellikler

Macera sever ve yenilikleri takip etmeye çalışan Remzi, doğruluktan ve ahlaklı olmaktan ödün vermez. İçinden çıkamadığı işlerde bile dürüst olmaya ve doğru davranışları sergilemeye gayret gösterir. Çocukları için örnek bir baba olmaya çalışır. Remzi bilinçli bir tiptir. Etrafında, yaşadığı yerde, karşılaştığı sorunlara ilgisiz kalmaz. Ailesel, çevresel sorunlar karşısında iradeli davranır. Hazır cevap ve pratik oluşu ayırt edici özellikleri arasındadır. Eğlenmeyi seven, yeni şeyler keşfetmekten hoşlanan bir mizaca sahiptir. Belirgin bir yeteneği yoktur. Her baba gibi iyi ve ailesini ayakta tutabilen bir baba olmak için çaba göstermektedir. Herhangi bir kompleksi ve fobisi yoktur.

Toplumsal özellikler

Remzi bir Türk'tür. Doğduğu yer kesin olarak bilinmemektedir. İstanbul'da yaşamaktadır. Geçmişine dair ayrıntılı bilgiler yoktur. Aile babası konumundadır, orta yaş sınıfına mensuptur. Çalışmaktadır fakat ne işle uğraştığı belli değildir. Eğitim seviyesine yönelik ayrıntılı bilgi yoktur ama okur-yazarlık düzeyi iyi derecededir. Ailesi eşi Kadriye, babası Peyami; çocukları Şakir ve Canan'dır. Ailesindeki tüm bireyler farklı kişilik özelliklerine sahiptirler. Şakir bazen birçok şeyi önemsememekte, Canan ise Şakir'in tam tersi olarak gayet akıllı ve bilgili bir çocuktur. Eşi Kadriye ise daha çok ev işleriyle uğraşmakta ve ailesini ayakta tutmaya çalışmaktadır. Kadriye genellikle Remzi, Fil Necati ve Şakir'in maceralarına istemsizce ortak olmaktadır. Kadriye'nin ailesine ait bilgilere ise yer verilmemiştir. Remzi'nin babası ise Peyami Babadır. Peyami Baba yaşlıdır ve Remzilerle birlikte yaşamaktadır. Remzi İstanbul'un kenar mahallelerinin birinde yaşamaktadır. Mahallenin düzenini bozan, çıkarları için insanları yok sayan Goril Vedat ve adamlarına karşı mücadele etmektedir. Goril Vedat ve adamlarının düzenbazlıklarına karşı gelmektedir. Remzi'nin en yakın arkadaşı Fil Necati'dir. Fil Necati yalnız yaşamaktadır. Fil Necati'nin, Remzi ve Remzi'nin ailesinden başka kimsesi yoktur.

Fil Necati'nin en belirgin özelliği boğazına düşkün olmasıdır. Aynı zamanda hiçbir hedefi ve hayali yoktur. Şakir'in okulunda temizlik görevlisi olarak çalışmaktadır. Remzi'nin en büyük hobileri, dijital oyunlar oynamak, televizyon izlemek, gazete okumak ve çocuklarının oynadığı çocuk oyunlarına katılmaktır. Geleceğe yönelik tasarıları, emelleri, idealleri vb. yönelik bilgilere ise yer verilmemiştir.

Fil Necati: Kral Şakir çizgi filminde maceraların gelişmesini sağlayan karakterdir. Fil Necati Şakir'in babası Remzi'nin en yakın arkadaşıdır. Kral Şakir adlı çizgi filmde olayların başlangıcını oluşturur.

Fizyolojik/biyolojik özellikler

Fil Necati, Fil görünümünde erkek bir karakterdir. Orta yaşlarda iri görümlü, oldukça kilolu bir yapıya sahiptir. Gür bıyıkları büyük kulakları ve uzun bir burnu vardır. Herhangi bedensel bir becerisi yoktur. Dazla kilosunu taşımakta zorlandığı söylenebilir. Hastalığı veya herhangi bir bedensel kusuru, sakatlığı yoktur.

Psikolojik özellikler

Fil Necati olayları dışarıdan gözlemlene becerisine sahiptir. Yaşadıklarından ders almasa da olayların sonucunda nesnel gözlemler yapabilmektedir. Fil Necati'nin yaşadığı olayların seyrine kendini bırakan ve kavrama yeteneği zayıf olan bir yönü vardır. Durumlar ve çevresinde gelişen olaylara karşı tutumu, bilinçsiz ve eğlenceye yöneliktir. Zihinsel yönden zayıf bir yapıya sahiptir. Söylenenleri ve kendisine söylenenleri algılamakta güçlük çeker. Herhangi bir duruma yönelik dikkatini toplamakta zorlanır. Uzun süre herhangi bir şeye odaklanamaz. Zeka seviyesi yaşıyla uyumlu değildir. Orta yaşlarda bir birey olmasına rağmen düşünce seviyesi gelişmemiştir. Yaşama yönelik bilgileri uzun süre belleğinde saklayamaz, unuttur. İradeli değildir. Yemek yemeye çok düşkündür. Özellikle yemek yeme durumlarında ve oyun, eğlence zamanlarında kendine hakim olamaz. Fil Necati'nin en büyük tutkusu farklı tatları denemektir. Heyecan duyduğu konular ise genellikle macera yaşamak, oyun (dijital, bilgisayar vb.) oynamak, televizyon izlemektir. Genellikle içinden çıkamadığı durumlarda duygusal davranmaktadır. Yaşamı ciddiyetle değil akışına bırakarak yaşamak ve komik olmak en önemli mizacıdır. Zevkleri heyecan duyduğu konularla aynıdır. Akıl yürütme, analiz etme, olaylar arasında bağlantı kurma becerisi yoktur. Öne çıkan herhangi bir yeteneğe sahip değildir. Tek başına vakit geçirmek yerine yakın arkadaşı Remzi'nin evine gitmek ve orada kalmak;

Remzi ile birlikte Şakir'in çocuk yaşamındaki heyecanlara ortak olmak alışkanlıkları arasındadır. Günün birçok saatinde ve her fırsatta yiyecek bir şeyler yemesi de alışkanlıkları arasındadır. İlginç, içinden çıkılmaz çatışmalar yaşadığı durumlarda korku fobisi yaşamaktadır.

Toplumsal özellikler

Fil Necati bir Türk'tür. Türk yaşam biçimini ve kültürel özelliklerini taşımaktadır. Nerede doğduğu bilinmemektedir. Şimdi yaşadığı yer, izlenilen bölümlerden, İstanbul'dur. Fil Necati orta yaş sınıfında olan bir bireydir. Fil Necati, temizlik görevlisi olarak çalışmaktadır. Eğitimine yönelik herhangi bir ayrıntıya yer verilmemiştir. Geliri ise bir personel maaşındır. Fil Necati'nin ailesi yoktur. En yakın arkadaşı Remzi ve Remzi'nin ailesiyle vaktinin çoğunu geçirmektedir. Remzi ile aynı mahallede yaşamaktadır. Fil Necati de Remzi ve Şakir gibi Goril Vedat ve adamlarıyla zaman zaman çatışma yaşamaktadır. En yakın arkadaşı Remzi ve Şakir'dir. Zaman zaman okuldaki diğer temizlik görevlileriyle bir arada olmaktadır. Merak duyduğu konular genellikle teknolojik aletler ve bilgisayar oyunlarıdır. En büyük hobisi yemek yemek ve televizyon seyretmektir. Fil Necati çalışmayı sevmez. Miskin bir yapıya sahiptir. En iyi yaptığı şey hiçbir şey yapmamaktadır. Bu nedenle geleceğe yönelik herhangi bir tasarı, emel ve ideali yoktur.

Canan: Kral Şakir çizgi filminin en akıllı ve en sağduyulu karakteridir. Bilgili ve atılgandır. Canan'ın, mantıklı açıklamalar yapabilen, fikir yürüten bir yapısı vardır.

Fizyolojik/biyolojik özellikler

Canan aslan ailesinin en küçük ve en akıllı üyesidir. Sekiz dokuz yaşlarında bir kız çocuğudur. Kısa boylu saçlarını tek bir kurdele ile toplayan ve üzerinde pembe bir elbise olan karakterdir. Hızlı hareket edebilen, hareketlerinin kontrolünü sağlayabilen bir görünümü vardır. Herhangi bir hastalığı, bedensel kusuru ve sakatlığı yoktur.

Psikolojik özellikler

Canan gerçekçi, doğruluğa önem veren bir karakterdir. Genellikle olaylara sağduyuyla ve sakince yaklaşan, problem çözen, pozitif düşünen insanlara yardım eden bir tutuma sahiptir. Canan'a göre tüm insanlar temiz bir çevrede hoşgörülü ve birbirlerine karşı anlayışlı, birliktelik içinde yaşamalıdır. Çevresel olaylara duyarsız

kalmaz. Canan herhangi bir konuya dikkatini yoğunlaştırabilen, farklı gözlem yeteneği olan, kolay algılayabilen güçlü bir belleğe sahiptir. Düş gücü yüksektir. Öyle ki seyrettiği güzel bir manzara karşısında hayaller kurabilmektedir. Kurallara karşı iradelidir. Çözüm yolları geliştirebilen kıvrak bir zekaya sahiptir. Çalışmayı, becerikli olmayı, ödev yapmayı ve yeni şeyler üretmeyi sevmektedir. Babası Remzi ve kardeşi Şakir birçok konu hakkında Canan'dan fikir alırlar, kendilerine yardım etmesini isterler. Canan bir kar manzarası, deniz dalgası, doğa görünümünü karşısında heyecan duyabilmektedir. Sevecen, merhametli, alçakgönüllü ve erdemli bir mizaca sahiptir. Olaylar arasında bağlantılar kurabilen, en güç durumlarda bile çözüm üreten yeteneğe sahiptir. Öne çıkan alışkanlığı ise öğrenmek, keşfetmek; öğrendiklerini yaşamına uyarlayabilmektir. Canan'ın kompleksleri ve fobileri yoktur.

Toplumsal özellikler

Canan aslan ailesinin bir çocuğudur. Türk'tür ve Türkiye'de doğduğu yaşam tarzı, alışkanlıkları ve davranışlarıyla belli olmaktadır. Şimdi yaşadığı yer İstanbul'dur. Orta sınıf bir aileye mensuptur. İlköğretim çağındadır ve okuluna devam etmektedir. Aslan ailesinin en küçük bireyidir. Ailesiyle birlikte yaşamaktadır. Annesi Kadriye ev hanımı, babası Remzi çalışmaktadır fakat ne iş yaptığı bilinmemektedir. Canan'ın Şakir adlı bir erkek kardeşi ve Peyami adında bir dedesi vardır. Şakir modern teknoloji aletleriyle vakit geçiren bir çocuk, dedesi Peyami ise modern yaşama ayak uydurmaya çalışan yaşlı bir dededir. Canan İstanbul'un kenar mahallesinde yaşamaktadır. Görünürde görüştüğü arkadaşları yoktur. En yakın çevresi ailesindeki bireyler ve babasının en yakın arkadaşı Fil Necati'dir. Canan uzayla ilgili konulara merak duyan, kitap okuyan, araştıran, yazarlarla bir araya gelen bir çocuktur. Geleceğe yönelik tasarıları arasında ise dünyanın en iyi öğrencisi olmak vardır.

Kadriye: Kral Şakir çizgi filminde Şakir'in annesi rolündendir. Ailesini ayakta tutan, Şakir ve Canan'a iyi bir anne olmaya çalışan bir annedir.

Fizyolojik/biyolojik özellikler

Kadriye orta yaşlarda bir kadındır. Hafif kilolu bir yapıda ve kısa boyludur. Kabarıklık saçları ve iri gözleri vardır. Bedensel bir becerisi yoktur. Geleneksel ev hanımı rolünü yerine getirmektedir. Kadriye'nin herhangi bir bedensel kusuru ve hastalığı yoktur.

Psikolojik özellikler

Kadriye, insani değerlere önem veren, dürüst bir karakterdir. Genellikle ev içinde ve dışında annelik rolünü yerine getirir. İleriye yönelik düşünme gücü gelişmiştir. Aynı zamanda bilinçli bir tiptir. Çocuklarının televizyon karşısında çok fazla zaman kaybetmesini, sağlıksız yiyecekler yemelerini engeller. Çocukları için evde uygun ortamlar yaratır. Yemek yapmak, ev işlerini idare ettirmek, alışveriş yapmak ve eşi Remzi'nin ara ara yaşadığı sağlık sorunlarına tedbir almaktır.

Toplumsal özellikler

Kadriye bir Türk'tür. Doğduğu yer kesin bilinmemekle birlikte şu an İstanbul'da yaşamaktadır. Orta sınıf bir konuma sahiptir, ev hanımıdır. Eğitim düzeyi bilinmemektedir. Eşi Remzi'nin kazandığı parayla geçinmektedirler. Ailesi eşi Remzi, çocukları Canan ve Şakir'dir. Eşi Remzi modern teknoloji yaşamına ayak uydurmaya çalışan bir tiptir. Eşinin Peyami adında bir babası vardır. Kadriye ve ailesiyle birlikte yaşamaktadır. Kadriye'nin çocukları, birbirine yakın yaşlarda ilköğrenimine devam eden birbirinden farklı kişiliğe sahip Canan ve Şakir'dir. İstanbul'un kenar mahallesinde yaşamaktadırlar. Kadriye'nin düşünce çevresini ailesi ve ailenin başından geçen olaylara ayak uydurmak, sorunların çözümüne yardım etmek oluşturmaktadır. İdealist değildir yalnızca bildikleri yapmaya çalışmaktadır. Özel olarak ilgilendiği bir hobisi ve merak ettiği konular yoktur. Şakir ve Canan'ın okulda ya da okul dışında karşılaştıkları yenilikleri merak eder. Geleceğe yönelik tasarıları arasında ise çocuklarını iyi bir şekilde yetiştirmek ve aile birliğini korumaktır.

Çizgi Filmin Adı: Köfte Yağmuru

Filint Lockwood: Köfte Yağmuru adlı çizgi filmde yeni icatlar yapan ve çoğu vaktini ağaç üzerine kurduğu düzenekte geçiren araştırmacı ve meraklı bir çocuktur.

Fizyolojik/biyolojik özellikler

Filint, on bir on iki yaşlarında bir erkek çocuğudur. Orta boylu zayıf ama çevik bir yapıdadır. Mavi gözlüdür; burnu yüzüne göre öne doğru ve diktir. Siyah, gür ve dik saçlara sahiptir. Filint gününün büyük bir bölümünü icat yaparak geçirdiğinden üzerinde hiç çıkarmadığı beyaz bir önlüğü vardır. Sürekli giydiği mavi bir kazağını da kullanır. Filint hızlı hareket edebilen, hızlı yürüyen ve koşabilen bir

çocuktur. El, kol ve jest-mimiklerini çok fazla kullanır, hareketli ve atiktir. Bedensel kusuru, hastalığı ve sakatlığı yoktur.

Psikolojik özellikler

Filint dürüst ve güvenilir bir ahlak anlayışına sahiptir. Çevresindeki insanlara karşı güvenilir bir tutum sergiler. Dikkatini yaptığı işe kolaylıkla yoğunlaştırır. Algılama yeteneği gelişmiştir. İcatlarını yaparken düşünme gücünü ve zekasını kullanır. Kıvrak bir zekaya sahiptir. En kolay veya en güç durumlarda zekasıyla hareket etmeyi sever. Düş gücü gelişmiştir. Babasına yardım ederken ya da yeni bir proje geliştirirken düş gücünü kullanır ve parlak fikirler bulur. Her gün bıkmadan yeni deneyimler ve icatlar peşinden koşar, iradelidir. Özellikle üretirken irade gücünden taviz vermez. Herhangi bir işi yaparken iradesini sonuna kadar kullanır. Arkadaşlarının ve babasının karşılaştığı engellerde Filint duygusal davranabilmektedir. Babasının bir anısında, en yakın arkadaşı Sam'in üzülmesinde Filint de kolayca üzülmektedir. Filint'e heyecan veren konular yaşadığı kasabadaki entrikalar ve bu entrikalar içinde yaptığı icatlardır. En büyük tutkusu tasarladığı icat odasında yaptığı icatlarla vakit geçirmektir. Hazırcevap olmak, zamana yetişmek, yeri geldiğinde espriler yapmak öne çıkan mizaçları arasındadır. Dünyadaki teknolojik yenilikleri ve insan hayatını kolaylaştıracak icatları takip etmek Filint'in hiç değişmeyen alışkanlıkları arasındadır. Filint'in kompleksleri arasında kendini en iyi icatçı görme arzusu vardır. Tehlikeli olaylar veya işler dahi olsa yeni bir icat duyduğunda hemen o icadın nasıl kullanılabileceğini görme isteği vardır. Filint'te korku fobisi vardır. Görmediği hayvanlar karşısında, hızlı gelişen tehlikelerde hemen bağırma ve bu tehlikelerden kurtulmaya çalışır. Görülen bir patolojik eğilimi ise yoktur.

Toplumsal özellikler

Filint'in milliyeti bilinmemektedir Swalorpost'ta yaşamaktadır, doğduğu yerin burası olduğu tahmin edilmektedir. Filint, orta sınıf bir aileye mensuptur. Babası bir balıkçıdır ve vaktinin çoğunu avlanarak geçirir. Filint, ilköğretim çağında bir çocuktur ve okuluna düzenli olarak devam etmektedir. Geliri, aile gelirleri, babasının balıkçılığıyla kazanılmaktadır. Filint'in yalnızca babası vardır. Ara sıra gördüğü amcası da ziyaretlerine gelir. Annesi dair herhangi bir içeriğe rastlanmamıştır. Filint'in babası ciddiyetinden taviz vermeyen, Filint'e her konuda ve

her durumda destek olan, kendi halinde orta yaşlarında bir bireydir. Filint, Swalorpost adlı bir kasabada yaşamaktadır. Bu kasaba kozmopolit bir yapıdadır. Değişik yapıda bir çevre ve insanlara sahiptir. Filint'in okul dışında da en çok vakit geçirdiği arkadaşı Sam'dir. Sam, Filint'in aynı zamanda sınıf arkadaşı ve en yakın dostudur. Sam, Filint'i her konuda destekleyen, ona güvenen ve Filint'i birçok zorluktan kurtaran, Filint hata yaptığında bu hatayı birlikte düzelterek arkadaşıdır. Filint'in gelecekle ilgili tek ve değişmeyen ideali gelecekte en iyi icat yapan biri olmaktır.

Sam: Köfte Yağmuru adlı çizgi filmde Filint Lockwood'un en yakın arkadaşı ve Filint'in en büyük destekçisidir.

Fizyolojik/biyolojik özellikler

Sam on bir on iki yaşlarında bir kız çocuğudur. Uzun boylu, yeşil gözlü ve sarı gür saçlara sahiptir. Sam hızlı hareket edebilen ve oldukça pratik olan bir görünümde. Bedensel becerileri olarak ise tüm vücudunu etkili kullanabilmekte yerinde ve zamanında tüm durumlara ayak uydurabilmektedir. Hastalığı bedensel kusuru ve sakatlığı yoktur.

Psikolojik özellikler

Sam dürüst ve güvenilir bir ahlak anlayışına sahiptir. Kendisinde anısı olan eşyalarına sadık ve bağlıdır. Duygusal olarak bağlandığı eşyalarına karşı hüzünlenebilir ve ağlayabilir. Yaptığı işe dikkatini verir. Düş gücü yüksektir. Hayal kurar ve hayallerini gerçekleştirmek için tüm yolları dener. Risk almak, başarılı olmak yaşam amaçlarındadır. Okul içerisinde öğretmenin verdiği sunumları, projeleri büyük bir heyecanla hazırlamaktadır.

Toplumsal özellikler

Sam'in milliyeti ve doğduğu yer bilinmemektedir. Şimdi yaşadığı yer ise Swalorpost'tur. İlköğretim çağında bir çocuktur, okula devam etmektedir. Okul içerisinde öğretmenin verdiği sunumları, projeleri büyük bir dikkatle hazırlamaktadır. Sam'in ailesine yönelik bilgiye, görüntüye yer verilmemiştir. Sam'in en yakın arkadaşı Filint'tir. Filint yeni icatlar yapmak için araştırmalar yaparken Sam de arkadaşı Filint'e destek olmak için çalışır. Sam doğa olaylarına meraklıdır. Doğadaki yaşam, manzaralar, denizler, göller merak ettiği doğal

yaşamlardır. Tüm insanların temiz bir çevrede ve doğa ile iç içe yaşaması geleceğe yönelik tasarıları arasındadır.

Çizgi Film Kanalı: Minika Go

Çizgi Filmin Adı: İstanbul Muhafızları

Gürgen: İstanbul Muhafızları adlı çizgi filmde İstanbul'u fethederek tarih dersinden geçip astronot olmayı düşünen kurnaz ve hırslı bir tiptir.

Fizyolojik/biyolojik özellikler

Gürgen, orta yaşlarda bir erkektir. Geniş omuzlu ince bacaklı, büyük burunlu, ela gözlü, saçlarının yarısı dökülmüş kel bir adamdır. Gürgen kalın ve siyah kaşlara sahiptir. Bedensel bir becerisi yoktur. Araçları, eşyaları nasıl kullanacağını bilemez. Hastalığı ve bedensel kusuru yoktur.

Psikolojik özellikler

Gürgen, kendinden ve kendi emellerinden başka hiç kimseyi düşünmeyen ve kendi çıkarları için önüne gelen herkesi ezip geçen bir ahlak anlayışına sahiptir. Gürgen çıkarıcı ve oportünist bir tutumu benimsemiştir. Olaylar ve karşılaştığı güçlükler karşısında yakınındaki insanları değil sadece kendini düşünür. Gürgen Azmi'yi bir takım olduklarına inandırmıştır. Oysa Azmi'yi sadece planlarının uygulayıcısı olarak kullanır ve her fırsatta Azmi'yi azarlar.

Geniş bir düş gücü vardır. İstanbul'u fethetmek ilgili hayallerini her fırsatta hayata geçirir. Güçlü bir belleği vardır. Yıllar önce öğrenciyken tarih dersinde öğretmeninin anlattığı her şeyi hatırlamaktadır. Kıvrak bir zekaya sahiptir. Birçok olayı aynı potada sentezleyebilmektedir. İradelidir. İstanbul'u fethetmeyi aklına koymuştur ve yıllardır bu amaç için uğraşmaktadır. Gürgen bilinçli bir tip değildir. İstanbul'u fethetmek için birçok doğal ve tarihi yapıya bazen bilerek bazen bilmeyerek zarar vermektedir. Hayvanlara karşı duyarlı değildir. Gürgen, yardımcısı Azmi'ye karşı umursamaz, eleştireldir. Azmi'yi azarlamayı kendine huy edinmiştir. En büyük zevki astronot olabilmek için kurduğu hayallerdir. Zihinsel becerisi ise İstanbul'u fethetmekle ilgili yeni stratejiler geliştirmesi ve analizler, planlar yapabilmektir. Gürgen, İstanbul Muhafızlarına karşı mücadele etmek Gürgen için bir kompleks haline gelmiştir. İstanbul'u fethetmeye çalışırken İstanbul Muhafızlarının engeliyle karşılaşmak Gürgen için elim bir hal almıştır. Gürgen, yaptığı icatları

kullanmayı beceremezken, arılardan, tanıyamadığı hayvanlardan, Azmi'nin elindeki bombalardan, İstanbul Muhafızlarının peşine düşmelerinden korkmaktadır.

Toplumsal özellikler

Gürgen İstanbul'da doğmuştur ve Türk'tür. Şimdi yaşadığı yer de İstanbul'dur. Gürgen'in yaptığı bir iş yoktur. Tek işi yeni plan ve tasarımlarla İstanbul'u ele geçirmektir. Eğitimine- tarih dersinden geçemediğinden- devam edememiştir. Eğer tarih dersinden geçerse mezun olacaktır. Gürgen'in birlikte vakit geçirdiği bir ailesi yoktur. Yakınındaki tek kişi yardımcısı Azmi'dir. Azmi Gürgen'den daha küçük yaşta, Gürgen'in planlarına yardım eden pasif ve saf bir tiptir. İşsizdir. Tek işi ve amacı Gürgen'in emirlerini yerine getirmektir. Gürgen İstanbul'da bir mahallede yaşamaktadır. Bu mahallede İstanbul Muhafızları –Elif, Mehmet, Zeynep ve Ali- ile mücadele etmektedir. Gürgen İstanbul Muhafızlarıyla sürekli mücadele halindedir. Gürgen'in hobisi genellikle boş zamanlarında dinlenmektir. Tarih konularına, tarihi yerlere meraklıdır. Geleceğe yönelik tek hedefi İstanbul'u fethettikten sonra tarih dersinden geçmek ve astronot olup uzaya yolculuk yapmaktır.

Azmi: İstanbul Muhafızları adlı çizgi filmde Gürgen'in en yakın yardımcısı ve en yakınında bulunan saf ve beceriksiz tiptir.

Fizyolojik/biyolojik özellikler

Azmi orta boylu, siyah gür saçlı, yuvarlak gözlü on üç on dört yaşlarında bir erkektir. Bedensel bir becerisi yoktur, sakardır. Beden zihin uyumunu sağlayamaz. Hastalığı, sakatlığı yoktur.

Psikolojik özellikler

Azmi dikkatini uzun süre boyunca bir konuya odaklayamaz. Algılama gücü düşüktür. Gürgen'in anlattıklarını anlamakta ve uygulamakta zorlanır. Gürgen bir planı birkaç kez ayrıntılı bir şekilde anlatırsa anlayabilir. Zayıf bir belleği vardır. Olayları geçmişi çabuk unuttur. Hatırlamakta zorlanır. Beceriksizdir, sakar, geç anlayan, algılama ve yorumlama güçlüğü yaşar. Kullandığı araçları nasıl durduracağını bilemez. Gürgen'in söylediklerini yerine getirirken eli ayağına dolaşır. Kullandıkları şifreleri unuttur. Zayıf bir hafızaya sahiptir. Yerine uygun olarak kullanılan deyimleri-bir taşla iki kuş vurmak- anlayamaz. Düşünme ve düş gücü gelişmemiştir. Gürgen'in düşünme gücüyle ve yönlendirmeleriyle gününü geçirir.

İstanbul Muhafızlarına karşı geliştirdikleri, Gürgen'le ortak olduğu amaçları düşünme gücünü ve seyri değişen olayları kavrayamadığından gerçekleştiremezler. Azmi'nin heyecan duyduğu konular genellikle Gürgen'in tasarladığı tarihi konulardır.

Toplumsal özellikler

Azmi, bir Türk çocuğudur. Doğduğu yer Anadolu'da bir köydür. Fakat bu köyün nereye ait olduğu bilinmemektedir. Şimdi ise İstanbul'da Gürgen'le birlikte yaşamaktadır. Azmi'nin bir mesleği yoktur. Gün boyunca yaptığı tek şey Gürgen'in İstanbul'u fethetme planında görev almaktır. Okula gitmemektedir. Şimdiki eğitim durumu ise bilinmemektedir. Ailesi Anadolu'da bir köyde yaşamaktadır. Tek arkadaşı Gürgen'dir. Gürgen, Azmi yanındayken onun değerini pek bilmez ve Azmi'yi sadece çıkarları için kullanır. Azmi'nin geleceğe dönük bir planı yoktur. Saf ve amaçsız bir şekilde yaşamaktadır.

Sherlock Yack: Sherlock Yack adlı çizgi filminin hayvan karakteridir. Yardımcısı Hermione ile birlikte yöneticisi olduğu bir hayvanat bahçesinde dedektiftir. Bu hayvanat bahçesinde işlenen küçük suçları açığa çıkarır.

Fizyolojik/biyolojik özellikler

Sherlock Yack, bir tıbet öküzüdür, orta yaşlardadır. Hayvan karakterdir. Konuşan, araştıran, inceleme yapan vb. gibi insani özellikler taşımaktadır. Orta boylarda, büyük burunlu üzerinde sürekli olarak giydiği kahverengi ceketiyle görülmektedir. Sherlock Yack, hızlı hareket edebilen ve hızlı yürüyebilen bir yapıdadır. Hastalığı, bedensel kusuru ve sakatlığı yoktur.

Psikolojik özellikler

Sherlock Yack, dürüst, güvenilir bir ahlak anlayışına sahiptir. Kendisi dışında diğer hayvanların haklarını gözetmen ve gözetilmesini isteyen bir tiptir. Dikkatini çalıştığı işe uzun süre odaklayabilmektedir. Bu odaklanmayı müzik dinleyerek ve enstrüman çalarak yapabilmektedir. Algısı gelişmiştir. Hayvanlar arasında çıkan anlaşmazlıkları hemen anlayabilmekte ve hızlı çözümler üretebilmektedir. Tüm olaylara şüpheli bir gözle bakar. Sherlock Yack için sonuç kesin olarak bilinmediği sürece şüphe edilmelidir. Kelimeleri güçlü bağlantılar kurabilecek şekilde kullanabilme ve yerine uygun olarak şakalar yapabilmektedir. Güçlü bir belleği vardır. Yıllar önce ders aldığı hocası Akbaba'dan öğrendiği hiçbir şeyi unutmamıştır.

Ayrıca dedektiflik yaparken hiçbir küçük ayrıntıyı kaçırmaz. Sherlock Yack, kıvrak bir zekaya sahiptir. Anlık gelişen ve hiç beklenmedik durumlarda hemen tavır alabilmekte ve çözüm üretebilmektedir. Bilinçlidir. Yöneticisi olduğu hayvanat bahçesinin tüm ihtiyaçlarını yerine getirir, düzenini sağlar. Hayvanlar arasındaki çekişmelere son verir. Sherlock Yack'a heyecan veren durumlar telefonunun çalması ve çalan telefonda bir dedektiflik görevi için yardım istenmesidir. Dedektiflik yapmadığı zamanlarda dinlenmekte ve hocası Akbaba'nın verdiği öğütleri hatırlamaktır. Gayda müzik aletini çalmak en büyük zevkidir. Olaylar arasında bağlantılar kurabilme, cümleler ve konuşulanlar arasındaki ayrıntıları yakalayabilme gibi zihinsel becerilere sahiptir. Dedektiflik yaparken sürekli olarak büyüteç kullanmak, yardımcısı Hermione ile sanat galerine gitmek, egzersiz yapmak, yürüyüş yapmak alışkanlıkları arasındadır. Sherlock Yack'ın herhangi bir fobisi yoktur.

Toplumsal özellikler

Sherlock Yack'ın milliyeti ve nerede doğduğu bilinmemektedir. Şimdi yaşadığı yer de kesin değildir. Mesleği bir hayvanat bahçesinin yöneticiliğini yapmaktır. Hocası Akbaba'dan dedektiflik ve yaşama dair birebir eğitim almıştır. Yalnız başına bir evde yaşamaktadır. Yardımcısı Hermiona Sherlock Yack'ın ziyaretine sıklıkla gelmektedir. Hermione, bir sarsardır. Fakat o da tıpkı Sherlock Yack gibi insani özellikler göstermektedir. Hermione da Sherlock Yack gibi insani özellikler taşımaktadır. Sherlock'un dedektif yardımcısıdır. Aynı zamanda çalışma zamanları dışında birlikte vakit geçirdiği arkadaşıdır. Yaşadığı yer hayvanat bahçesine yakın bir semttir. Hobileri, şarkı söylemek ve enstrüman çalmaktır. Yeni olaylar, dikkat çekici durumlar en merak ettiği konulardır. Geleceğe yönelik hayalleri arasında dedektiflik görevinde en iyisi olmak vardır.

Çizgi Film Kanalı: TRT Çocuk

Çizgi Filmin Adı: Rafadan Tayfa

Hayri: Rafadan Tayfa adlı çizgi filminin başkarakterlerinden birisidir. Hayri akli fikri yemekte olan, oyun oynamayı, eğlenmeyi okulundan ve derslerinden daha çok düşünen bir karakterdir.

Fizyolojik/biyolojik özellikler

Hayri on iki on üç yaşlarında gür ve sarı saçlı bir erkek çocuğudur. On iki on üç yaşlarındadır. Geniş bir gövdeye ve yuvarlak yüz hatlarına sahiptir. Hayri yemek

yemeyi çok sevdiğinden tombul bir görünümündedir. Hızlı hareket edebilmektedir ama çabuk yorulmaktadır. Öne çıkan bedensel bir becerisi yoktur.

Psikolojik özellikler

Hayri, yaramazlıklarıyla ön plana çıksa da dürüst bir çocuktur. Çok kısa sürede ve bir an önce büyümek istemektedir. Olaylar karşısındaki tutumu genellikle bir şeyler yeme üzerinedir. Üzerine düşen sorumluluğu öteleyebilen ve sorumluluk almak istemeyen bir tavrı vardır. Hayri dikkatini uzun süre boyunca herhangi bir olaya odaklayamaz. Aklına hemen bir şeyler yeme fikri gelir. “kurabiye olsa da yesek, bir limonata olsa da içsek” gibi ifadeleri sıklıkla kullanır. Düş gücü yiyeceği yiyecekler üzerine odaklanır. Yiyecekler söz konusu olduğunda iradesine hakim olamaz. Hemen yemek ister. Gerek bir yarış gerekse bir başka plan olsa da hemen kısa yoldan sonuca gitmek ister. Heyecan duyduğu konular yine yiyecekler, şerbetler, tatlılardır. En büyük fobisi ise karanlık, mahalleye gelen esrarengiz insanlar ve hiç beklemediği olaylar içinde yer almaktır.

Toplumsal özellikler

Hayri giyimi, davranışları ve konuşmasıyla bir Türk çocuğudur. Doğduğu yer İstanbul ve şimdi yaşadığı yer ise İstanbul’un kenar bir mahallesidir. Hayri, ilköğretim çağında bir çocuktur. Okuluna devam etmektedir. Hayri annesi, babası ve Hale adında bir kız kardeşiyle birlikte yaşamaktadır. Hale ile ilgili görüntülere ve içeriklere yer verilirken anne ile babası hakkında herhangi bir içeriğe rastlanmamıştır. Hale de Hayri gibi şişman bir görünüme sahiptir ama Hayri gibi sürekli olarak yemek yemeyi düşünmez. Hale, Hayri’den birkaç yaş küçüktür. Hayri ile beraber aynı okula devam etmektedir. Hayri İstanbul’un bir kenar mahallesinde en yakın arkadaşları Mert, Kamil ve Mert’in küçük kardeşi Akın ve Hale’nin yakın arkadaşı Sevim ile vaktini geçirmektedir. Bu arkadaşları da Hayri ile aynı yaşlarda ve benzer yaşantıları paylaşan çocuklardır. Mahallede aynı zamanda oyun oynadıkları yerde yaşayan Basri Amca ve mahallenin köftecisi Rüstem Abi’yle yan yana gelmektedir. Hayri’nin hobileri, yeni oyunları keşfetmek, mahalle arkadaşlarıyla birlikte etkinlikler yapmak, üretmek, eğlenmektir. Geleceğe yönelik hedefi ise aşçı ya da pastacı olmaktır.

Mert: Rafadan Tayfa adlı çizgi filminin en akıllı, sağduyulu ve sakin karakteridir. Mert, öğrenmeyi ve bilimi seven özellikleriyle ön plana çıkmaktadır. Aynı zamanda çevresindekilere ve arkadaşlarına liderlik edebilen bir çocuktur.

Fizyolojik/biyolojik özellikler

Orta boylarda gür siyah saçlı bir erkek çocuğudur. On iki on üç yaşlarındadır. Zayıf ve ince yapılıdır. Hızlı hareket edebilen ve el kol uyumunu kolaylıkla sağlayabilen bir görünüme sahiptir. Hastalığı, bedensel kusuru ve sakatlığı yoktur.

Psikolojik özellikler

Mert, dürüst, güvenilir ve erdemli bir ahlak anlayışına sahiptir. Sakin, yapıcı ve akılcı bir tutumu vardır. Dikkatini yaptığı işe ve eylemlere odaklayabilmektedir. Okumayı, araştırmayı sever; bilim ve teknik alanındaki gelişmeleri yakından takip eder. Düşünme gücü gelişmiştir. Herhangi bir zorlukla karşılaştığında düşünerek araştırır ve çözüm yolları geliştirir. Güçlü bir belleği vardır. Önceden öğrendiklerini kolayca unutmaz. Önceden öğrendiği bilgileri yeni durumlara uygun olarak uyarlar. Öğrendiklerini ve bildiklerini yapar. İradesi gelişmiştir. Her zaman aklına ve sağduyusuna güvenerek problemlerin sonuna kadar gider. Yeni bir dergi okumak, bilimsel alandaki bir gelişmeyi görmek Mert'i heyecanlandırır. Kavrama, sentezleme yeteneği vardır. Eşyaları tamir edebilir, programlar organize edebilir. Liderlik vasfı gelişmiştir. Arkadaşları arasındaki anlaşmazlıkları düzenler, yardıma ihtiyacı olan insanların gerekli ihtiyaçları için fikirler üretir ve bu fikirleri uygular. Mert'in kompleksi yoktur. Basri Amca'nın bahçesine girerken, karanlıkta kaybolurken ve gizemli durumlardan korkabilmektedir.

Toplumsal özellikler

Mert bir Türk çocuğudur. İstanbul'da doğmuştur ve İstanbul'da kenar bir mahallede yaşamaktadır. İlköğretim çağındadır ve okuluna devam etmektedir. Annesi, babası ve kendinden birkaç yaş küçük erkek kardeşi Akın ile beraber yaşamaktadır. Yaşadığı evle ilgili bilgiler ve görüntüler vardır ama anne, babası hakkında bilgiler mevcut değildir. Anne babası yaşamaktadır ama çizgi filmde görüntüleri ve sesleri yoktur. Kardeşi Akın, Mert ile aynı okula gitmektedir. Akın da Mert gibi kıvrak zekalı, azimli ve irade bir çocuktur. Mert mahalleden arkadaşları Hayri, Kamil, Sevim ve Hayri'nin kız kardeşi hale ile birlikte oyunlar oynamakta; film çekme, radyo programı yapma, gazetede yarışmaya katılma, bateryi çalma,

yaşlılara yardım etme vb. etkinlikleri yapmaktadır. Ara sıra Basri Amca ve Rüstem Abi'yle de bir araya gelmektedir. Arkadaşlarıyla misket oynamak, top sektirmek, Basri Amca'nın bahçesine girmek Mert'in hobileri arasındadır. Mert gelecekte uzay bilimleri ve matematikle ilgilenmeyi planlamaktadır.

Basri Amca: Rafadan Tayfa adlı çizgi filmde mahallenin yaşlı sakinlerindedir. Basri Amca, Rafadan Tayfa ekibinin sıkça karşılaştığı bazen çatıştığı bazen ise uzlaştığı bir karakterdir.

Fizyolojik/biyolojik özellikler

Basri amca, altmışlı yaşlarda sadece kafasının ön ve arka kısmında biraz saç bulunan kel bir adamdır. Saçları, kaşları beyazdır. Büyük burunlu öne doğru çıkık yüz hattına sahiptir. Orta boylu baston kullanan ve beli hafif bükük bir görünümündedir. Yaşlı ve baston kullanıyor olmasına rağmen vücudunu istediği gibi hareket ettirebilen dinç bir görünümündedir. Üzerinden hiç çıkarmadığı lacivert renkli ceket ve pantolonla dolaşmaktadır.

Psikolojik özellikler

Basri Amca dürüst, güvenilir bir ahlak anlayışına sahiptir. Yerine ve zamanına göre nasıl davranacağını bilen küçüklere ve büyüklere karşı anlayışlı olan bir tutumu vardır. Fakat Rafadan Tayfa ekibinin yaramazlıklarına bazen tahammül edemez. Basri Amca bahçesine top kaçtığında, çevrede gürültü yapıldığında ve köpek Yumak'ın eşyalarını kaçırmaya sinirlenebilmektedir. Dikkat gücü gelişmiştir. Çevresinde gelişen olaylara odaklanabilmekte, fikir yürütmekte ve yorum yapabilmektedir. Bilinçli bir tiptir. Türk sanat müziğine saygılıdır, miras kalan eşyaları korur, temizliğe önem verir, mahallesinde yaşanan olaylara karşı duyarlıdır. Radyo programları dinlemek, gazete okumak, eski anıları hatırlamak, Rafadan Tayfanın herhangi bir beceriyi kazanmasına yardım etmek zevkleri arasındadır. Bakkaldan veya pazardan alışveriş yapmak alışkanlıkları arasındadır.

Toplumsal özellikler

Basri Amca bir Türk'tür. Doğduğu yer belirtilmemiştir ama şimdi yaşadığı yer İstanbul'dur. Basri Amca önceden uzun yollarda şoförlük yapmış şimdi ise emekli olmuştur. Emeklilik maaşıyla geçinmektedir. Ailesi yoktur. Mahallede bir evde tek başına yaşamaktadır. Mahalleden Rafadan Tayfa, Hale, Sevim ve Rüstem ile iletişime geçmektedir. Kendi yaşlarında bir arkadaşı yoktur. Anılarını paylaşmak,

bir becerinin nasıl yapılacağını göstermek, radyo programları takip etmek, türkü dinlemek, Rafadan Tayfayla ara sıra sohbet etmek hobileri arasındadır. Geleceğe yönelik bir tasarısı yoktur.

Çizgi Filmin Adı: Ege ile Gaga

Ege: Ege ile Gaga çizgi filminin araştırmacı, macera sever kahramanıdır. En yakın arkadaşı ve dostu bir karga olan Gaga ile beraber her gün yeni şeyler keşfetmektedir.

Fizyolojik/biyolojik özellikler

Ege, beş altı yaşlarında bir erkek çocuğudur. Yuvarlak yüzlü, yaşına göre orta boylu bir çocuktur. Hızlı hareket edebilmekte, koşabilmekte, hızlı atlayabilmektedir.

Psikolojik özellikler

Ege, yardımsever ve merhametli bir ahlak anlayışına sahiptir. Ege için çevredeki her canlı saygıyı hak etmektedir. Dikkat gücü çok gelişmiştir. Yeni karşılaştığı bir bitkiye, duyduğu sese, bitkilerin şekillerine dikkatini kolaylıkla verebilmektedir. Yaşına göre güçlü bir belleği vardır. Önceden gördüğü nesnelerin özelliklerini unutmaz. Düşünme gücünü aktif bir şekilde kullanır. Öyle ki düşünürken aklına gelenleri not alarak yazma yöntemini kendi kendine kullanmaktadır. İradelidir. Olayların nedenlerini araştırır ve olayı, durumu sonuçlandırıcaya kadar çalışmaya devam eder. Bilinçlidir. Hayvanların, bitkilerin korunması, devamlılığının sağlanması için uğraşır. Ege için doğadaki her şey keşfedilecek özelliğe sahiptir. Yeni bir hayvanı görmek, ay çiçeğinin yönünün değişmesi, arıların çalışkanlığı, kirpinin dikenleri, ördeklerin ayak perdeleri Ege'yi heyecanlandıran durumlardır. En büyük tutkusu gördüklerinden notlar oluşturması ve araştırma yaparken bir büyüteç kullanmasıdır.

Toplumsal özellikler

Ege, konuşması ve davranışlarıyla bir Türk çocuğu modeli çizmektedir. Doğduğu yer belli değildir. Şimdi yaşadığı yer belirtilmemiştir. Küçük ve bahçeli bir evde arkadaşı karga Gaga ile birlikte yaşamaktadır. Ege okul çağında değildir. Okula gitmemektedir. Ama yazmayı bilmektedir. Ege annesi ve babası ile yaşamaktadır. Fakat anne ve babasına ait görüntü ve içeriğe yer verilmemiştir. Ege: “Haydi Gaga, annem yemek hazırlamıştır gidip yiyelim.” dediğinde eve giderler ama anneye ait hiçbir şey yoktur. Ege etrafında başka hiçbir evin olmadığı bahçeli küçük bir evde

yaşamaktadır. Kahvaltı etmek, Gaga'yı uyandırmaya gitmek, resim yapmak, büyüteciyle bitkileri seyretmek, boyama yapmak, Gaga'yla top oynamak hobileri arasındadır.

Çizgi Film Kanalı: Kidz Tv

Çizgi Filmin Adı: Robin Hood

Robin Hood: Robin Hood, adlı çizgi filmde kralın oğlu Prens John'un kurnazlıklarına ve düzenbazlığına karşı kasaba halkının hakkını gözeten bir tiptir.

Fizyolojik/biyolojik özellikler

Robin, on yaşında dalgalı ve gür, kıvılc saçlı bir erkek çocuğudur. Orta boyda zayıf, çevik ve hareketli bir görünüme sahiptir. Hızlı hareket edebilmekte, ağaçların dalları arasından, yüksek duvarlar üzerinden atlayabilmekte ve nişan alıp ok atabilmektedir. Üzerinden hiç çıkarmadığı yeşil kıyafeti ve sürekli olarak giydiği kahverengi çizmeleri vardır. Oklarını astığı bir çantası kıyafetine geçirilmiş şekildedir.

Psikolojik özellikler

Robin dürüst ve güvenilirdir. Kasaba halkı, arkadaşları ve Marianne başına bir olay geldiğinde Robin'in onlara yardım edeceğinden emindir. Robin dikkatli, uyanık ve her daim tetiktedir. Prens John kasaba halkından ağır vergiler aldığı anda, pazar alışverişlerinde usulsüzlük yaptığı anda Robin bunları görür ve tedbir alır. İradelidir. Prens John ve saray muhafızlarına karşı sonuna kadar mücadele eder. Kasaba halkının hakkının gözetilmesine riayet eder. Zor durumlarda, tehlikeyle karşılaştığı zamanlarda zekasını kullanır. Plan yapar ve arkadaşlarına görevler verir. Sherwood ormanında karşılaştığı ilginç olaylar, kasabaya gelen yeni bir insan ya da Prens John'un çıkarıcı, bencil düşünceleri Robin'i heyecanlandırır. Ok atabilmek, hızlı koşabilmek ve tiyatral konuşabilmek yetenekleri arasındadır. Fakat bazen sakarlıklar yapıp yaptığı planların uygulanmasını geciktirmektedir.

Toplumsal özellikler

Robin'in milliyeti ve nerede doğduğu bilinmemektedir. Prens John'un sarayına yakın Sherwood kasabasında yaşamaktadır. Yaşadığı bir ev yoktur. Vaktinin çoğunu arkadaşları Tuck ve küçük John ile ormanda geçirmektedir. Okula girmemektedir. Dolayısıyla devam ettiği bir eğitimi yoktur. Anne, baba ve kardeşi yoktur. En yakın çevresi birlikte vakit geçirdiği arkadaşlarıdır. Prens John'un

sarayında yarı sihirbaz Marianne ve sarayda çalışan Scarlett ve saray muhafızlarından Şerif çoğu zaman bir araya gelmektedir. Sihirbaz Marianne Prens John'un planlarını Robin'e haber verir. Marianne'nin saraydaki arkadaşı Scarlett'te Marianne'ye yardım eder. Ormanda zaman geçirmek, pazara gitmek, kasabayı gezmek Robin'in hobileri arasındadır.

Prens John: Robin Hood, adlı çizgi filmde bencil, çıkarıcı ve hilebaz bir tiptir. Prens John babası kraldan sonra tahta geçmiş ve Sherwood adındaki kasabayı yönetmektedir.

Fizyolojik/biyolojik özellikler

Sarı saçlı, orta boylu olan Prens John yirmili yaşlardadır. Boynundan geçirdiği kırmızı pelerini, kahverengi botları, belindeki kemeri ve beyaz pantolonuyla görünmektedir. Herhangi bir bedensel becerisi yoktur. Düzgün bir şekilde ok atmayı dahi beceremez.

Psikolojik özellikler

Prens John düzenbaz, hilebaz, çıkarıcı, bencil ve hırçın bir yapıdadır. Kendi rahatı ve kendi iyilinden başka hiç kimseyi ve hiçbir şeyi düşünmez. Saray muhafızlarına ve sarayda çalışan diğer görevlilere karşı acımasızdır. Dikkatli değildir. Uzun süre boyunca herhangi bir olaya dikkatini verince çabucak sıkılır. Bilinçli değildir. Kasabaya gelen hipnozcu, kuklacı, hokkabazı hep kendi zenginliği ve servetine servet katacak bir araç olarak görür. Bilinçli değildir. Halktan gereksiz yere ağır vergiler almaktadır. Saray muhafızlarını halkın değerli eşyalarını almaları, zapt etmeleri için görevlendirir. Yeni bir çıkar kapısı gördüğünde veya Robin Hood'a karşı zafer kazanacağı durumlarda sevinir, heyecanlanır. Sarayda boş boş oturmak, uyumak, muhafızlara kızmak en büyük zevkleri arasındadır. Küçük tehlikeler karşısında bile korkan Prens John, Robin Hood'a tahammül edemez. Yapacağı birçok işte Robin'in, Prens John'un karşısına çıkması ve para, altın elde etmesine engel olması Prens John'un kompleksleri arasındadır.

Toplumsal özellikler

Çizgi filmde geçen Sherwood'un neresi olduğu bilinmemektedir. Dolayısıyla Prens John'un nerede doğduğu ve milliyeti bilinmemektedir. Şimdi yaşadığı yer ise Sherwood aslı bir kasabadır. Bu kasabada kraldan sonra sarayı yönetmektedir. Prens John'un eğitimine yönelik herhangi bir ayrıntı yoktur. Gelirini kasaba halkından

aldığı vergilerden karşılamaktadır. Ailesine ait bilgiler yoktur. Prens John'un yakın arkadaşı yoktur. En yakınındakiler, baş muhafız Şerif, diğer muhafızlar, sihirbaz Marianne ve saray görevlilerinden biri olan Scarlett'tir. Prens John'un merak duyduğu herhangi bir ilgi alanı yoktur. Kasabadaki vergi oranlarını artırmak, Robin Hood yerine kasabalıların kendisini sevmelerini sağlamak planları arasındadır.

Çizgi Film Kanalı: Disney Channel

Çizgi Filmin Adı: Milo ve Hep Ters Giden İşleri

Milo: Milo ve Hep Ters Giden İşleri adlı çizgi filminin başkarakteridir. Çizgi filmdeki tüm olaylar, Milo'nun sakarlıkları ve bazen de dolaylı olarak Milo'dan kaynaklanan olaylar üzerine gelişir.

Fizyolojik/biyolojik özellikler

Milo, on bir on iki yaşlarında bir erkek çocuğudur. Önden dik olarak taradığı kahverengi saçlara, büyük bir buruna ve yuvarlak, beyaz tenli bir görünüme sahiptir. Bedensel bir becerisi yoktur fakat bir felaketle karşılaştığında hızlı koşabilmekte ve yürüyebilmektedir.

Psikolojik özellikler

Milo, dürüst bir çocuktur. Her durumda ve koşulda doğruyu söylemekten çekinmez. Olaylara verdiği tepkiler genellikle insancıl ve arkadaşlarının, diğer insanların iyiliğine yöneliktir. Bencil değildir. Kendisi tarafından doğrudan veya dolaylı olarak diğer insanlara zarar gelmesini istemez. Sakarlıkları yüzünden yaşanan olayları düzeltmek için elinden geleni yapar. Birlikteliği ve paylaşmayı, ekip çalışmasında yer almayı önemser. Öğretmenin okulda verdiği ödevleri arkadaşları Melisa ve Zek ile birlikte yapar. Film izlemeye gitmek, arkadaşlarıyla proje yapmak, ablasıyla birlikte oyun oynamak en büyük zevkleri arasındadır. Milo sakar bir çocuk olduğu için yanına yaklaşan arkadaşlarını ve ilk kez karşılaştığı insanları başlarına gelecek maceralar için uyarır. Milo, bu uyarıyı yapmayı alışkanlık haline getirmiştir. Milo eline aldığı herhangi bir nesneyi kırabilmekte, bozulmasına sebep olabilmektedir. Milo'nun yanına yaklaşan her bir insan istemeden sakarlıktan etkilenmektedir.

Toplumsal özellikler

Milo'nun nerede doğduğu ve şu anda nerede yaşadığı bilinmemektedir. İlköğretim çağında bir çocuktur ve öğrenimine devam etmektedir. Annesi, babası ve

ablasıyla birlikte yaşamaktadır. Fakat anne babasına yönelik ayrıntılara yer verilmemiştir. Ablası Sera, Milo'dan büyüktür. Okuldan en yakın arkadaşı olan Melisa ve Zek aynı zamanda Milo'nun okul dışında da birlikte vakit geçirdiği çocuklardır. Antik eşyaları görmek, müzeleri gezmek Milo'yu heyecanlandırır. Cd takip etmek, şarkı söylemek, müzik dinlemek hobileri arasındadır. Geleceğe yönelik hangi mesleği seçeceğini, tasarılarını planlamış ve karar veremeyince bu tasarılarından vazgeçmiştir.

Çizgi Film Kanalı: Sony Çocuk

Çizgi Filmin Adı: Dedektif Mirette

Mirette: Dedektif Mirette adlı çizgi filmin başkarakteridir. Mirette, genç ve meraklı bir dedektif olarak birçok ülkeye seyahat eder ve kedi asistanı Jean-Pat'la maceralara atılır.

Fizyolojik/biyolojik özellikler

Mirette uzun boylu, kırmızı gözlüklü ve zayıf bir kız çocuğudur. Mirette ve çevresindekiler Mirette'yi on iki yaşından küçük en büyük dedektif olarak adlandırmışlardır. Genellikle isminin kısaltılmış biçimi Miret'i kullanırlar. Üzerindeki kıyafetler ve aksesuarlarının çoğu kırmızı renk ayrıntılarıyla görünür. Taktığı gözlük, kullandığı cep telefonu, saç tokaları, giydiği ceket ve eteği kırmızı-beyaz kare şeklindedir. Mirette, dedektif olduğundan hızlı koşabilmekte ve hızlı yürüyebilmektedir.

Psikolojik özellikler

Mirette gazete okur, gündemi takip eder. Kedisi Jean-Pat'la bazen dizi izler. Cep telefonuyla manzara fotoğrafları çeker ve telefonuna notlar alır. En küçük ayrıntı bile dikkatini çeker. Mirette dürüst, güvenilir ve çalışkan bir kızdır. Diikatlidri, dikkatini yoğunlaştırdığı konuları hemen kavrar. Güçlü bir hafızası vardır. Önceden yaşadığı olaylarla yeni karşılaştığı olaylar arasında hızlıca bağlantı kurar. Yeni yerler görmek tutkuları arasındadır. Denizlerin büyüklüğü, Mısır piramitleri, heykeller görmek Mirette'yi heyecanlandırır. Şüphelendiği nesnelere ve durumlar karşısında ipuçları toplamak, büyüteç kullanmak, cep telefonunun yardımıyla bilgi toplamayı huy haline getirmiştir. Şüpheli bir insanla karşılaştığında elini çenesinin altına

koyarak dinlemek ve düşünmek, teyzesi Doriti'yi ziyaret etmek, kedi asistanı Jean-Pat'la dizi izlemek ve dizi hakkında yorum yapmak alışkanlıkları arasındadır.

Toplumsal özellikler

Mirette bir Fransız'dır ve Fransa'nın başkenti Paris'te yaşamaktadır. Nerede doğduğu bilinmemektedir. Okula gitmemektedir, zamanının çoğunu seyahat ederek ve bu seyahatlerde karşılaştığı ilginç olayları çözümleyerek geçirmektedir. Mirette'nin yalnızca babası ve yalnız yaşayan Doriti teyzesi vardır. Mirette babasıyla genellikle telefonda görüntülü olarak görüşmekte ve teyzesi Doriti'yi de ara sıra ziyaret etmektedir.

Kedisi Jean-Pat uyuşuk, miskin ve şekerli yiyecekleri çok seven bir kedidir. Mirette'nin yanında, onun en yakın arkadaşı ve kedi asistanıdır. Jean-Pat bazı görevleri şeker ve şekerli yiyecekler isteyerek yapmaktadır. Miret, kedi asistanı Jean-Pat, arkadaşları, teyzesi Doriti'ye karşı vefalıdır. Kazandığı başarıları yalnızca kendisi sahiplenmez. Bu başarıları kedisi ile birlikte elde ettiğini dile getirir. Birçokları için sıradan olan durumlar Mirette için araştırma konusudur. Yanında sürekli olarak taşıdığı bir büyüteci vardır. Korkmaz, cesurdur. Apartman boşluklarında fare arayabilir,

Jean-Pat yanında sürekli olarak, ceplerinde şekerlemeler taşır ve bunları kimseye vermek istemez. Mirette olayların mutlu bir şekilde sonuçlanmasını sever. Kıskanç değildir.

Jean-Pat televizyonda dizi takip etmeyi sağlıklı yiyecek ler yerine krovasan gibi yiyecekleri yer. Miret 12 yaşından küçük en büyük dedektif. Miret'in mücadele ettiği adam uluslararası kötü adamdır. Bu adam Miret'i engelleyerek yaşadığı yerde hileler düzenlemektedir.

Çizgi filmlerde incelenen tiplerin genel özellikleri dikkate alındığında erkek ve kız tipler şeklinde iki kategoriye ayrılarak değerlendirilebilir.

4. 3. 1. Erkek Çocuk Tipler

Çizgi filmlerde yer alan tiplere yönelik veriler dikkate alındığında yaş, gelişim evreleri yönünden birbirlerine yakın özellikler taşıdığı görülmüştür. Bu ise çizgi film yapımcılarının çocukların yaş ve gelişim özelliklerini dikkate aldıklarını gösterir.

Çalışmada incelenen tipler genel olarak erkek çocuk çocuklardan oluşmaktadır. Bu erkek çocuklar birbirlerine yakın yaşlarda, ilgileri ve yaşam tarzları birbirine benzeyen yapıdadırlar. Jet ile Keşfet çizgi filmde başkarakter Jet ve aynı çizgi filmde yer alan Şan erkek çocuğudur. Nane ile Limon çizgi filmde Limon, Kral Şakir çizgi filmde Şakir, Köfte Yağmuru çizgi filmde Filint, İstanbul Muhafızları çizgi filmde Azmi, Rafadan Tayfa çizgi filmde Mert ve Hayri, Ege ile Gaga çizgi filmde Ege, Robin Hood çizgi filmde Robin; Milo ve Hep Ters Giden İşleri çizgi filmde Milo erkek çocuktur. Bu erkek çocukların yaşları 8-14 yaşları arasında değişmektedir.

Fizyolojik-biyolojik becerileri yönünden bu tiplerin herhangi bir bedensel kusuru yoktur. Hepsi yaşlarının getirdiği bedensel özellikleri taşımaktadırlar. Hareketli, atılgan ve çeviktirler. Genel olarak orta boy ve boylarına uygun kilo yapısına sahiptirler. Yalnızca Rafadan Tayfa çizgi filmde obur bir karakter olan Hayri toplu yapıda ve yaşlarına göre fazlaca kiloya sahiptir. Bu nedenle Hayri koşarken, hareket ederken bedenini kontrol etmekte zorlanır. Aynı Hayri yemek yemeyi seven, sürekli olarak yemek düşünen bir tiptir. Bu özelliği nedeniyle çoğu zaman arkadaşları tarafından alaya alınmaktadır. Hayri ise arkadaşlarının alaylarını önemsememektedir.

Psikolojik olarak bu erkek tipler iradeli, istençli ve mücadeleci tiplerdir. Macerayı severler, değişik maceralar içinde yer almaktan çekinmezler. Öğrenmeye hevesli, çevresine karşı duyarlı ve dikkatli tiplerdir. Yalnızca İstanbul Muhafızları çizgi filmde yardımcı tiplerden olan Azmi, kendi iradesi yetersizdir ve öğrenmeye, araştırmaya olan istenci düşüktür. Nane ile Limon çizgi filmde Limon, Kral Şakir çizgi filmde Şakir, Köfte Yağmuru çizgi filmde Filint, Rafadan Tayfa çizgi filmde Mert ve Hayri, Ege ile Gaga çizgi filmde Ege, Robin Hood çizgi filmde Robin; Milo ve Hep Ters Giden İşleri çizgi filmde Milo; arkadaşlarına ve çevresindeki insanlara vakit ayıran, arkadaşlarının zor günlerinde onlara destek çıkan ve arkadaşlarıyla birlikte etkinlikler yapan tiplerdir. Geleceğe yönelik hayalleri ve tasarıları vardır.

Çizgi filmlerde geçen bu tiplerin yaş seviyesi göz önüne alındığında yaşlarının verdiği özelliklere sahip olduğu söylenebilir. Bu yaşta erkek çocuklar

macerayı sever, risk almayı ister ve arkadaşlarıyla olan ilişkilerinde bazı değerleri tanır.

Jet ile Keşfet çizgi filminde Jet ve Şan, Nane ile Limon çizgi filminde Limon, Kral Şakir çizgi filminde Şakir, Köfte Yağmuru çizgi filminde Filint, Rafadan Tayfa çizgi filminde Mert ve Hayri, Ege ile Gaga çizgi filminde Ege, Robin Hood çizgi filminde Robin; dürüst ve güvenilir ahlak anlayışına sahip olan tiplerdir. Bu tipler, öğrenmeyi, araştırmayı seven, arkadaşları için fedakârlıkta bulunan tiplerdir. Vakitlerinin büyük bölümünü macera içinde ve bu maceralardan edindikleri tecrübelerle geçirirler. Tiplerin bu özelliklerinden farklı olarak İstanbul Muhafızları çizgi filminde yer alan Azmi, bilinçsizdir ve duyarlı bir tip değildir. Öğrenmeye, araştırmaya merakı olmayan Azmi kendi iradesiyle hareket etmez. Azmi'yi yönlendiren Gürgen'dir.

Azmi tipini yönlendiren ve onunla sürekli olarak alay eden Gürgen çizgi filmler açısından olumsuz bir tiptir. Azmi ve Gürgen dışındaki erkek tipler dürüst ve güvenilir tipler olarak olumlu tiplerdir.

Jet ile Keşfet çizgi filminde başkarakter Jet'in arkadaşı Şan, Köfte Yağmuru çizgi filminde Filint, Rafadan Tayfa çizgi filminde Mert, Milo ve Hep Ters Giden İşleri çizgi filminde Milo; yaşlarının verdiği gelişim özellikleri neticesiyle meslek arayışları olan ve geleceğe yönelik tasarıları olan tiplerdir.

Erkek tipler arasında geleceğe yönelik hayalleri kesin olarak belirtilmiş tipler ise Jet ile Keşfet çizgi filminde Şan, Rafadan Tayfa çizgi filminde Mert, Köfte Yağmuru çizgi filminde Filint'tir. Şan astronot olmayı istemekte, Mert fen bilimleri ile ilgilenmeyi düşünmekte, Filint gelecekte en iyi icatçı olmayı planlamaktadır. Gelecek tasarıları yapan ve bunun için hayal kuran tipler, izleyici çocuklar açısından olumlu tiplerdir.

Milo ve Hep Ters Giden İşleri çizgi filminin başkarakteri Milo, gelecekte hangi mesleği yapacağını araştırmış fakat yaşı daha küçük olduğu için meslekle ilgili karar verememiştir. Fakat karar vermek için kendine zaman tanıması ise olumlu bir özelliktir.

Yaşları birbirine yakın olan bu erkek tiplerin toplumsal yapıları ve aile yapıları birbirinden farklıdır. Jet ile Keşfet çizgi filminde Jet'in ailesi astronotların olduğu bir kurumda çalışmaktadır. Jet ile Keşfet çizgi filminde Şan'ın ailesi vardır

fakat ne iş yaptığı bilinmemekte ve ekranda yer almamaktadır. Nane ile Limon çizgi filminde Limon'un ailesi vardır fakat ailesine ait bilgiler ve görüntüler yoktur. Yalnızca Limon'un ablası Nane çizgi filmin içeriğinde vardır. Aynı şekilde Rafadan Tayfa ve Ege ile Gaga çizgi filminde mahalledeki insanlar vardır ama bu çocukların ailelerine ilişkin bilgiler ve ayrıntılar yoktur. Ailelerine yönelik ayrıntılar yalnızca kendi aralarında geçen konuşmalardan anlaşılmaktadır. Bu durum ise çocuklarda aile denetiminin olmamasına yönelik bir sorundur.

İncelenen tiplerin ailesine yönelik diğer bir eksiklik ise aile bireylerinin ne iş yaptığının bilinmemesidir. Ailesiyle ilgili yeterli bilgiye sahip olunmayan tiplerden biri Şakir ve Köfte Yağmuru çizgi filmindeki Filint'tir. Kral Şakir çizgi filminde Şakir'in babası vardır ve sürekli Şakir'le birlikte dir. Fakat çalıştığı işle ilgili görüntülere yer verilmemiştir. Köfte Yağmuru çizgi filminde Filint'in ailesinden yalnızca babası vardır ve balıkçılık yapmaktadır. Filint'in annesi ile ilgili herhangi bir bilgi yoktur. Rafadan Tayfa çizgi filminde Mert ve Hayri'nin ailesi vardır. Mert'in kendinden küçük Akın adında erkek kardeşi; Hayri'nin kendinden küçük Hale adında bir kız kardeşi vardır. Mert'in yaşadığı evle ilgili görüntüler varken anne ve babası ile ilgili bilgiler yoktur. Aynı şekilde Hayri'nin kardeşi Hale çizgi film içerisinde görülür ama Hayri'nin anne ve babasıyla ilgili görüntüler yoktur. Mert ve Hayri'nin anne babasıyla ilgili bilgiler yoktur. Milo ve Hep Ters Giden İşleri çizgi filminde Milo'nun ablası Sera, anne ve babası vardır. Milo'nun anne ve babasının ne işle uğraştığıyla ilgili bilgiler mevcut değildir. Robin Hood çizgi filminde Robin'in yakınındakiler en yakın arkadaşlarıdır. Robin'in ailesi yoktur, arkadaşlarıyla yaşamaktadır.

İncelenen tiplerin aile birliğine yönelik ayrıntıların olmaması ve onları denetleyen, koruyan yakınlarının olmaması çizgi filmler açısından olumsuzdur.

Araştırmada incelenen orta yaşlarda ve amaçları, yaşam tarzları farklı erkek tipler de mevcuttur. Bu erkek tiplerden Remzi aslan görünümünde, Fil Necati fil görünümünde, Sherlock Yack tıbet öküzü görünümünde ama insani özellikler taşıyan tiplerdir. Kral Şakir çizgi filminde Remzi aslan görünümlü baba rolünde bir erkektir. Aynı şekilde Remzi'nin yakın arkadaşı Fil Necati, fil görünümünde erkek özellikleri taşıyan, Sherlock Yack çizgi filminde bir tıbet öküzü olan Sherlock, erkek özellikleri taşıyan orta yaşlarda bir tiptir.

Kral Şakir çizgi filminde Şakir'in babası Remzi, orta yaşlarda ve modern şehir yaşamına ayak uydurmaya çalışan bir babadır. Remzi, dürüst ve güvenilir bir tiptir. Ailesinin geçimini sağlayan ve çocuklarına vakit ayıran bir babadır. Remzi aynı zamanda küçük oğlu Şakir'le birlikte vakit geçiren, oyunlar oynayan, Şakir ve yakın arkadaşı Fil Necati'yle çeşitli maceralar içinde yer alan bir tiptir. Remzi'nin bir işi vardır, çalışmaktadır ama ne iş yaptığı bilinmemektedir. Remzi'nin yakın arkadaşı Fil Necati fil görünümünde erkek bir tiptir. Fil Necati de aslan görünümlü Remzi ve bir Tibet öküzü olan Sherlock gibi hayvan görünümünde Fil Necati orta yaşlardadır ve bir okulda temizlik görevlisi olarak çalışmaktadır. Fil Necati'nin bir ailesi yoktur. Vaktinin büyük bir bölümünü Remzi ve Şakir'le geçirmektedir. Fil Necati'nin yaşı büyük olmasına rağmen hobileri küçük çocuklara hitap eden oyunlardır. Fil Necati, yemek yemeye düşkün ve oburdur. Yaşantısındaki birçok olay yemek yeme üzerine kuruludur. Geleceğe yönelik bir planı olmayan amaçsız bir tiptir. Fil Necati'nin amaçsız, sorumsuz olması ve obur olması istenilen bir durum değildir. Çizgi filmde yer alan olumsuz tiplerden biridir.

Sherlock Yack çizgi filminde Sherlock tibet öküzü görünümünde orta yaşlarda erkek bir tiptir. Sherlock, bir hayvanat bahçesi dedektifidir. Hayvanat bahçesinde gelişen ilginç ve gizli olayları ortaya çıkarmaktan sorumludur. Sherlock eğitilmiş, meraklı, öz güveni yüksek, sanat ve sporla ilgilenen bir tiptir. Sherlock güçlü bir hafızaya ve iradeye sahiptir. Dürüst, güvenilir bir tip olan Sherlock Yack yardım etmeyi sever. Sherlock Yack'ın geleceğe yönelik hayalleri arasında iyi bir dedektif olmak vardır.

İncelenen hayvan görünümlü orta yaşlarda erkek tipler yanında görünüm ve davranış olarak insani özellikler taşıyan tipler vardır. İstanbul Muhafızları çizgi filminde Gürgen orta yaşlarda bir erkek, Robin Hood çizgi filminde Prens John yirmili yaşlarda, Rafadan Tayfa çizgi filminde Basri Amca altmışlı yaşlarda yaşlı bir erkek tipindedir.

İstanbul Muhafızları çizgi filminde orta yaşlarda bir erkek olan Gürgen, çıkarıcı, hilebaz ve bencil bir tiptir. Tarih dersinden geçemeyen Gürgen, tarih dersinden geçmek ve astronot olup uzaya çıkmak istemektedir. Bu hedefini gerçekleştirmek için ise İstanbul'un tarihi yapılarını yok etmeye, ele geçirmeye karar verir. Gürgen bilinçsiz bir tiptir. Hedeflerini gerçekleştirirken çevresindekilere ve

tarihi yapılara zarar verir. Yalnızca kendini düşünür. Yanında yaşayan Azmi'yi kendi çıkarları için kullanır. Azmi'den başka çevresinde kimse yoktur. Gürgen'in bencil, çıkarıcı özelliklere sahip olması onun olumsuz özellikler gösterdiğini kanıtlar. Gürgen tipine benzeyen diğer bir tip Robin Hood çizgi filminde yer alan Prens John'dur. Prens John yirmili yaşlarda kralın yokluğunda tahta geçen bir prensir. Yönettiği kasaba halkından ağır vergiler alan, kendi çıkarları için insanları kullanan bencil bir tiptir. Prens John düzenbaz ve hilebazdır. Kendisini engellemek isteyen Robin Hood'a karşı acımasız tuzaklar kurar. Geleceğe yönelik hedefi arasında ise zenginliğini korumak vardır. Bencil, yalnızca kendi için insanları ezip geçen tip Prens John çizgi filmler için olumsuzdur.

Çocuk ve orta yaşlı erkek tipler yanında Rafadan Tayfa çizgi filminde Basri Amca yaşlı bir erkek tip olarak görülür. Basri Amca Rafadan Tayfa, Sevim, Hale ve Rüstem ile birlikte aynı mahallede yaşayan emekli bir şofördür. Etrafındakiler tarafında aksi ve sinirli birisi olarak tanınır. Hazırcevap, sinirli bir yapıya sahip olan Basri Amca aslında yardımsever ve merhametlidir. Çevresindeki çocuklara yardım etmeyi, onlara yeni bir beceri kazandırmayı sever. Basri Amcanın ailesiyle ilgili bilgiler yoktur, yalnız yaşamaktadır. Vaktinin büyük bölümünü radyo dinleyerek, gazete okuyarak, pazardan alışveriş yaparak geçirmektedir.

4. 3. 2 Kız Çocuk Tipler

Araştırmada incelenen tipler içerisinde erkek çocuk tipler ve erkek orta yaşlarda tipler yanında cinsiyeti kız olan tipler de bulunmuştur.

İncelenen kız tipler içerisinde Dedektif Mirette çizgi filminin başkarakteri Mirette dışında diğer kız tipler, çizgi filmlerde yardımcı tipler olarak rol almışlardır. Yardımcı tipler kız çocukları ve anne tipindeki kadınlardan oluşmaktadır. Bu yardımcı tipler içerisinde Kral Şakir çizgi filminde Şakir'in kız kardeşi Canan ve Şakir'in annesi Kadriye, Köfte Yağmuru çizgi filminde Sam'dir. Dedektif Mirette çizgi filminde Mirette, on iki yaşından küçük en büyük dedektiftir. Mirette, yardımsever, vefalı ve dürüst bir kız çocuğudur. Etrafında gelişen ilginç olaylara karşı duyarsız kalmaz. Kedi asistanı Jean-Pat'la birlikte sır dolu olayları çözmeyi ve sonuca ulaşmayı sever. İradeli, bilinçlidir. Mirette'nin bilinçli bir kız olması onun kendine güvenen bir kız çocuğu olmasına yardım etmiştir. Mirette aile bireyinden olan Doriti teyzesine vakit ayırmayı sever. Mirette'nin nerede doğduğu ve ailesinin

kimler olduğuna yönelik ayrıntılı bilgiler yoktur. Geleceğe yönelik hedefi ise iyi bir dedektif olmaktır. Dedektif Mirette, Sherlock Yack çizgi filmindeki Sherlock ile benzer özellikler taşımaktadır. Sherlock da bir dedektiftir. Gizli sırları açığa çıkarmayı, olaylardaki suçluları bulmayı amaç edinmiştir.

Çizgi filmlerde dedektif, araştıran, öğrenen tiplerin olması olumlu bir durumdur. Fakat Mirette yaşında bir kız çocuğunun her tehlikeye atılması, kendinden büyük riskler alması eleştiriye açıktır.

Kral Şakir çizgi filminde Şakir'in kız kardeşi Canan ve Şakir'in annesi Kadriye, Köfte Yağmuru çizgi filminde Sam yardımcı tiplerdir. Kral Şakir çizgi filminde Canan ve Köfte Yağmuru çizgi filmindeki Sam benzer özellikler taşımaktadır. Canan Kral Şakir çizgi filminde abla rolünde, Sam ise Köfte Yağmuru çizgi filminde Filint'in en yakın arkadaşı rolündedir. Canan ve Sam farklı milletlerden tipler olmalarına rağmen aynı davranış kalıplarına sahiptirler. Canan ve Sam çevresindekilere karşı duyarlı, akıllı ve bilinçli tiplerdir. Canan kardeşine ve ailesine yardım etmeyi, ailesine fikir vermeyi sever. Sam'in ailesine ait bilgiler yoktur. Sam çoğu vaktini en yakın arkadaşı Filint'le geçirir. Filint'i tehlikelerden korur. En zor zamanlarında Filint'e destek olur.

Kral Şakir çizgi filminde Kadriye, Şakir'in annesidir. Orta yaşlarda ve ailesinin düzenini sağlamaya çalışan bir tiptir. Kadriye'nin en büyük amacı çocuklarının iyi bir şekilde yetişmesi ve ev düzeninin sağlanmasıdır. Geleneksel anne rolünde olan Kadriye'nin öne çıkan herhangi bir özelliği yoktur.

Erkek tiplerin aksine kız tipler çizgi filmlerde genellikle yardımcı tip olarak yer almışlardır. Bu kız tipler başkarakterin yanında yer alırlar. Erkek tiplerin fikir danıştıkları, yardım istedikleri konumda bulunurlar. Genellikle akıllı, yardımsever, öğrenmeyi, araştırmayı seven tiplerdir. Olumsuz herhangi bir özellikleri yoktur.

Kamusal TV kanallarında yayınlanan çizgi film kanallarında yer alan erkek tipler yaş ve gelişim özelliklerinin verdiği gelişim çağına uygun olarak tasarlanmışlardır. Fiziksel ve psikolojik bir engelleri yoktur. Fakat toplumsal yapı olarak içinde yetiştikleri ailelerinden bağımsız hareket etmekte ve risk alabilmektedirler.

SONUÇ VE ÖNERİLER

Çalışmanın bu bölümünde yapılan araştırmanın sonuçlarına ve bu sonuçlar ışığında sunulan önerilere yer verilmiştir.

1. SONUÇ

Bu araştırma, kamusal TV kanallarında izlenen çizgi filmlerde geçen değerlere ve temalara ne düzeyde yer verildiği, çizgi filmlerde yer alan tiplerin ayırt edici özelliklerinin nasıl tasvir edildiklerinin belirlenmesine yöneliktir.

Çocukların yaşamında önemli bir yere sahip olan çizgi filmler ve bu çizgi filmlerin içeriğinde yer alan durumlar incelenmiştir.

İncelemeye alınan kanallar ve izlenen çizgi filmlerde toplam 20 değer tespit edilmiştir. İnceleme içerisinde yer alan çizgi filmlerde en çok işlenen değerler şu şekilde sıralanmıştır:

Yardımsızlık değeri 50, dayanışma değeri 31 kez, sorumluluk değeri 23 kez, aile birliğine önem verme değeri 19 kez, duyarlılık değeri 15 kez, çalışkanlık ve estetik değeri 11 kez, temizlik değeri 6 kez işlenmiştir.

Adil olma, dürüstlük, dostluk, hoşgörü, sevgi, saygı, sağlıklı olmaya önem verme, misafirperverlik, temizlik en az işlenen değerler olmuştur.

İncelenen değerler içerisinde barış, sabır, öz denetim, vatanseverlik değerleriyle ilgili içeriğe ise rastlanmamıştır.

Buna benzer çalışmaları Sevim (2013), Yaman, Bayburtlu, Tekin ve Kırman (2015), İnan (2016), Selanik-Ay ve Korkmaz (2017) yıllarında yapmıştır.

Sevim (2013), “Çizgi Filmlerin Değerler Eğitimi Bakımından Karşılaştırılması” adlı çalışmasında üç yerli ve üç yabancı yapım çizgi filmlerde geçen değerleri taramıştır. Sevim’in (2013) yaptığı bu çalışmada toplamda yardımsızlık değerinin 112, iş birliği değerinin 76, paylaşma değerinin 29, sevgi değerinin 24, sorumluluk değerinin 13, temizlik değerinin 10, hoşgörü değerinin 9, aile birliğine önem verme ve saygı değerinin 8, sağlıklı olmaya önem verme 7, çalışkanlık ve dürüstlük değerinin 3, adil olma değerinin 2 kez işlendiği görülmüştür. Sevim’in (2013), çalışmasında vatanseverlik ve barış değerine ise yerli ve yabancı yapım çizgi filmlerin izlenen bölümlerinde rastlanmamıştır.

Yaman, Bayburtlu, Tekin ve Kırman’ın (2015) “Dede Korkut Çizgi Filminde Yer Alan Değerler” adlı çalışmasında en çok işlenen değerler arasında

yardımsızlık, özgüven, sabır, empati, toplumsal kurallar, liderlik ve sorumluluk değerleri olduğu görülmüştür.

Selanik-Ay ve Korkmaz'ın (2017) "Sosyal Bilgiler Programında Yer Alan Değerler ve Kültürel Öğeler Bağlamında "Küçük Hazarfen" Çizgi Filmi, adlı çalışmasında Sosyal Bilgiler dersi öğretim programında yer alan tüm değerleri (Bilimsellik, yardımsızlık, sevgi, duyarlılık, dayanışma, saygı, sorumluluk, hoşgörü, sağlıklı olmaya önem verme, empati, çalışkanlık, estetik, vatanseverlik, misafirperverlik, dürüstlük, aile birliğine önem verme, barış, adil olma, temizlik, özgürlük, bağımsızlık) içerdiğini belirlemiştir.

İnan (2016) "Çocuk Medyasında Evrensel ve Yerel Değerlerin Aktarımı: TRT Çocuk Kanalı Örneği adlı çalışmasında TRT Çocuk kanalında yayınlanan 11 farklı çizgi filmi bir bütün olarak incelemiştir. En sık rastlanan değerleri yardımsızlık, işini en iyi şekilde yapma, çalışkanlık, dayanışma, sevgi olarak belirlemiştir.

Bu araştırmada da en sık rastlanan değerler yardımsızlık dayanışma, sorumluluk, aile birliğine önem verme değeri, duyarlılık, çalışkanlık, estetik ve temizliktir. Hiç görülmeyen değerler ise barış, sabır, öz denetim ve vatanseverlik değerleridir. Bu bağlamda sözü edilen dört araştırmadan elde edilen sonuçlar ile bu araştırmanın sonuçlarının birbiri ile uyumlu olduğu ve benzer değerlerin tekrar ettiği söylenebilir. Bu bilgilerden hareketle kamusal TV kanallarında incelenen çizgi filmlerde birçok değer işlendiği, işlenmeyen değerlere yönelik içeriklerin hazırlanabileceği söylenebilir.

Genel olarak kamusal TV kanallarında yayımlanan ve incelemeye alınan çizgi filmlerde belli temalar üzerinde yoğunlaştığı görülmüştür. En çok işlenen tema duygular, iletişim, çocuk dünyası, erdemlerdir. Çizgi filmlerdeki karakterlerin kendilerini en çok duyguları vasıtasıyla- acıma, üzüme, kıskançlık, merak- gibi duygular üzerinden ifade etmeleri duygular teması üzerine yoğunlaşmaya neden olduğu söylenebilir. Arkadaşları, ailesi, öğretmenleri ve çevresindeki insanlarla görüşmeleri, iletişim kurmalarına; oyuncak, eğlence, oyun gibi iletiler çocuk dünyası temasına yönelik içeriğin kullanılmasına yardımcı olmuştur. Aynı zamanda çizgi filmlerde vefalı, yardımsız, dayanışma, azim kavramları ise erdemler temasının sıklığını artırmıştır. Bu verilerden hareketle Türkçe Öğretim Programı'nda(2018)

yer alan temaların çizgi filmlerde geçen temalarla benzerlik gösterdiği ve temalara yönelik farkındalıkların çizgi filmler üzerinden örnek şeklinde verilebileceği tavsiye edilebilir.

En az işlenen temalar ise Milli kültürümüz, Millî mücadele ve Atatürk, Zaman ve Mekân, Sanat, Vatandaşlık ve Okuma Kültürü'dür. Milli Kültürümüz temasına "İstanbul Muhafızları" çizgi filminde yoğunlaşmıştır. Söz konusu çizgi filmin kurgusunun bu temaya yakınlığı bunu gerektirdiği düşünülmektedir. Millî Mücadele ve Atatürk, Hak ve Özgürlükler teması ise hiçbir çizgi filmde görülmemiştir. Çizgi filmler genellikle macera, arkadaşlık ilişkileri, oyun konularına göre oluşturulmaktadır. Çizgi filmlerde seçilen konuların belirli ilgiye göre seçildiği düşünüldüğünde Millî Mücadele ve Atatürk, Hak ve Özgürlükler teması hiçbir çizgi filmde yer almamıştır. Bu veri dikkate alınarak millî dayanışmayı yansıtan ve örnekler sunan; Millî mücadele ve Atatürk, Hak ve Özgürlükler temasını işleyen temalara yer verilmesi önerilebilir.

Temalar üzerine yapılan çalışmalar tarandığında Pazarbaşı (2018) ve Teymuroğlu ve Oruç (2016) yaptıkları çalışmalar bulunmuştur. Pazarbaşı'nın (2018) "Televizyonda Yayınlanan ve Ana Teması Şiddet Olan Çizgi Filmlerin İçerik Analizi" adlı yaptığı çalışmada hafta sonu üç TV kanalında (Kanal D, Show TV, HBB) yayımlanan toplam 20 çizgi filmi incelenmiştir. Bu çizgi filmlerde şiddet mesajlarının yoğun olarak ve tekrarlayan şekilde yayımlanmakta olduğu tespit edilmiştir. Teymuroğlu ve Oruç'un (2016) "Sosyal Bilgiler Öğretiminde Çizgi Film Kullanımının Öğrencilerin Akademik Başarılarına Etkisi" adlı çalışma ise beşinci sınıf öğrencileri üzerinde yapılmıştır. Deney ve kontrol grubu olan araştırmada ders süreci içerisinde çizgi filmlerin kullanımına yer verilen deney grubundaki öğrencilerin, akademik başarı ön test-son test puanları arasındaki farklılık anlamlı bulunmuştur. Çizgi film ile işlenen dersler öğrencilerin akademik başarılarını artırdığı sonucuna ulaşılmıştır.

Bu verilerden hareketle Türkçe Öğretim Programı'nda (2018) yer alan 5. sınıflar dinleme becerisi kazanımı olan "Dinlediklerinin/izlediklerinin içeriğini belirler kazanımında alt ifade olarak geçen "a. Çizgi film vb. izlettirilerek örtülü anlamları bularak çıkarımlarda bulunması sağlanır." ifadesinden yola çıkılarak Türkçe derslerinde çizgi filmlerin kullanılabilirliği düşünülebilir.

Çocukların izledikleri çizgi filmlerde geçen tipleri kendilerine model alacağı düşünüldüğünde bu tiplerin idealize edilmiş ve gerçek yaşamda karşılına çıkabilecek olumlu tipler olması gerekmektedir. Kararlı, kendine güvenen, çalışkan, becerikli, sosyal ilişkilerini geliştiren özelliklere sahip olmaları tipleri model alınacak vasıflara yaklaştırır.

Tip ve çizgi film kavramları kullanılarak yapılan literatür taramasında Bayraktar'ın (2014) çalışması bulunmuştur. Bayraktar (2014) "Geleneğin Güncellenmesi Bağlamında Masaldan Çizgi Filme Keloğlan Tipi Üzerine" adlı çalışmada TRT Çocuk kanalında yayınlanan Keloğlan çizgi filminde Keloğlan tipinin ekranda ne gibi değişikliklere uğradığı tespit edilmiştir. Araştırma sonucuna göre TRT Çocuk kanalında yeniden güncellenerek hayat bulan Keloğlan çizgi filmi, sözlü gelenekteki Keloğlan masallarıyla kurgusu itibarıyla benzerlik gösterse de yaşı, etrafındaki arkadaşlarının özelliklerinde farklılıklar olduğu gözlemlenmektedir. Sözlü kültürün, dijital kültür ortamına taşınarak farklı mekânlarda yeniden işlenmesi geleneğin güncellenmesi bağlamında başarılı bulunmuştur.

Ülkemizde yayınlanan kamusal TV kanallarında izlenen çizgi filmlerde yer alan tipler genel olarak değerlendirildiğinde tiplerin kız ve erkek tipler olarak görüldüğü ve bu tiplerin kendine has özellikleri olduğu tespit edilmiştir. Genel olarak erkek tipler, olumlu tiplerdir. Rafadan tayfa çizgi filminde Mert idealist ve arkadaşları arasında akıllı ve bilgisiyle öne çıkan tip; Ege ile Gaga çizgi filminde Ege, meraklı ve küçük yaşta notlar alarak çalışan tiptir. Robin Hood çizgi filminde Robin, güvenilir ve dürüst tavırlarıyla, Köfte Yağmuru çizgi filminde Filint, yaptığı deneyler ve gelecek hedefleriyle öne çıkan olumlu tiplere örnektir. Genel olarak kız tipler erkek tipler yanında yardımcı tiplerdir. Genel olarak kız tipler mantığıyla hareket eden, erkek tiplere yol gösteren yardımsever tiplerdir. Tiplerin sahip oldukları olumlu özellikler çizgi filmler ve çocuk izleyici karşısında çizdikleri portreler açısından önemlidir.

Çizgi filmlerde incelenen tiplerin genel olarak fizyolojik ve psikolojik hiçbir kusurları yoktur. Tespit edilen tipler genel olarak macera seven, araştırmacı, meraklı ve arkadaşlarına, çevresindeki insanlara karşı yardımsever ve merhametli tiplerdir. Yalnızca İstanbul Muhafızları adlı çizgi filminde Gürgen ve Azmi, Robin Hood çizgi filminde Prens John diğer tiplerden farklı davranış özelliklerine

sahiptirler. Gürgen'in kendi emelleri için İstanbul'un tarihi yapılarını ele geçirme çabası ve bu çabayı gösterirken yardımcısı Azmi'yi kendi planlarına ortak etmesi olumsuz olarak değerlendirilmektedir. Aynı şekilde Prens John'un, yönettiği halkı ezerek halktan ağır vergiler alması, sadece kendi rahatını düşünmesi çizgi film izleyen çocuklar açısından olumsuz modellerdir.

Erkek tipler arasında obur ve yemeğe çok düşkün olan tipler vardır. Kral Şakir çizgi filminde Fil Necati, Rafadan Tayfa çizgi filminde Hayri'nin canı sürekli bir şeyler istemektedir. Sağlıklı ve sağlıksız ayırt etmeden tüm yiyecekleri yemek isteyen bu tipler oldukça kiloludurlar. Çocukların kilo ve sağlıklı beslenmeyle ilgili yapıları düşünüldüğünde tiplerin obur şeklinde tasvir edilmesi olumsuzdur.

Çizgi filmlerde geçen kız tipler genel olarak kız kardeş, anne ve erkek tiplerin yanında yardımcı tipler olarak yer almışlardır. Kral Şakir çizgi filminde Şakir'in kardeşi Canan ve annesi Kadriye; Köfte Yağmuru çizgi filminde Filint'in en yakın arkadaşı Sam, Dedektif Mirette çizgi filminde Mirette kız tiplerdir. Bu tipler akılla hareket eden, olaylar karşısında mantığını kullanan iyi niyetli tiplerdir. Herhangi bir olumsuz özellikleri yoktur. Kral Şakir'in annesi ev işleri yapan, ailesinin mutluluğu için çabalayan bir anne; kız kardeşi Canan, Köfte Yağmuru çizgi filminde Sam akıllı, duyarlı, fikir danışılan bir tiplerdir. Kız tipler içerisinde yalnızca Dedektif Mirette yaşından büyük riskler almaktadır. Şehirlerarası yolculuk yapmakta ve birçok tehlikeye atılmaktadır. Mirette on iki yaşından küçük dedektif tipindedir. Mirette'in yaşı ve çizgi film izleyen çocukların yaş seviyesi göz önünde bulundurulduğunda bu durum olumsuz olarak değerlendirilir.

İncelenen çizgi filmlerde tiplerin aile ile olan ilişkileri görüntülerde yer almamıştır. İncelenen çizgi filmlerden Rafadan Tayfa çizgi filmi, Ege ile Gaga çizgi filminde Ege'nin, Jet ile Keşfet çizgi filminde Şan'ın, Nane ile Limon çizgi filminde Limon'un, İstanbul Muhafızları adlı çizgi filminde Azmi'nin ailesine yönelik bilgiler yetersiz ve ailelerine ait görüntüler yoktur. Köfte Yağmuru adlı çizgi filminde Filint'in ve Dedektif Mirette çizgi filminde ise Mirette'in annesi yoktur. Filint babasıyla vakit geçirmekte, Mirette ise ara sıra babasıyla görüşmektedir. Çizgi filmlerin aile ve toplumsal gerçekleri yansıtmaya yönü düşünüldüğünde tiplerin yalnız başına hareket etmesi ve aile denetimlerinin olmaması çizgi filmler açısından olumsuz bir durumdur.

Sonuç olarak incelenen kamusal TV kanallarında yayınlanan çizgi filmlerde kök değerler ve araştırma kapsamında taranan değerler yoğunlukla bulunmaktadır. Yardımseverlik, dayanışma, aile birliğine önem verme, sorumluluk, duyarlılık, çalışkanlık estetik değerleri en çok işlenen değerler olarak tespit edilmiştir. Değerler eğitimi kapsamında uygulanacak etkinliklerde bu çizgi filmlerden yararlanılabilir. İncelenen çizgi filmler içerisinde barış, sabır, öz denetim, vatanseverlik değerleriyle ilgili içeriğe rastlanmamıştır. Bu sonuç dikkate alınarak çizgi filmlerde barış, sabır, öz denetim, vatanseverlik değerlerine yönelik içerik örnekleri sunulabilir.

Türkçe Öğretim Programı temel alınarak taranan temaların büyük ölçekte çizgi filmlerde yer aldığı tespit edilmiştir. Dinleme/izleme kazanımına uygun olarak yapılacak etkinliklerde bu çizgi filmlerden örnekler alınabilir. Çizgi filmlerde yer almayan Millî mücadele ve Atatürk temalarına yönelik içerikler hazırlanıp yayımlanabilir.

Küçük yaşlardan itibaren televizyonla yakınlık kuran çocuklar küçük yaşlarda çizgi film izleyebilmektedirler. Bu çizgi filmlerde geçen tipler, çocuğun rol model alacağı tipler olabilmektedir. Olumlu tipler çizgi filmlerin kurgusunda olumsuz tiplere galip olan tiplerdir. Bu bağlamda inceleme kapsamında olumlu tiplerin olumsuz tiplerden daha fazla olduğu tespit edilmiştir.

2. ÖNERİLER

Barış, sabır, öz denetim, vatanseverlik değerleri çocukların anlayabileceği şekilde çizgi film senaryolarına yerleştirilmelidir.

Sağlıklı olmaya önem verme ve temizlik değerlerine yönelik kurguların sağlam olması ve gerçek yaşamla bütünleşen örneklerin çizgi filmlerdeki tipler yoluyla verilmesi gerekmektedir.

Yabancı yapım çizgi filmlerde sihir, büyü unsurları fazladır. Çocuklar izledikleri çizgi filmler vasıtasıyla gerçek ve hayalî karakterleri tanımaktadırlar. Bu nedenle çizgi filmlerde tasarlanan karakterlerin çocukların algı dünyasını olumsuz etkileyecek örneklerden arındırılmış olması gerekir. Sihir, büyü, şiddet gibi örneklerden arındırılmış olmalıdır.

Hak ve Özgürlükler, Millî Mücadele ve Atatürk temaları hiçbir çizgi film kanalında işlenmemiştir. Çizgi filmler ait oldukları kültürün izlerini yansıtan,

bireysel ve yaşamdan izler örnekler sunan yapımlardır. Bu nedenle çizgi filmler ait olduğu toplumun değerlerine önem veren içerikler dikkatlice hazırlanmalıdır.

İzlenen çizgi filmlerde bazı tiplerin dijital oyun meraklısı olduğu ve teknolojik aletlerle fazla vakit geçirdiği gözlenmiştir. Yaşları gereği çocuklar model olarak öğrenirler. Çocuklar küçük yaşlarda izlediği çizgi filmlerdeki tipleri kendilerine rol model alabilmektedirler. Bu nedenle çizgi filmlerde karakterize edilen tiplerin olumlu kişilik özelliklerine ve olumlu modeller sunacak şekillerde tasarlanması gerekir.

Her çizgi film üretildiği ülkeden izler taşır. Bu nedenle çocuklara yabancı çizgi filmler ile yerli çizgi filmler arasındaki farklılıklar gösterilmez. Yabancı çizgi filmlerdeki tiplerin yaşam şekilleri millî değerlere ters düşmeyecek şekilde yeniden tasarlanmalıdır.

Aynı konuya yer veren çizgi filmler olmasına karşılık tema olarak farklı olan çizgi filmler aracılığıyla çocuklara estetik değerler kazandırılabilir.

Çizgi filmler, Türkçe derslerinde temalara örnek olacak şekilde izletilebilir ve çocukların eleştiriler yapmaları sağlanabilir.

KAYNAKÇA

- ADAK, N. (2004). Bir Sosyalizasyon Aracı Olarak Televizyon ve Şiddet. *bilig Türk Dünyası Sosyal Bilimler Dergisi*, 27-38.
- AKBULUT, N. (2011). Televizyon Çocukları. *İstanbul Üniversitesi İletişim Fakültesi Dergisi*, 363-367.
- AKKUŞ, S., YILMAZER, Y., ŞAHİNÖZ, A. ve SUCAKLI, İ. (2015). 3-60 Ay Arası Çocukların televizyon İzleme Alışkanlıklarının İncelenmesi. *Hacettepe Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi Dergisi*, 351-360.
- ARKLAN, Ü. ve TAŞDEMİR, E. (2008). Bilgi Tolumu ve İletişim: Bilginin Yayılması Sürecinde Kitle İletişim Araçları ve İnternet. *Selçuk İletişim*, 67-80.
- ARSLAN, P. (2016). Çizgi Filmlerde Lider Özelliklerinin Eğitimdeki Yeri. Yüksek Lisans Tezi. İstanbul Aydın Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.
- AŞÇI, E. (2006). *Televizyondaki Çizgi ve Animasyon Karakterlerin Farklı Yerleşim Yerlerinde Yaşayan Çocukların Tüketici Davranışlarına Etkisinin İncelenmesi*. Yayımlanmış Yüksek Lisans Tezi, Ankara Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü, Ankara.
- ATAKLI, A. EKİNCİ, S. (2009). *Çocuğunuz İçin Keşke Demeden*. Ankara: Arkadaş Yayınevi.
- AYHAN, A. (2008). *Kocaeli Üniversitesi Kandıra Meslek Yüksekokulu Öğrencilerinin Televizyon Yayıncılığına Bakış Açısı*. İstanbul Üniversitesi İletişim Fakültesi Dergisi, 0(32), 21-38.
- AYTAŞ, G. (2002). *Batılılaşma Maceramızda Türk Romanına Yansıyan Tipler*. Gazi Üniversitesi Gazi Eğitim Fakültesi Dergisi, 133-148.
- AYTEKİN, N. (2007). *Bilgi İletişim Teknolojileri ve Örgütsel İletişim*. İstanbul Üniversitesi İletişim Fakültesi Dergisi, 7-18.
- AZİZ, A. (1981). *Radyo ve Televizyona Giriş*. Ankara: Ankara Üniversitesi Siyasal Bilgiler Fakültesi Yayınları.
- BAYRAKTAR, Z. (2014). *Geleneğin Güncellenmesi Bağlamında Masaldan Çizgi Filme Keloğlan Tipi Üzerine*. İstanbul Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Türk Dili ve Edebiyatı Dergisi, 19-51.

- BIÇAKÇI, B. (2005). *Evde ve Okulda Mutlu Çocuk Yetiştirmenin Temelleri*. İstanbul Çocuk ve Aile Kitapları.
- BOURDIEU, P. (1997). *Televizyon Üzerine*. İstanbul: Yapı Kredi Yayınları.
- BÜYÜKBAYKAL, G. (2007). *Televizyonun Çocuklar Üzerindeki Etkileri*. İstanbul Üniversitesi İletişim Fakültesi Dergisi, 31-44.
- CERRAH ÖZSEVGECİ, L. ve SAKA, A. (2018). *Çocukların İzledikleri Çizgi Filmler ve Bu Tercihlerinin Karakterleri ile İlişkisi*. Uluslararası Bilimsel Araştırmalar Dergisi (IBAD), 725-734.
- CESUR, S. ve PAKER, O. (2007). *Televizyon ve Çocuk: Çocukların TV Programlarına İlişkin Tercihleri*. Elektronik Sosyal Bilimler Dergisi, 106-125.
- ÇAKIR, V. (2005). *Bir Sosyal Etkinlik Olarak Eğlence ve Televizyon (Konya Örneği)*. Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi, 103-121.
- ÇAKIR, V. ve ÇAKIR, V. (2011). *Yalnızlık ve Televizyon Kullanımı*. Selçuk Üniversitesi İletişim Fakültesi Akademik Dergisi, 131-147.
- ELBİR, B. ve BAĞCI, C. (2013). *Değerler Eğitimi Üzerine Yapılmış Lisansüstü Düzeyindeki Çalışmaların Değerlendirilmesi*. Turkish Studies, 1321-1333.
- ERDOĞAN, İ. ve ALEMDAR, K. (2001). *Televizyon: Dünyaya Açılan Pencere*. A. Ü. İletişim Fakültesi İletişim Yıllığı 1999, 169-197.
- ERDOĞAN, S. (2010). *Erken Çocukluk Döneminde Televizyonun Sosyal Gelişime Ve Değerler Eğitime Etkisi*. International Conference on New Trends in Education and Their Implications, 764-767.
- EREM, H. Ö., YILMAZ, O. (2017). *Yabancı Çizgi Filmlerde "Kardeşlik" İlişkileri Üzerine Bir Değerlendirme*. Ana Dili Eğitimi Dergisi, 837-853.
- ESSLİN, M. (2001). *Televizyon Çağı TV Beyaz Camın Arkası*. İstanbul: Pınar Yayınları.
- GÜLER, D. (1989). *Çocuk, Televizyon ve Çizgi Film*. Kurgu Anadolu Üniversitesi İletişim Fakültesi Uluslararası Hakemli İletişim Dergisi, 163-177.
- İNAN, T. (2016). *Çocuk Medyasında Evrensel ve Yerel Değerlerin Aktarımı: TRT Çocuk Kanalı Örneği*. Akademik Sosyal Araştırmalar Dergisi 200-212.

- KARAKUŞ, N. (2015). *Okul Öncesi Döneme Hitap Eden Tema İçerikli Çizgi Filmlerin Değerler Eğitime Katkısı Yönünden Değerlendirilmesi (Niloya Örneği)*. Değerler Eğitimi Dergisi, 251-277.
- KARATAŞ, E. (2014). *Çocuk Edebiyatında “Karakter” Kavramı*. Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi, 60-79.
- KARATAŞ, N. (2009). *Çocuk Gelişim Psikolojisi*. İstanbul: Mozaik Yayınları.
- KAŞKA, O. ve ÖZDEMİR EREM, N. H. (2018). *Çizgi Filmlerde Aile Kurumu Üzerinden Verilen İletilerin Değerlendirilmesi*. Çocuk Edebiyat ve Dil Eğitimi Dergisi, 59-80.
- KAYA, R. (1985). *Kitle İletişim Sistemleri*. Ankara: Teori Yayıncılık.
- KOCADAŞ, B. (2004). *Kitle İletişim Araçları Eğitim İlişkisi*. Din Bilimleri Akademik Araştırmalar Dergisi, 129-135.
- KOÇAK, A. (2001). *Televizyon İzleyici Davranışları Televizyon İzleyicilerinin Tercihleri ve Doyumları Üzerine Teorik ve Uygulamalı Bir Çalışma*. Yayımlanmamış Doktora Tezi, Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Konya.
- LEBLEBİCİ KOÇER, L. ve KOÇER, M. (2012). *TV Reklamlarını İzleyen Çocukların Taleplerinin Ailelerinin Satın Alma Davranışına Etkisi*. https://arastirmax.com/en/system/files/dergiler/79201/makaleler/5/8/arastirmx_79201_5_pp_867-884.pdf, 868-884.
- OKUR, A. ve GÖÇEN, G. (2012). *Güzel Konuşmada Televizyonu Kullanabilmek ve Bir Model Örneği Önerisi*. Sosyal Politika Çalışmaları Dergisi, 87-103.
- ÖCEL, N. (2001). *TV Çocuk Programlarında Biçim, İçerik, İşlev ve 5-14 Yaşın Program Seçimi Üzerine*. İstanbul Üniversitesi İletişim Fakültesi Dergisi, 369-398.
- ÖZAKMAN, T. (2017). *Oyun ve Senaryo Yazma Tekniği*. Ankara: Bilgi Yayınevi.
- ÖZDEMİR EREM, N. H. ve YILMAZ, O. (2017). *Yabancı Çizgi Filmlerde “Kardeşlik” İlişkileri Üzerine Bir Değerlendirme*. Ana Dili Eğitimi Dergisi, 837-853.
- ÖZTÜRK, H. E. (2012). *Kişilik Gelişimi Açısından Çocuk ve Televizyon*. İstanbul: Nar Yayınları.

- PADEM, S. ve AKTAN, O. (2014). *İlköğretim 5. Sınıf Türkçe Ders Kitabında Yer Alan Değerlerin İncelenmesi*. Düzce Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi, 5-14.
- PAZARBAŞI, B. (2018). *Televizyonda Yayınlanan ve Ana Teması Şiddet Olan Çizgi Filmlerin İçerik Analizi*. Intermedia International Peer-Reviewed E-Journal Of Communication Sciences, 28-41.
- PEMBECİOĞLU, N. (1997). *Çocukluklarını Yitiren Çocuklar Üzerine*. İstanbul Üniversitesi İletişim Fakültesi Dergisi, 253-277.
- PEMBECİOĞLU, N. (2006). *İletişim ve Çocuk*. İstanbul: Ebabil Yayınları.
- POSTMAN, N. (2018). *Televizyon: Öldüren Eğlence, (Çev. Osman Akınhay)*. İstanbul: Ayrıntı Yayınları.
- SAYGILI, S. (2008). *Çocuklarımızın Başarısı Elimizde*. İstanbul: Elit Kültür Yayınları.
- SELANİK-AY, T. ve KORKMAZ, Ç. (2017). *Sosyal Bilgiler Programında Yer Alan Değerler ve Kültürel Ögeler Bağlamında "Küçük Hazarfen" Çizgi Filmi*. Batı Anadolu Eğitim Bilimleri Dergisi, 49-62
- SEVİM, Z. (2013). *"Çizgi Filmlerin DeğerlerEğitimi Bakımından Karşılaştırılması."* Doktora Tezi. Uşak Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Uşak.
- ŞAHİN, A. (2015). *"Avatar" Filmi Özelinde Emperyalist Uygulamaların İncelenmesi*. Turkish Studies, 817-826.
- ŞEKER, N. T. (2009). *Teknoloji ve Televizyon*. İstanbul: Literatürk Academia.
- ŞİRİN, M. R. (2006). *Gösteri Çağı Çocukları*. İstanbul: İz Yayınları.
- TARHAN, N.(2006). *Makul Çözüm Aile İçi İletişim Rehberi*. İstanbul: Timaş Yayınları.
- TAYLAN, H. H. (2011). *Televizyonla Yetişmek. Televizyon Şiddetinin Etkileri Üzerine Bir Araştırma*. Konya: Çizgi Kitabevi Yayınları.
- TEKİN, M. (2015). *Roman Sanatı Romanın Unsurları*. İstanbul: Ötüken Neşriyat.
- TEMİZYÜREK, F. ve ACAR, Ü. (2014). *Çizgi Filmlerdeki Subliminal Mesajların Çocuklar Üzerindeki Etkisi*. Cumhuriyet Uluslararası Eğitim Dergisi, 25-39.
- TEYMUROĞLU, B. ve Oruç, Ş. (2016). *Sosyal Bilgiler Öğretiminde Çizgi Film Kullanımının Öğrencilerin Akademik Başarılarına Etkisi*. Uluslararası Alan Eğitimi Dergisi, 92-106.

- TUNCER, N. (1993). *Çizgi Roman ve Çocuk*. İstanbul: Çocuk Vakfı Yayınları.
- TUTAL, C. N. (2014). *Televizyon ve İçimizdeki Şiddet*. İstanbul: Ekslibris Yayıncılık.
- UYGUNKAN, S. B. (2005). *Kültürleme Kavramı ve Televizyon*. Kurgu Dergisi, 205-213.
- YAĞLI, A. (2013). *Çocuğun Eğitiminde ve Sosyal Gelişiminde Çizgi Filmlerin Rolü: Caillou ve Pepee Örneği*. Turkish Studies, 707-719.
- YAMAN, E., BAYBURTLU, F. İ., TEKİR, B. ve Kırman, S. (2015). *Dede Korkut Çizgi Filminde Yer Alan Değerler*. Değerler eğitimi dergisi, 245-269.
- YAVUZER, H. (2010). *Doğum Öncesinden Ergenlik Sonuna Çocuk Psikolojisi*. İstanbul: Remzi Kitabevi.
- YAYLAGÜL, L. (2006). *Kitle İletişim Kuramları*. Ankara: Dipnot Yayınları.
- YILDIRIM, A. ve ŞİMŞEK, H. (2006). *Sosyal Bilimlerde Nitel Araştırma Yöntemleri*. Ankara: Seçkin Yayıncılık.
- YORULMAZ, B. (2013). *Din ve Değerler Eğitimi Açısından Caillou Çizgi Filminin Değerlendirilmesi*. Diyanet İlmî Dergi, 127-143.

Web Kaynakları

- Cartoon Network Web: [https://tr.wikipedia.org/wiki/Cartoon_Network_\(Türkiye\)](https://tr.wikipedia.org/wiki/Cartoon_Network_(Türkiye)) 14.04.2019 tarihinde erişildi.
- Disney Channel Web: [https://tr.wikipedia.org/wiki/Disney_Channel_\(Türkiye\)](https://tr.wikipedia.org/wiki/Disney_Channel_(Türkiye)) 14.04.2019 tarihinde erişildi.
- Dünyadaki İlk Televizyon. Web: <http://www.dunyaninilkleri.com/ilkler/dunyadaki-ilk-televizyon.html> 12.04.2019 tarihinde erişildi.
- <https://www.sonycocukturkiye.com/programlar> 14.04.2019 tarihinde erişildi.
- <http://sozluk.gov.tr/> 04.07.2019 tarihinde erişildi.
- http://www.tdk.gov.tr/index.php?option=com_gts&kelime=KARAKTER 07.05.2019 tarihinde erişildi
- http://www.tdk.gov.tr/index.php?option=com_gts&arama=gts&guid=TDK.GTS.5ca78bac2af305.49600038 05.04.2019 tarihinde erişildi.
- <http://sozluk.gov.tr> 31.05.2019 tarihinde erişildi.
- <http://www.minika.com.tr/hakkimizda> 14.04.2019 tarihinde erişildi.
- Kidz TV Web: <https://www.canlitv.video/kidz-tv> 14.04.2019 tarihinde erişildi.

Ömer Yasin Adıgüzel. “Televizyonun İcadı.” Web:

<https://www.mekatronikmuhendisligi.com/televizyonun-icadi.html>

31.03.2019 tarihinde erişildi.

Televizyonun İcadı (John Logie Baird, Philo Taylor Farnsworth. Web:

<https://www.bilgiustam.com/televizyonun-icadi> 31.03.2019 tarihinde erişildi.

TRT Çocuk Web: <https://www.trtcocuk.net.tr/kurumsal/hakkimizda> 14.04.2019

tarihinde erişildi.

Türkçe Dersi Öğretim Programı (İlkokul ve Ortaokul 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7 ve 8. Sınıflar)

Web: <http://mufredat.meb.gov.tr/ProgramDetay.aspx?PID=663> 11.05.2019

tarihinde erişildi.

Türkiye’de televizyon yayıncılığı 66 yıl önce İTÜ TV ile başladı. Web:

[https://www.trthaber.com/haber/yasam/turkiyede-televizyon-yayinciligi-66-](https://www.trthaber.com/haber/yasam/turkiyede-televizyon-yayinciligi-66-yil-once-itu-tv-ile-basladi-374024.html)

[yil-once-itu-tv-ile-basladi-374024.html](https://www.trthaber.com/haber/yasam/turkiyede-televizyon-yayinciligi-66-yil-once-itu-tv-ile-basladi-374024.html) 12.04.2019 tarihinde erişildi.

EKLER

Ek 1: Cartoon Network'tan Örnek İncelemeler

Çizgi Film	Süre/Tarih	Verilen Değer	Tema ve İçerik	Bölüm
<p>Kral Şakir</p> <p>Geleneksel Anne Tipi: Kadriye</p> <p>Evde birlikte akşam yemeği yerken Kadriye (Şakir'in annesi) Şakir'e hafta sonu yapılacak olan Uludağ gezisini sorar.</p> <p>Kadriye: Ee Şakir bugünkü Babalar Günü aktivitesi nasıl geçti bakalım? Şey duydunuz mu, bu hafta sonu yapılacak Baba oğul kampını? Baba oğul bir şeyler yapmanıza çok sevindim Remziciğim.</p> <p>Yemek Yemeyi Seven Tip: Fil Necati</p> <p>Fil Necati: Yenilen diğerine sucuk-ekmek ısmarlayacaktır.</p>	<p>12 dk. 22 sn.</p> <p>14 Nisan 2018</p>	<p>Aile Birliğine Önem Verme</p> <p>Temizlik</p>	<p>İletişim: Öğrenci-öğretmen İletişimi</p>	<p>“Babalar Günü”</p> <p>Okulda babalar gününe özel bir program yapacaklardır. Veli olan babalar okula davet edilmişlerdir. Babalar kendilerini tanıtır. Kendilerini tanıtırken aynı zamanda yapabildiklerinden, becerilerinden bahsederler. Sıra Şakir'in babası Remzi Bey'e gelir. Fakat Remzi Bey yaptığı sakarlıktan kendini tanıtamaz. Babalar günü toplantısından sonra hafta sonu babalar ve oğulları Uludağ'a geziye gitme planı vardır. Fakat Şakir babasının yaptığı, yapacağı sakarlıklardan korkarak isteksiz kalır.</p> <p>Evde birlikte akşam yemeği yerken Kadriye (Şakir'in annesi) Şakir'e hafta sonu yapılacak olan Uludağ gezisini sorar.</p>

Çizgi Film	Süre/Tarih	Verilen Değer	Tema ve İçerik	Bölüm
<p>Modern Baba Tipi: Remzi</p> <p>Şakir: Bak baba herkesin babası neler yapıyor. Bütün çocuklar da beğeniyor böyle şeyleri. Keşke sen de böyle şeyler yapsan.</p> <p>Remzi: Demek havalı bir baba değilim ha? Şimdi görürsün sen.</p> <p>Karda leğende kayma etkinliğine katılır.</p>				<p>Kadriye: Ee Şakir bugünkü Babalar Günü aktivitesi nasıl geçti bakalım? Şey duydunuz mu, bu hafta sonu yapılacak Baba oğul kampını? Baba oğul bir şeyler yapmanıza çok sevindim Remzi'ciğim.</p> <p>Uludağ'a giden babalar ve oğulları çeşitli etkinliklere katılıp görev alırlar. Geziye Fil Necati de katılmıştır. İddiaya girdiği bir çocukla leğende karda kaymaca yapacaklardır.</p> <p>Fil Necati: Yenilen diğerine sucuk-ekmek ısmarlayacaktır.</p> <p>Toplanacak olan odun yarışmasında Şakir'in babası Remzi Bey sadece bir balta sapı bulabilmiştir ve mahcupdur.</p> <p>Şakir: Bak baba herkesin babası neler yapıyor. Bütün çocuklar da beğeniyor böyle şeyleri. Keşke sen de böyle şeyler yapsan.</p> <p>Remzi: Demek havalı bir baba değilim ha? Şimdi görürsün sen.</p> <p>Karda leğende kayma etkinliğine katılır. Bu etkinlikten sonra ise en korkunç hikaye anlatan baba seçimi</p>

Çizgi Film	Süre/Tarih	Verilen Değer	Tema ve İçerik	Bölüm
				<p>yapılacaktır. Bu etkinlikte Remzi Bey korku dolu hikayeyi anlatmaya başlar.</p> <p>...</p> <p>Korku dolu hikâyenin bir benzerini yaşarlar bu esnada ve hiçbir becerisi olmayan Remzi Bey ve bu duruma üzülen Şakir, Uludağ'da başlarına gelen olayda babasıyla birlikte cesaretini gösterir ve herkesin beğenisini kazanırlar. Kampın sonunda da öğretmenleri çevreye bıraktıkları çöplerini toplamalarını ister.</p> <p>Öğretmen: Evet çocuklar, bütün çöplerimizi toplayalım kamp alanını temiz bırakalım. Ardından da yola çıkıyoruz. Hadi bakalım.</p>
<p>Köfte Yağmuru</p> <p>Meraklı-Araştırmacı Tip: Filint</p> <p>Filint: Belki insanlara yeni bir doğa verirsek bunu takdir ederler. (...) Halkı eğitmenin bir yolu olmalı.</p>	<p>09 dk. 47 sn.</p> <p>16 Nisan 2018</p>	<p>Duyarlılık, Çalışkanlık,</p>	<p>Duygular: Beğenme, Kaygı, Umut</p> <p>Doğa ve Evren: Doğa, manzaralar,</p> <p>Erdemler: Dayanışma, Azim.</p>	<p>Çevredeki insanların doğadaki güzellikleri, çevrelerindeki birçok farklılığı değil de ekranları(telefon, tablet, bilgisayar vb.) seyrettiğini gören, insanları uyaran ve bunun için çabalayan Sam, etrafındaki insanları bu durumdan kurtaramaz. Arkadaşı Filint'ten de yardım alarak insanları bilinçlendirmeye başlar. Böylece amacına yavaş yavaş</p>

Çizgi Film	Süre/Tarih	Verilen Değer	Tema ve İçerik	Bölüm
<p>Duyarlı Tip: Sam</p> <p>Sam: Görüyor musunuz? Hadi ama doğanın görkemi tam karşınızda.</p> <p>(...) Karşınızda çok güzel bir dünya var. Siz yeter ki onu fark etmeyi bilin. Çevredeki güzelliği takdir eden bu kasabada bir tek benim. (...)</p> <p>Sam: Fabrikanın dumanlarını değil bembeyaz bulutları takdir etmelisiniz. Muhteşemler.</p>				<p>ulaşır.</p> <p>...</p> <p>Bilgisayarda oyun oynayan arkadaşını uyarır.</p> <p>Filint: Affedersin yeni bir oyun buldum onu oynuyordum.</p> <p>Sam: Filint, gerçek bir gün doğumu karşında.</p> <p>...</p> <p>Sam: Görüyor musunuz? Hadi ama doğanın görkemi tam karşınızda.</p> <p>(...) Karşınızda çok güzel bir dünya var. Siz yeter ki onu fark etmeyi bilin. Çevredeki güzelliği takdir eden bu kasabada bir tek benim. (...)</p> <p>Sam: Fabrikanın dumanlarını değil bembeyaz bulutları takdir etmelisiniz. Muhteşemler.</p> <p>Filint ve arkadaşı Sam insanları bilinçlendirmek için çalışırlar.</p> <p>Filint: Belki insanlara yeni bir doğa verirsek bunu takdir ederler. (...) Halkı eğitmenin bir yolu olmalı.</p> <p>Bir araya gelmenin mutluluğu ve insanların bilinçlendirmek için ellerinden geleni</p>

Çizgi Film	Süre/Tarih	Verilen Değer	Tema ve İçerik	Bölüm
				yapan Filint ve Sam sonunda amaçlarına ulaştıkları için mutlu olurlar.
Powerpuff Girls	09 dk. 26 sn. 17 Nisan 2018	Duyarlılık Aile Birliğine Önem Verme	Duygular: Beğenme İletişim: Aile iletişimi	“Moda Tutkunları” Televizyonda moda tutkunu olan insanları izleyen Blasen, Buttercup ve Bubbles adlı kızlar, onlar hakkında yorum yaparlar. Blasen ise moda tutkunlarıyla tanışıp görüşmeye başladıktan sonra giyimiyle tüm insanların dikkatini nasıl üzerine çekeceğinin hayalini kurar. Kızların babası Profesör ise kızlarını moda tutkunlarının ürünlerini kullanmalarını engelleyerek verdikleri mesajı desteklememeleri için uğraşır. Profesör: Bir babanın yapmak zorunda olduğu şeyler vardır. Arabada bekleyin kızlar. Sen kızlarımla aklını karıştırıyorsun (Moda tutkunu bir ünlüye yönelerek)
Gumball	06 dk. 37 sn. 17 Nisan 2018		Duygular: heyecan	“Geri Sayım” Darwin, çalar saatini kapatan ve okula geç kalan Gumball’ı uyandırmaya çalışır ama Gumball uyanmak ve hazırlanmak için çaba

Çizgi Film	Süre/Tarih	Verilen Değer	Tema ve İçerik	Bölüm
				<p>göstermek istemez. Okula geç kaldıkları ve öğretmenlerine ne diyeceklerini düşünen Gumball ve Darwin bu sırada okul servisini kaçırlar ve halk otobüsüne binerler. Okula giderken yol boyu birçok macera yaşarlar ve saatlerini de kırarlar. Böylece zaman durur onlar için.</p> <p>Darwin: Bunu söylemek istemedim ama okula gitmek için sadece yedi saniyemiz var.</p> <p>Gumball: Pekala şimdi saati sıfırlayacağız ve her şey yoluna girecek. Çevir hadi.</p>
Köfte Yağmuru	10 dk. 49 sn. 17 Nisan 2018	Aile Birliğine Önem Verme	Duygular: Beğenme, Heyecan, Kıskançlık İletişim: Aile iletişimi	<p>“Tim ve Jim”</p> <p>İcat ettiği özel kulaklıktan çevresindeki birçok kişinin neler yaptığı ile ilgili sesleri duyan Filint, babasının da sesini duyar. Babasının sesinde bir tuhafılık olduğunu sezen Filint hemen yanına koşar. Babası Jim, kardeşi Tim'den kendilerini ziyarete geleceğini bildiren bir mektup aldığını söyler.</p> <p>Filint: Neyin var baba?</p> <p>Jim: Tim amcan</p>

Çizgi Film	Süre/Tarih	Verilen Değer	Tema ve İçerik	Bölüm
				<p>yazmış. Bizi ziyarete geliyor.</p> <p>Filint: Tim amca mı? Onu görmeyeli yıllar olmuştu. Tam bir asi ruhlu hep çılgınca şeyler yapar, hep uçlarda yaşar yani.</p> <p>Sam: Harika!</p> <p>Jim –Filint’in babası- daha duygusal yapılı; Jim ise daha asidir. Ziyarete gelen Tim, kardeşi Jim’in yerine geçmek ister ve geçer. Filint ise babasının kim olduğunu bulup geri getirmek için çabalayıp durur.</p> <p>Tim: Babanın harika bir hayatı var. Onun yerinde olmak istedim. (Filint’e anlatır.)</p> <p>Filint: Bana yardım et!(arkadaşı Sam’a doğru)sanırım Tim amcam babamın yerine geçti. Onun sahip olduğu her şeyi ele geçirecek.</p>

Ek 2: Disney Channel'dan Örnek İncelemeler

Çizgi Film	Süre/Tarih	Verilen Değer	Tema ve İçerik	Bölüm
Milo ve Hep Ters Giden İşleri	10 dk. 39 sn. 21 Eylül 2018		<p>Kişisel Gelişim: Karar Verme, kendini Tanıma, Meslek Seçimi, Sosyal Gelişim</p> <p>İletişim: Aile İletişimi, Bilgi İletişimi, İnsanlarla İletişim</p>	<p>“Kariyer Günü” Milo ve arkadaşları bugün gelecekte seçecekleri meslek ve yapacakları iş alanı için bir kariyer planı yapacaklardır. Bu nedenle ailelerinin yaptıkları iş yerlerine giderek yerinde gözlem yapıp fikir edinmeye başlarlar. Fakat Milo her zamanki gibi gittiği birçok yerde yaptığı sakarlıklarla ortalığın biraz karışmasına sebep olur.</p> <p>Milo: Yani bugün kariyer mi seçmemiz gerek? Hayatımız boyunca sahip olacağımız işi mi? Arkadaşı: Ben küçükken gazeteci olmak istiyordum ya da evrenin kraliçesi. Ama bunlardan sadece birisini seçmemiz gerek.</p> <p>Milo ve arkadaşları ellerinde bulunan kariyer formuna bakarak yorum yaparlar.</p> <p>Milo: Ben küçükken robot olmak istiyordum. Peki oftaymink laboratuvar teknikeri olmak istiyorsam? Ama olabilir ya da bilmiyorum. Ya hepsini yapmak istersem? Bugün mü karar vermeliyim? Ya gerçek bir işse nasıl karar vereceğim buna? Öncelikle Milo'nun babası yaptığı işle ilgili bilgiler verir daha sonra diğer çocukların</p>

Çizgi Film	Süre/Tarih	Verilen Değer	Tema ve İçerik	Bölüm
				<p>babaları. Emniyet müfettişliği görevinin nasıl yerine getirildiğini, itfaiyenin nasıl çalıştığını, hastanede yapılan işleri, balık çiftliğini gördükten sonra bir türlü karar veremeyen Milo günün sonunda yaşadığı kararsızlığı annesiyle paylaşır.</p> <p>Arkadaşı: Haydi çocuklar! Babam balık çiftliğinde çalışıyor.</p> <p>Milo: Babam balık çiftliğinde mi çalışıyor?</p> <p>...</p> <p>Milo: Merhaba Zek'in annesi. Hep doktor mu olmayı istediğinizi biliyor muydunuz Doktor Zek'in annesi?</p> <p>Zek'in Annesi: Milo doktor olmayı mı düşünüyorsun?</p> <p>Milo: Evet. Belki. Hep bandajın diğer tarafında olmanın nasıl bir şey olduğunu merak etmişimdir.</p> <p>Arkadaşı: Ne diyorsun Milo? Seçenekler azaldı mı?</p> <p>Milo: her şeyi yapmak istiyorum ama her şeyi yapamam.</p> <p>Arkadaşı: Gazeteci ve evrenin kraliçesi olursan yapabilirsin.</p> <p>Milo'nun annesi: Kariyer günü nasıldı?</p> <p>Milo: Kafam çok karışık. Bir kariyer seçmek çok önemli görünüyor ama neyi seçeceğimi tam bilemiyorum.</p> <p>Milo'nun annesi: Seçme. Her şeyi yap. Benim ikinci kariyerim</p>

Çizgi Film	Süre/Tarih	Verilen Değer	Tema ve İçerik	Bölüm
				mimarlık ve ondan önce bir sürü işim oldu. Bunun için bu kadar endişelenmene gerek yok. Sadece Milo olmak için tam zamanı. Ayrıca ben ne olacağımı zaten biliyorum. Milo: Kesin olağanüstü olacaksın.
Milo ve Hep Ters Giden İşleri	09 dk. 52 sn. 21 Eylül 2018		Duygular: Beğenme, Heyecan, Korku, Mutluluk Çocuk Dünyası: Keşif, Merak. Doğa ve Evren: Doğa, Manzaralar.	“En Vahşi Batı” Çöl çiftliğine giden Milo ve arkadaşları bu çiftlikte heyecan dolu maceraların içinde bulunurlar. Milo: İşte büyük doğa. Gökyüzü mavi, çayırlar olabildiğince geniş. Ne kadar huzur verici. Çiftlikte ata binmeyle eğlenmeye başlayan Milo ve arkadaşları bu çiftlikte yapabilecekleri daha değişik aktiviteler olup olmadığını sorarlar. Milo: Tehlike sevmediğimden değil ama burada yapacak başka şeyler var mı? Yaparken pek yaralanmayacağımız türden şeyler. Mesela okçuluk, beyaz su sörfü, teleferik hattı, suni yakalama. Kamp ateşinin etrafında. Pekala at sürüşü o zaman. At sürüşüne katılan Milo ve arkadaşları, yol güzergahında bir kızla karşılaşırlar. Jek: Merhaba ben Jek. Gelen tüm misafirlere bunu yaparım. Kalplerinizi hızlandırdım mı?

Çizgi Film	Süre/Tarih	Verilen Değer	Tema ve İçerik	Bölüm
				<p>Jek macerayı seven ve çöl çiftliğine gelen herkesi farklı deneyimler yaşatmayı seven birisidir. Jek, Milo ve arkadaşlarını da kampta hiç gidilmeyen yerlere götürür, hiç denenmeyen yaşantıları deneyimlere davet eder.</p> <p>Jek: Ne kadar tehlikeli olabilir. Haydi! Keşfetmeye hazır mısınız?</p>
Prenses Elena	20 dk. 26 Eylül 2018	Misafirperverlik Estetik Yardımsverlik	Erdemler: Yardımlaşma Çocuk Dünyası: Eğlence Kişisel Gelişim: Beceri, çalışkanlık, Sorumluluk, zaman yönetimi Duygular: Beğenme	<p>“Layd Naomi”</p> <p>Prenses Elena, saraya gelen Layd Naomi’yi misafir olarak ağırlamaktadır.</p> <p>Elena: Çok önemli bir konuk geldi. Bu harika bir hafta olacak, odanı görünce şaşıracaksınız.</p> <p>Layd Naomi: Daha önce hiç bir sarayda uyumamıştım.</p> <p>Elena, saraya misafir olarak gelen Layd Naomi’yi mutlu etmek için bir doğum günü partisi düzenlemek istemektedir.</p> <p>Elena: Ben burada, şatoda, sana on beş yaş kutlama partisi yapacağız diyorum. Eğer bu partiyi yaparsam senin yardımına ihtiyacımız olacak. Bütün kraliyet işlerinde sorumlu sen değil misin? (Esteva’ya dönerek söyler.)</p> <p>Esteva: Sana ve kraliyet sana kraliyet doğum günü partisi için yardım etmekten mutluluk</p>

Çizgi Film	Süre/Tarih	Verilen Değer	Tema ve İçerik	Bölüm
				<p>duyarım.</p> <p>Elena: Teşekkür ederim Esteva.</p> <p>Esteva: Doğum gününe harika ve etkileyici bir giriş yapman önemlidir. İzle ve öğren. Süzülerek ve süzülerek, başımla selam ver.</p> <p>Doğum günü hazırlıkları için Elena'nın kuzenleri Elena'ya yardım ederler. Alışveriş listesi yaparlar, program hazırlarlar ve Naomi'nin arkadaşlarını davet ederler. Fakat eksik olan bir şey vardır: Naomi, birçok inceliğe ve kibarlığa ait olan nezaket kurallarını bilmemektedir.</p> <p>Misafirleri nasıl karşılayacağını, selam vereceğini, kimlere nasıl hitap edeceğini bilmemektedir.</p> <p>Naomi'yi doğum günü programına hazırlayan Esteva, Naomi'nin karada değil de bir gemide büyüdüğünü öğrenir. Bu nedenle karadaki yaşama yönelik davranışları yerine getirmekte zorlanmaktadır. Esteva da gemi yaşamına yönelik davranışları işe koyarak Naomi'ye kibarlık ve incelik kurallarını gösterir.</p> <p>Esteva: Tabi, o bir gemide büyümüşü değil mi? (...) şimdi saray orkestrasının sadece senin için çaldığını düşün. (...) Gemide dengeni nasıl sağladın,</p>

Çizgi Film	Süre/Tarih	Verilen Değer	Tema ve İçerik	Bölüm
				onu düşün. Esteva büyük bir sabırla Bayan Naomi'yi doğum günü partisine hazırlar. Parti gününe kadar çalışan ve nasıl davranacağını öğrenen Naomi partiye gelen herkesin beğenisini kazanır. Esteva: Kesinlikle, mükemmel!
Milo ve Hep Ters Giden İşleri	10 dk. 08 sn. 28 Eylül 2018	Verilen Değer	İletişim: Öğretmen-öğrenci iletişimi, Bilgi iletişimi Kişisel Gelişim: Öğrenmeyi öğrenme	Yedek Öğretmen" Milo'nun okuluna fen bilimleri öğretmeni yerine bir süre görev yapacak yeni bir öğretmen gelmiştir. Milo ve arkadaşları ilk ders öğretmenlerini tanımak ve anlamak için kendi aralarında konuşurlar. Zek: Yedek öğretmenimiz var. Milo: Nesi var ki? Zek: Kimin geldiğine bağlı. Mesela çok kasanlar var. Talim verenler var. Beliza: Bakalım bu defa kim gelmiş. Zek: Üçüncüsü unuttuğum: Bıkmış ve tükenmişler. Yeni gelen öğretmen ders anlatma konusunda isteksiz ve hareketsizdir. Bu derste anlatacağı konu ise maddenin halleridir. Öğretmen: Bugün size ısıveren tepkimelerle ilgili kısmen doğru deneyler izleteceğim. Hey sen! Bugün asistanım olacaksın.(Milo'yu işaret eder.) Milo: Harika!

Çizgi Film	Süre/Tarih	Verilen Değer	Tema ve İçerik	Bölüm
				<p>Öğretmen Bexter, Milo'yu deneylerde kendine yardım etmesi için asistan olarak seçer. Milo buna çok sevinir. Hemen çalışmaya başlar. Fakat Milo'nun arkadaşları, Milo asistan olduğu için endişelenirler.</p> <p>Beliza: Bayan Bexter, gözlüğünüzü takip geri çekilmek isteyebilirsiniz.</p> <p>Bu derste, maddenin katı, sıvı ve gaz hallerini öğrenip deney yapacaklardır.</p> <p>Öğretmen gereken diğer şeyde maddenin üç hali olacak: Katı, sıvı ve gaz. Bunu göstermek için Milo, katı olan karbonatla sıvı olan sirkeyi birbirine karıştıracak ve karbondioksit gazı yaratacak.</p> <p>Yaptıkları karışım büyük bir katı hal alır ve tüm sınıfa yayılır.</p> <p>Beliza: Evet, Milo'nun etrafında garip şeyler olur.</p> <p>Öğretmen: Aa! Nedir bu?</p> <p>Milo: Bir dakika maddenin üç hali var. Bu katı maddeyi gaz haline dönüştürebiliriz.</p> <p>Milo yayılan katı karbondioksit karışımı yangın söndürme tüpüyle etkisini yok eder, sınıf arkadaşlarını ve öğretmenini zarar görmekten kurtarır. Aynı zamanda birlikte deneyimleyerek maddenin hallerini öğrenirler.</p> <p>Öğretmen: Aradığım kelime: Muhteşem. Çünkü benim dersimde</p>

Çizgi Film	Süre/Tarih	Verilen Değer	Tema ve İçerik	Bölüm
				maddenin üç halini öğrendiniz.

Ek 3: Kidz TV'den Örnek İncelemeler

Çizgi Film	Süre/Tarih	Verilen Değer	Tema ve İçerik	Bölüm
<p>Robin Hood</p> <p>Yardımsever Tip: Merliyn</p> <p>Robin'i yakalamak için muhafızlarını ormana gönderir. Prens John'un planını öğrenen Merliyn, Robin ve arkadaşlarına yardım etmeye gider.</p> <p>Merliyn: Robin ve arkadaşlarımı uyarmalıyız. Çabuk!</p>	<p>11 dk. 27 sn.</p> <p>14 Temmuz 2018</p>	<p>Yardımseverlik</p>	<p>Erdemler: İyilikseverlik, Yardımlaşma</p> <p>Birey ve Toplum: Dayanışma</p> <p>Duygular: Takdir Etme</p>	<p>"Sherwood'un Fethi</p> <p>Oduncunun topladığı odunları gören Prens John'un adamları vergi alma gerekçesiyle oduncudan para isterler. Hiç parası olmadığını söyleyen oduncuya ise para yerine testeresini verebileceğini söylerler.</p> <p>Muhafız: Hey oduncu! Prens John'un emri üzerine vergi toplamaya geldik.</p> <p>Oduncu: Ama benim hiç param kalmadı geçen sefer hepsini aldınız.</p> <p>Muhafız: Hepsini değil baksana (oduncunun elindeki testereyi gösterir) elinde hala bu var. Tüm bunları gören Robin Hood ise prensin adamlarından oduncunun testeresini nasıl alabileceğini düşünür. Robin plan yaparken Prens John da Robin'i yakalamak için muhafızlarını ormana gönderir. Prens John'un planını öğrenen Merliyn, Robin ve arkadaşlarına yardım etmeye çalışır.</p> <p>Merliyn: Robin ve arkadaşlarımı uyarmalıyız. Çabuk!</p>

Çizgi Film	Süre/Tarih	Verilen Değer	Tema ve İçerik	Bölüm
				<p>Prens John'un adamları ormanda kurdukları tuzakla Robin'i yakalayıp zindana atarlar. Yaptığı planla Robin'i zindandan çıkaran Merliyn Prens John'un fakir kasabalılardan aldığı değerli eşyaları köylülere geri verirler.</p> <p>Merliyn: Harika bir plandı değil mi?</p> <p>Robin: Evet. Sen bir dâhisin.</p> <p>Yaptıkları planla hem Robin zindandan kurtarılır hem de oduncunun ve diğer kasabalıların eşyalarını geri verilir.</p> <p>Robin: Çok güzel sonunda sahip olduklarını bu toprakların insanına geri vereceğiz.</p>
<p>Robin Hood</p> <p>Yardımsaver Tip: Robin</p> <p>Layd, Bayan Rovişya'nın kaybolduğunu Robin'e haber verir. Robin ise Layd'e yardım edebileceğini söyler.</p> <p>Robin: Tamam.</p>	<p>08 dk. 11 sn.</p> <p>14 Temmuz 2018</p>	<p>Yardımsaverlik Dayanışma</p>	<p>Okuma Kültürü: Kitaplar,</p> <p>Erdemler: Dayanışma, İyilikseverlik, Yardımsaverlik</p>	<p>"Kraliyet Dersleri"</p> <p>Pazarda alışverişe çıkan Layd (sarayın kızı) ve yardımcısı bayan Rovişya kitap reyonunda farklı türde kitaplarla karşılaşır.</p> <p>Karşılaştıkları bu kitapta madenlerin nasıl altına dönüştürüleceğiyle ilgili bilgiler yazmaktadır. Kitabı karıştırdıkları esnada Layd ve bayan Rovişya'nın yanlarından geçen haydutlar, kitabın içeriğiyle ilgili yazılanları duyunca kitabı onların elinden alarak kaçmaya başlarlar.</p>

Çizgi Film	Süre/Tarih	Verilen Değer	Tema ve İçerik	Bölüm
Onu bulmanıza yardım edeceğiz hangi taraftalar?				<p>Lady: Felsefe taşının sırrı mı? Bu da nedir? (Kitabın içindekileri okur.)</p> <p>Yardımcı: Bu bir şeyi altına nasıl dönüştüreceğini anlatan bir kitap.</p> <p>Kitabı alan haydutlar kitabı nasıl okuyacaklarını bilemezler ve kitabı okuyabilecek birini aramaya koyulurlar.</p> <p>Haydut: Ne işe yarar ki? Biz okuyamıyoruz. Ama burada bir şeyi nasıl altına dönüştürebileceğimiz yazıyor. Hemen bu kitabı okuyabilecek birini bulmalıyız.</p> <p>Kitabın peşine düşen bayan Rovişya haydutlardan kitabı almaya çalışır. Haydutlar bayan Rovişya'yı dikkate almazlar.</p> <p>Layd, Bayan Rovişya'nın kaybolduğunu Robin'e haber verir. Robin ise Layd'e yardım edebileceğini söyler.</p> <p>Robin: Tamam. Onu bulmanıza yardım edeceğiz hangi taraftalar?</p> <p>Robin ve Merliyn, haydutları yakalamak için ormanda haydutların izini sürerler. Yaptığı büyüyle bayan Rovişya'nın bir haydut bedenine girmesini sağlayarak onun geri gelmesine yardım ederler.</p>

Çizgi Film	Süre/Tarih	Verilen Değer	Tema ve İçerik	Bölüm
<p>Robin Hood</p> <p>Yardımsever Tip:</p> <p>Kasabalı: Robin sandığımı kaybettim. Tüm değerli eşyalarım gitti. Onu nerede bulacağımı bilmiyorum.</p> <p>Robin: Endişelenme! Fazla uzaklara gitmiş olamaz. Hemen buluruz.</p> <p>Akılcı- Pratik Tip: Robin</p> <p>Hipnozun etkisiyle Prens John'un da emrine giren Robin onların tüm istediklerini yapıyormuş gibi gözükmeye başlar. Robin de aynı zamanda hipnozcu ve Prens John'u kandırarak hipnoz olduğuna inandırır. Hipnozcu ve</p>	<p>11 dk. 29 sn.</p> <p>14 Temmuz 2018</p>	<p>Yardımseverlik</p> <p>Dayanışma</p>	<p>Duygular: Beğenme, Kaygı, Korku</p> <p>Kişisel Gelişim: Öz-güven, Sorumluluk</p> <p>Erdemler: İyilikseverlik, Yardımlaşma.</p>	<p>“Aranıyor”</p> <p>Kasabaya gelen bir hokkabaz, insanlara sihircilik gösterileri yaptıktan sonra gösteriyi izleyen kasabalıları hipnoz ederek onların tüm değerli eşyalarını alarak ortadan kaybolur. Kasabadaki insanların eşyalarını aldıktan sonra ise yine hipnoz yoluyla yaşadıkları her şeyi unutmalarını sağlar.</p> <p>Hokkabaz: Dikkat dikkat! Şimdi bu elimdekileri izleyerek tüm dikkatinizi bana verin.</p> <p>Kasabalılar: Bu muhteşem. (İzledikleri gösteri karşısında) Vay canına!</p> <p>Hokkabaz: Şimdi benim emrim altınıdasınız.(Kasabalıları hipnoz eder.) Aranıza girecek tüm yüzüklerinizi, altınlarınızı, değerli eşyalarınızı toplayacağım. Elveda izleyicilerim. Evinize dönünce izlediklerinizi tamamen unuttuğunuzdan emin olun.</p> <p>Kasabalı: Robin sandığımı kaybettim. Tüm değerli eşyalarım gitti. Onu nerede bulacağımı bilmiyorum.</p> <p>Robin: Endişelenme! Fazla uzaklara gitmiş</p>

Çizgi Film	Süre/Tarih	Verilen Değer	Tema ve İçerik	Bölüm
<p>Prens John'un elindeki eşyaları alıncaya kadar planını devam ettirir.</p> <p>Merliyn: Bunu yapabileceğine nasıl güveniyorsun? Kralın kalesindesin.</p> <p>Robin: Çok kolay. Ben ufak bir eğlence çıkaracağım siz de çaktırmadan o kılıcı kaçıracağız.</p> <p>Delirdin mi seni yine bir kuklaya dönüştürecekler.</p> <p>Robin: Böyle bir tehlike olmayacak. Çünkü benim hala hipnotize olduğumu sanacaklar.</p>				<p>olamaz. Hemen buluruz.</p> <p>Hipnozcu Prens John'un emrinde çalışmaktadır ve kasaba halkından topladığı değerli eşyaları Prens John'a getirmiştir. Hipnozçunun peşine düşen Robin, onu sarayda bulur fakat hipnozcu Robin'i de hipnoz eder ve Robin'e her şeyi unutturur. Hipnozun etkisiyle Prens John'un da emrine giren Robin onların tüm istediklerini yapıyormuş gibi gözükmeye başlar. Robin de aynı zamanda hipnozcu ve Prens John'u kandırarak hipnoz olduğuna inandırır. Hipnozçunun ve Prens John'un elindeki eşyaları alıncaya kadar planını devam ettirir.</p> <p>Robin: Satıcının kılıcını geri almadan ve o sahtekarla (hokkabaz) kozlarımızı paylaşmadan hiçbir yere gitmiyorum.</p> <p>Merliyn: Bunu yapabileceğine nasıl güveniyorsun? Kralın kalesindesin.</p> <p>Robin: Çok kolay. Ben ufak bir eğlence çıkaracağım siz de çaktırmadan o kılıcı kaçıracağız.</p> <p>Delirdin mi seni yine bir kuklaya dönüştürecekler.</p> <p>Robin: Böyle bir tehlike olmayacak. Çünkü benim hala hipnotize olduğumu sanacaklar.</p> <p>Merliyn'le birlikte hokkabazın çaldığı kılıcı</p>

Çizgi Film	Süre/Tarih	Verilen Değer	Tema ve İçerik	Bölüm
				ve diğer eşyaları geri alırlar ve kasaba halkına teslim ederler.
<p>Çizgi Film: Robin Hood</p> <p>Hırshı Tip: Prens John</p> <p>Köylülere para karşılığı ilaç dağıtıldığını duyan kasabanın prensi, Prens John sinirlenir ve şifacıyı yakalattırıp zindana attırır.</p> <p>Prens John: Ne! Şifacının biri benim köylülerimden bir servet mi kazanıyor? Kimsenin onları sömürmeye hakkı yok! Tabi benim dışımda.</p>	<p>Süre/Tarih</p> <p>11 dk. 29 sn.</p> <p>14 Temmuz 2018</p>	<p>Verilen Değer</p> <p>Dayanışma</p>	<p>Tema ve İçerik</p> <p>Duygular: Kaygı, Sitem</p> <p>Erdemler: Dayanışma</p> <p>Kişisel Gelişim: Öz-güven, Sorumluluk</p>	<p>“Şarlatan”</p> <p>Kasabanın çarşısında ve pazarında gezen Robin etrafındaki insanlara selam verir. Fakat verdiği hiçbir selama karşılık alamayan Robin gördükleri karşısında şaşkınlıkla etrafı izler. Çünkü kasaba halkının hepsi uzun bir uykuya dalmıştır.</p> <p>Robin: Aman Tanrım! Dün gece çok geç yatmış olmalılar.</p> <p>Kasabalı: İmdat! Lütfen kocama yardım edin. Her şeyi yaptım ama bir türlü uyanmıyor.</p> <p>Kasabalıların yakınları etrafındaki insanları uyandırmaya çalışırlar. Bu sırada pazardan geçen ve şifacı olduğunu söyleyen birisi köylülere şifa dağıtacağını ve onları bu hastalıktan kurtarabileceğini söyler. Fakat her hasta için ise beş altın ister.</p> <p>Şifacı: Geri çekilin ahali. Ben şifacıyım. Her hasta beş altın getirirse hepsi</p>

Çizgi Film	Süre/Tarih	Verilen Değer	Tema ve İçerik	Bölüm
				<p>iyileşecek. Beş altın. Sadece beş altın.</p> <p>Şarlatan şifacının teklifini duyan Robin beş altının çok fazla olduğunu ve köylülerin bu ilacı alamayacağını söyler.</p> <p>Robin: Bu köylüler çok fakirler. Beş altın çok fazla köylüler bunu karşılayamazlar. Bu haksızlık.</p> <p>Kasabada yaygınlaşan hastalık Robin'i endişelendirmeye başlar. Robin arkadaşlarıyla birlikte hastalığın nedenini bulmaya koyulur.</p> <p>Robin: Bu tuhaf hastalık giderek daha endişe verici hale geldi. Bunun nereden geldiğini bulmalıyız. (...)</p> <p>Robin: Bende bu şifacıdan gözümü ayırmayacağım. Bana sorarsan böyle bir zamanda ortaya çıkması çok şüpheli.</p> <p>Şifacıyı gözlemleyen Robin, şifacının köylülerin içtiği suya zehir kattığını ve hastalanan köylülere beş altın karşılığı ilaç verdiğini görür. Köylülere para karşılığı ilaç dağıttığını duyan kasabanın prensi,</p>

Çizgi Film	Süre/Tarih	Verilen Değer	Tema ve İçerik	Bölüm
				<p>Prens John sinirlerini ve şifacıyı yakalattırıp zindana attırır.</p> <p>Prens John: Ne! Şifacının biri benim köylülerimden bir servet mi kazanıyor? Kimsenin onları sövmeye hakkı yok! Tabi benim dışımda.</p> <p>Robin ve arkadaşları nehre zehir katan şarlata şifacıdan zehrin etkisini geçirecek iksiri almaya çalışırlar.</p> <p>Robin: Evet! Önce herkesi iyileştirecek ve onları eski haline geri döndürecek. Size söz veriyorum çocuklar. Zindana atılan şarlata şifacıyı zindandan çıkarıp iksirin tarifini öğrendikten sonra tüm kasabayı uyku ve halsizlikten kurtarırlar. Böylece eski günlerine geri dönerler.</p>

Ek 4: Minika Çocuk'tan Örnek İncelemeler

Çizgi Film	Süre/Tarih	Verilen Değer	Tema ve İçerik	Bölüm
Tip ve Ailesi	06 dk. 48 sn. 11 Kasım 2017		<p>İletişim:</p> <p>Aile iletişimi, İnsanlarla iletişim.</p> <p>Çocuk</p> <p>Dünyası:</p> <p>Eğlence</p>	<p>“Çocuk Bakıcılarımızı Sevmiyoruz”</p> <p>Tip'in anne ve babası akşam dışarı çıkacaktır. Tip ve kardeşi ise evde bakıcı ile kalacakları için huzursuzdurlar. Bakıcıyla kalmak istemezler. Ailesi ise bakıcıların iyi olduklarını, iyi vakit geçireceklerini söyleyerek onları ikna eder. Bakıcı Nati ile tanışmak istemeyen Tip evde hemen saklanır. Tip'in sevdiği oyunları öğrenen Nati, Tip'in sevebileceği oyunlar geliştirip eğlenceli vakit geçirmeye başlarlar.</p> <p>Nati: peki şimdi hangi oyunu oynayacağız?</p> <p>Tip: top oynayabiliriz. Sen Tipi ile takım ol bende ayıcıkla.</p> <p>Oyun oynadıkça eğlenen Tip Nati'ye alışır günün sonunda ise ailesiyle birlikte Nati'yi memnun</p>

Çizgi Film	Süre/Tarih	Verilen Değer	Tema ve İçerik	Bölüm
				bir şekilde yolcu ederler.
Maceracı Yüzgeçler	03 dk. 31 sn. 11 Kasım 2017	Yardımsverlik	Okuma Kültürü: Kitaplar, Kütüphaneler. Duygular: Özlem	Kütüphaneye giden balıklar, orada Alesha'nın kitap okumalarını dinlerler. Fakat yanlarında gelen yavru balık ağlayarak onların dinlemesini sürekli böler. Annesini kaybeden yavru balık Zargana, ağlayarak annesine olan özlemin belirtir. ... Onu geç olmadan ailesinin yanına götürmeliyiz. Yavru balık Zargana annesine gitmek üzere yola çıkar ve ona alışan Çupa ise gittiği için çok üzülür. Çupa: İçim sızlıyor, onu ne çok sevmişim meğer. Alesha: Ama size neyin iyi geleceğini biliyorum: Kitap okuma.
Jet İle Keşfet	09 dk. 51 sn. 11 Kasım 2017	Yardımsverlik, Dayanışma	Duygular: Umut Doğa ve Evren: Gezegenler Kişisel Gelişim: Motivasyon, Olumlu düşünme.	"Mars Görevi" Ebeleme oynayan arkadaşlarının yanına Şan, üzgün bir şekilde gelir. Şan'ın Mars'a gitmekle ilgili bir planı vardır fakat bu planına yönelik umudunu yitirmek üzeredir. Şan: Mars'a gidip de orada uzun süre kalamayacağımı fark ettim. Hatta orada iki gün bile kalamazsın.

Çizgi Film	Süre/Tarih	Verilen Değer	Tema ve İçerik	Bölüm
			<p>Erdemler: İyilikseverlik, dayanışma</p> <p>Bilim ve teknoloji: Hayal Gücü</p>	<p>Yanımda orada kullanacağım tüm suyu, oksijeni, yiyeceği ve özel bir kıyafeti götürmek zorundayım. Mars gerçekten çok soğuk bir yer. Ama yapılacak o kadar çok şey var ki... Ben gerçek bir astronot olduğumda diyordum. Mars'ta su bulan ilk kişi olmayı umut ediyordum. Galiba bekleyip umut etmekten başka seçeneğim yok.</p> <p>...</p> <p>Kız Arkadaş: Bugün hayal edebilirsen o yarın gerçekleşebilir.</p> <p>Şan'a arkadaşları destek olmaya çalışır.</p> <p>Kız Arkadaş: Şan'ı böyle mutsuz görmek beni üzüyor. Acaba onu nasıl neşelendirip ideallerinin gerçekleşmesine yardım edebiliriz?</p> <p>Jet: Hey! Neden onu alıp Mars'a götürmüyoruz?</p> <p>Mars' gitmek yerine Mars'ı Şan'a getirmeyi düşünün arkadaşları, Şan'ı mutlu etmeyi isterler.</p> <p>Kız arkadaşı: Bir Mars maketi yapabiliriz.</p> <p>Bir Mars maketi yapan ve Şan'ı oraya davet eden jet ve arkadaşları Şan'ın bir hayalini gerçekleştirip onu mutlu etmenin sevincini yaşarlar.</p> <p>Şan: Mars'ı keşfetmeye</p>

Çizgi Film	Süre/Tarih	Verilen Değer	Tema ve İçerik	Bölüm
				<p>başlıyoruz. Unutmayın burada su arıyoruz.</p> <p>...</p> <p>Şan: Bugün çok başarılı bir Mars görevi yaptık çocuklar. Su bulamasak da yaşadıklarım hayal ettiğimden bile daha güzeldi. Hepinize teşekkür ederim.</p> <p>Bugünden sonra daha iyi bir astronot olacağım ve bir gün geri döneceğim.</p>
Tip ve Ailesi:	06 dk. 25 sn. 11 Kasım 2017	Aile Birliğine Önem Verme. Estetik	Duygular: Beğenme, İletişim: Aile iletişimi	<p>“Havalı Olmak İstiyorum”</p> <p>Aile albümüne konulmak üzere annesi, Tip’in fotoğrafının çekilmesini istemektedir.</p> <p>Anne: Fotoğrafın çok güzel olmasını istiyorum çünkü ailemiz de çok güzel.</p> <p>...</p> <p>Anne: En güzel fotoğrafımız bu olacak çünkü hepimiz birlikte olacağız.</p> <p>Fotoğraf çekimi için havalı olmayı isteyen Tip ise hazırlanmaktadır. Fakat ne yaparsa yapsın kendini beğenmemektedir.</p> <p>Havalı olmak için tüylerini boyamaya karar verir. Tüylerini boyadıktan sonra boyayla değil de kendi halinin daha iyi olduğunu anlar ve pişman olur.</p>

Çizgi Film	Süre/Tarih	Verilen Değer	Tema ve İçerik	Bölüm
<p>Nane İle Limon</p> <p>Meraklı— Araştırmacı Tip: Limon</p>	<p>09 dk. 05 sn.</p> <p>11 Kasım 2017</p>	<p>Estetik</p> <p>Çalışkanlık</p> <p>Dayanışma</p> <p>Sorumluluk</p>	<p>Sanat:</p> <p>Duygular: Heyecan, Beğenme,</p> <p>Erdemler:</p> <p>Kardeşlik, paylaşma, yardımlaşma.</p> <p>İletişim: İletişim becerileri, Öğrenci- Öğretmen iletişimi</p> <p>Doğa ve Evren: Hayvanlar.</p>	<p>Karne gününe kadar bir şarkı sözü yazıp bestelemek için çalışan Nane ve Limon heyecanlıydılar. Fakat Nane, Limon'un yazdığı şarkı sözüne şaşırır. Limon: Yetiştiririz abla. Zaten melodi hazır. Öğretmenimiz nasıl yapacağımızı anlattı.</p> <p>...</p> <p>Nane: bu yazdıkların birbirine uymuyor. Şarkı sözlerin kafiyeli olması gerek.</p> <p>Limon: Biber gelse de ona da sorsak. Törende çalacakları şarkı için karıncalardan esinlenen Limon, şarkı sözlerini de karıncalardan esinlenerek yazmayı düşünür. İstedığı şarkı sözleri de karıncalar hakkında çıkarır. En sonunda ise karıncalar hakkında bilgi verir.</p> <p>Limon: Karıncalar dünyadaki en yaygın ve başarılı böceklerdir. Aynı insanlar gibi bir toplum hayatına sahiptirler. Karıncalar antenleri yoluyla birbirleriyle haberleşirler. Diğer karıncaların yaydığı ferimodları bu şekilde anlarlar. Karınca toplumu: İşçi karıncalar, kraliçe, asker ve erkek karıncalardan oluşur. Vay harikaymış bunlar! Bilgisayardan karıncalara bakıyordum Biber. Bunu mutlaka okumalısın. Sadece kraliçe karınca yuva yapıyormuş. Bak kraliçe karınca en büyükleriymiş ve</p>

Çizgi Film	Süre/Tarih	Verilen Değer	Tema ve İçerik	Bölüm
				kanathymış. Limon: Şimdi hemen bir karınca iş paylaşımı yapalım, ne dersin? Yani karıncalar gibi bütün işleri bölüselim. Nane: (şarkı sözlerini dinleyince) Bu çok iyi Limon, grubun adını da karıncalar koyalım ne dersiniz?

Ek 5: Minika Go'dan Örnek İncelemeler

Çizgi Film	Süre/Tarih	Verilen Değer	Tema ve İçerik	Bölüm
<p>İstanbul Muhafızları</p> <p>Hırslı Tip: Gürgen</p> <p>Gürgen: Böylece yeni hedefimizi bulmuş oldum Azmi.</p> <p>Saf ve Amaçsız Tip: Azmi</p> <p>Gürgen'in bu planından haberi olmayan yardımcısı Azmi saf ve bilgisiz bir şekilde sorular sorar.</p>	<p>12 dk. 15 sn.</p> <p>5 Aralık 2017</p>	<p>Yardımsverlik. Dayanışma</p> <p>Duyarlılık.</p>	<p>Milli Kültürümüz:</p> <p>Kültürel Miras, Mekanlar, Şehirlerimiz, Tarihi Mekanlar, Tarihi Eserlerimiz, Tarihi Şahsiyetler, Yurdumuz.</p> <p>İletişim: İletişim becerileri, öğretmen-öğrenci iletişimi</p> <p>Okuma Kültürü: Dijital</p>	<p>Tarih dersinden yıllarca geçemeyen Gürgen, bu dersi geçmenin yolunu İstanbul'u fethetmekte bulmuştur. Bu nedenle her gün yaptığı tüm planlar, İstanbul'u fethetmekle ilgilidir. Yeni bir planı olan Gürgen, fotokopi makinesiyle Süleymaniye kütüphanesindeki kitapları kopyalayacaktır. Yıllar önce öğretmeni derste Süleymaniye kütüphanesiyle ilgili bilgi vermiştir. Bu bilgidен hareketle planını oluşturmuştur. Gürgen bu planları yaparken İstanbul Muhafızları(Elif, Zeynep, Mehmet ve Ali) kitabı olmayan okullara kitaplık oluşturma çalışmalarını yaparlar. Gürgen'in bu planından haberi olmayan yardımcısı Azmi saf ve</p>

Çizgi Film	Süre/Tarih	Verilen Değer	Tema ve İçerik	Bölüm
<p>Azmi: Patron yeni fotokopi makinesi mi aldın? Yaşasın!</p> <p>Gürgen: Almadım Azmi, ben yaptım.</p> <p>Azmi: peki fotokopi makinesi ne işe yarayacak?</p> <p>Gürgen: Bu makineyle istediğin kitabın kopyasını basabilirsin.</p>			<p>okuryazarlık, Kitaplar, kütüphaneler.</p>	<p>bilgisiz bir şekilde sorular sorar. Azmi: Patron yeni fotokopi makinesi mi aldın? Yaşasın! Gürgen: Almadım Azmi, ben yaptım. ... Öğretmen: Mimar Sinan'ın kalfalık döneminde yaptığı caminin adını kim biliyor? ... Cami etrafındaki yapılarla beraber Süleymaniye Külliyesini oluşturur. Üstelik kütüphane yazma eser bakımından dünyadaki en kütüphaneler arasında. Gürgen: Bu kütüphane neden bu kadar önemli öğretmenim? Öğretmen: Çünkü içinde Türk-İslam kültürünün çok önemli eserleri var. Bazıları dünyada tek. Örneğin İbn-i Sina'nın gerçek el yazmaları orada. Gürgen: Çok pahalı kitaplar var orda o zaman Öğretmen: Hiçbir kitabın değeri parayla ölçülemez Gürgen ama Süleymaniye kütüphanesindeki esere paha biçmek imkansız. ... Gürgen bu anısını hatırladıktan sonra planını netleştirir. Gürgen: Böylece yeni hedefimizi bulmuş oldum Azmi. Azmi: Peki fotokopi makinesi ne işe yarayacak? Gürgen: Bu makineyle</p>

Çizgi Film	Süre/Tarih	Verilen Değer	Tema ve İçerik	Bölüm
				<p>istediğin kitabın kopyasını basabilirsin. Oyun oynayan arkadaşlarının yanına Zeynep de gelir ve elindekileri arkadaşlarına gösterir.</p> <p>Zeynep: Kitaplar, kütüphanesi olmayan okullar için kütüphane kurulabilmesi için. Kardeş okul çalışması var. Artık okumadığın kitapları o okullara bağışlayabiliyorsun.</p> <p>...</p> <p>Çınar ağacının yanındayken Gürgen'in planından haberi olan İstanbul Muhafızları Gürgen'i engellemek için birlik olurlar. Zeynep tablet bilgisayarından Süleymaniye Kütüphanesi ile ilgili bilgileri arkadaşlarıyla paylaşır.</p> <p>Zeynep: Burası yazma eserler bakımından dünyanın en zengin kütüphanesi. Yetmiş bin kadar yazma eser ve yüz yirmi bin kadar basma eser varmış.</p> <p>Mehmet: Yazma eser ne demek?</p> <p>Zeynep: Bilgisayarın ve daktilonun olmadığı dönemde kitaplar elle yazılıyormuş. Bu yüzden bunlara yazma eser deniliyor.</p> <p>İstanbul Muhafızları Gürgen'in top atışına tenis raketleriyle karşılık verip onu kütüphaneden uzaklaştırmışlardır.</p>

Çizgi Film	Süre/Tarih	Verilen Değer	Tema ve İçerik	Bölüm
Ben ve Robotum	10 dk. 10 sn. 5 Aralık 2017		İletişim: etkili İletişim, öğretmen-öğrenci iletişimi	“İşler Ters Giderse” Okulda ödevini yapamayan ve işlerin bir şekilde ters gideceğini düşünen You Chin, gün boyu yaşadığı her durum olumsuz bir şekilde sonuçlanmıştır. İşlerinin ters gitmesi Morfi kanunlarına bağlayan You Chin ve arkadaşları okulda yaptıkları her aktivitede olumsuz bir durumla karşılaşır ve bu kanunları doğrularlar.
Sherlock Yack (Hayvanat Bahçesi Dedektifi) Araştırmacı-Cesaretli Tip: Sherlock	09 dk. 18 sn. 7 Aralık 2017	Estetik	Çocuk Dünyası: Merak. İletişim: İletişim becerileri. Duygular: Takdir Etme.	“Cennet Kuşunu Kim Boyadı” Cennet kuşu yaptığı tablonun şeklini bozanın kim olduğunu bulabilmek için Sherlock Yack'ı arar. Sherlock ve yardımcısı Cennet Kuşu'nun yanına giderek resmini tamamlarken neler yaptığı ile ilgili ayrıntılı bilgileri alırlar. Evde, resim çizerken, hangi kalemi kullandığı, dışarı çıkıp çıkmadığı ile ilgili tüm ayrıntıları öğrenen Sherlock ve yardımcısı, bu bilgilerden sonra resmi kimin boyadığını aramaya koyulurlar. Evde sırtlan tüyü, Marabut'a ait kırmızı kalem bulan Sherlock ve yardımcısı onları sorgulamaya giderler. Sherlock: Hımm parmak izi yok çok ilginç. Topladıkları bilgilerle Marabut'u, Sırtlan'ı ziyaret eden ve resmi onların bozup

Çizgi Film	Süre/Tarih	Verilen Değer	Tema ve İçerik	Bölüm
				<p>bozmadığını anlamaya çalışan Sherlock, son olarak sorgulamadığı Bukalemun'u sorgulamayı planlar.</p> <p>Sherlock: Aklıma gelmişken sana bir şey söylemeliyim: Son şüphelimizi görme vakti geldi. Cennet Kuşu'nun aksiliklerinden usanmış birini tanıyorum.</p> <p>Yardımcısı: Bukalemun!</p> <p>Sherlock: Yerinde bir tespit!</p> <p>...</p> <p>Sevgili Bukalemun, bugün cennet kuşu gezmeye gittiğinde sen neler yaptın?</p> <p>Bukalemun'u da sorguladıktan sonra sonuca ulaşan Sherlock'u, ayrıntılar yanılmaz ve Bukalemun'un suçlu olduğunu açığa çıkarır.</p> <p>Sherlock: Sen görünmez olabiliyorsun. Cennet Kuşu'nun kasasına girip resmi karaladın.</p> <p>Ayrıca bugün yardımcısı Hermyname'in doğum gününü unutmayan Sherlock, onun doğum gününü kutlamayı ihmal etmez.</p>
<p>Sherlock Yack</p> <p>Araştırmacı- Cesaretli Tip: Sherlock</p>	<p>Süre ve Tarih:</p> <p>05 dk. 18 sn.</p> <p>7 Aralık</p>	<p>Verilen Değer:</p>	<p>Tema ve İçerik:</p> <p>Çocuk Dünyası:</p>	<p>Yardımcısı Hermyname ile konuşurken bir telefon alan Sherlock, hemen olay yerine gider. Gittiği yerde burnu buz parçalarıyla tıkanmış ve nefes almakta zorlanan bir fille karşılaşır.</p>

Çizgi Film	Süre/Tarih	Verilen Değer	Tema ve İçerik	Bölüm
	2017		Merak.	<p>Sherlock: Neler oldu? Hemen anlatın.</p> <p>Filin burnuna buz parçalarını kimin koyduğunun peşine düşen Sherlock, yardımcısıyla birlikte suçluyu arar.</p> <p>Sherlock: Filin hortumunu ıslanmak istemeyen bir komşusu tıkamış olabilir. Şüphelilerle konuşmaya başlayalım mı?</p>

Ek 6: Sony Çocuk (Planet Çocuk)'tan Örnek İncelemeler

Çizgi Film	Süre/Tarih	Verilen Değer	Tema ve İçerik	Bölüm
Korsan Komşu	10 dk. 55 sn. 3 Mayıs 2018		Duygular: Kaygı, Bağışlama	<p>Jim ve arkadaşı Mathilda bir hazine arayışına girerler. Ama istedikleri hazineyi bir türlü bulmazlar. Jim bir korsan Mathilda ise bir yerlidir. Jim hazine aramada ustadır ama Mathilda onun kadar iyi değildir. Hazine diye buldukları kutunun içinden korsanların hazine aramaktan vazgeçmesi gerektiği ve “sihirli hazinenin lanetinin üzerinde olsun,” yazmaktadır. Jim bu lanetin Mathilda’dan kaynaklandığını düşünür ve ona bu lanetten kurtulabilmesi için yapması gereken bir beceriler listesi verir. İlk öncelikle buna</p>

Çizgi Film	Süre/Tarih	Verilen Değer	Tema ve İçerik	Bölüm
				<p>inanmayan ve yapmak istemeyen Mathilda, Jim ile arkadaşlığının devamı için listedekileri yerine getirir.</p> <p>Jim: Eğer istediğin buysa sevgili arkadaşım Mathilda yollarımız tam burada ayrılıyor. Yeni bir define avı beni bekliyor ve bunu yanımda uğursuz biri varken yapamam.(...) Listedekileri yerine getirmezsen bir daha seninle konuşmam Mathilda.</p> <p>Jim'in istediklerini yerine getirir. Ama en sonunda Jim'in dedesi lanetin yalnızca korsanlar için olduğunu hatırlatır. Böylece Jim ve Mathilda arkadaşlıklarına devam eder.</p>
<p>Dedektif Mirette</p> <p>Araştırmacı-Meraklı Tip: Miret</p> <p>Miret: Çok tuhaf, neden mozaiklerin üzeri kumaşlarla kaplanmış acaba? (...) Şimdi kalk bakalım araştırma bizi bekler.</p>	<p>09 dk. 33 sn.</p> <p>3 Mayıs 2018</p>	Yardımsverlik	<p>Sanat: Mimari,</p> <p>Estetik Duyarlılık</p> <p>Duygular: Heyecan</p>	<p>“Mozaik Gizemi”</p> <p>Miret, yürüdüğü parkta çiçekli tuğlaların mozaik kumaşlarla kaplı olduğunu görür ve bunu merak edip araştırmaya başlar.</p> <p>Miret: Çok tuhaf, neden mozaiklerin üzeri kumaşlarla kaplanmış acaba? (...) Şimdi kalk bakalım araştırma bizi bekler.</p> <p>Parkta yanlarından geçen bir kadın Miret'ten yardım ister. Miret hiç tereddütsüz kadına yardım eder. Yaptığı araştırmalar sonucu mozaiklerin üzerini bu kadının kapadığını ortaya çıkarır. Bu kadın</p>

Çizgi Film	Süre/Tarih	Verilen Değer	Tema ve İçerik	Bölüm
				<p>gözlüğünü mozaikleri kapatırken parkta unutmuştur. Tesadüfen Miret'ten da yardım isteyince Miret gözlüğün peşine düşer.</p> <p>Kadın: Merhaba tatlı kız. Buralarda acaba gözlük gördün mü?</p> <p>Miret: Hayır ama bulmanıza yardımcı olabiliriz.</p>
Korsan Komşu	10 dk. 34 sn. 18 Mayıs 2018	Adil Olma Temizlik, Dayanışma	İletişim: Öğretmen-öğrenci İletişimi	<p>“Sınıfta İsyan”</p> <p>Jim arkadaşlarının olduğu sınıfta öğretmenleri sınıf başkanı seçimini yaptırdıktan sonra sınıfı, sınıf başkanına emanet ederek dersi bitirir. Yeni sınıf başkanları yersiz istekleri ve yaptırımlarıyla sınıf arkadaşlarının tepkisiyle karşılaşır. Sınıf başkanı Brand'in seçimlerde hile yapabileceği ihtimalini düşünen Jim en çok oyu Mathilda'nın almasına rağmen Brand'in nasıl sınıf başkanı olduğunu araştırır.</p> <p>Öğretmen: Evet, böylece sınıf başkanımız oy çokluğuyla Brand oluyor.</p> <p>Mathilda: İnanamıyorum. Bu berbat.</p> <p>Öğretmen: Sizi yeni sınıf başkanımızla bırakıyorum.</p> <p>Brand: Ben sizin sınıf başkanınızım dediklerimi yapmak zorundasınız.</p> <p>...</p>

Çizgi Film	Süre/Tarih	Verilen Değer	Tema ve İçerik	Bölüm
				<p>Jim: Bilmiyorum.(Brand'in nasıl sınıf başkanı seçildiğini.) Ama bu işte bir hile var.</p> <p>Mathilda: (Brand'e) Saklayacak bir şeyin yoksa oy kağıtlarını neden bize göstermiyorsun?</p> <p>Jim: Oyları görmemizi istemiyor. Çünkü hile yaptı. Brand yazılı bütün kağıtları aslında kendi yazmış.</p> <p>Mathilda: Bu zorbayı istemeyenler el kaldırsın, hemen. Brand yazılı kağıtların hepsi mavi kalemle yazılmış. İşte burada.</p> <p>Brand: Pekala tamam. Evet hile yaptım. Gerçek oy kağıtlarının yerine kendi ismimi koydum.</p> <p>Öğretmen: Beni gerçekten hayal kırıklığın uğrattın Brand.</p> <p>Çöp kutusunu boşaltan Jim, tüm kağıtlara Brand'in kendi ismini yazdırıldığını görür ve seçimde hile yapıldığını ortaya çıkarır. Böylece seçimin yenilenmesi sağlanır. Brand'e ise yaptığı bu hile ve düzenbazlık itiraf ettirilir. Yeni sınıf başkanı sınıf arkadaşlarının seçimiyle Mathilda olur. Mathilda ilk iş olarak arkadaşlarıyla birlikte görev paylaşımı yaparak okul bahçesini temizlemeye koyulurlar.</p> <p>Mathilda: Sınıf başkanı ilk önerim hep birlikte okul bahçesini temizlemektir.</p>

Çizgi Film	Süre/Tarih	Verilen Değer	Tema ve İçerik	Bölüm
<p>Dedektif Mirette Araştırmacı-Meraklı Tip: Miret</p> <p>Miret: Neyse yeteri kadar şey öğrendik babamla konuşayım ve Barcelona'ya gidelim. (...) Hadi düşünelim elimizde Barcelona var. (...)</p> <p>Yemek Yemeyi (şekerleri) Seven Tip: Kedi Canpat</p> <p>Jen-pat: Sonunda yalnız kaldım. Maşmelovlarımın (şeker) keyfini çıkaracağım</p>	<p>08 dk. 18 sn.</p> <p>18 Mayıs 2018</p>		<p>Zaman ve Mekân: Şehirler</p>	<p>“Barcelona’daki Ev Hırsızı”</p> <p>Barcelona’da bir hırsızlık suçunun işleneceğini öğrenen Miret, kedisiyle birlikte hemen oraya gitmek için yola çıkar. Hırsız kasamına adlı bir yapıyı çalıp, Barcelona dışına kaçacaktır. Fakat Miret ve asistan kedisi Jen-pat ipuçlarından yola çıkarak hırsız engellerler.</p> <p>Miret: Neyse yeteri kadar şey öğrendik babamla konuşayım ve Barcelona’ya gidelim. (...) Hadi düşünelim elimizde Barcelona var, ...</p> <p>Jen-pat: Ve taş ocağı.</p> <p>Miret: Bütün bunların taş ocağıyla ilgisi ne? Ekranından(tablettten) bir araştırma yap bakalım.</p> <p>...</p>

Ek 7: TRT Çocuk’tan Örnek İncelemeler

Çizgi Film	Süre/Tarih	Verilen Değer	Tema ve İçerik	Bölüm
<p>Canım Kardeşim</p>	<p>06 dk. 55 sn.</p> <p>6 Kasım 2017</p>	<p>Aile Birliğine Önem Verme</p>	<p>İletişim: Aile İletişimi, Bilgi İletişimi, Etkili İletişim</p> <p>Çocuk Dünyası: Hayal</p> <p>Milli Kültürümüz: Aile</p>	<p>“Canım Kardeşim Gazetesi”</p> <p>Kızları Mine ve Müge’ye gazeteden haberler okuyan Galip Bey, bir robotun satranç turnuvasında dünya satranç şampiyonunu yendiğini söyler.</p> <p>Galip Bey: Kızlarıma ilginç haberler okuyorum. Gazete okuyan Galip Bey’in yanına eşi Lale Hanım da gelerek onlara katılır. Babasıyla gazetede yazılar okuyan Müge de “Ben Gazeteci Olsaydım” diyerek hayal kurmaya başlar. Mine: Ben gazeteci olsaydım tüm dünyayı dolaşırdım.</p>

Çizgi Film	Süre/Tarih	Verilen Değer	Tema ve İçerik	Bölüm
			Zaman ve Mekân: Çevremiz, Evimiz	<p>(Hayalinde dünyayı kuş bakışı gezer ve hayali fotoğraflar çeker.) Gazeteci olmayı düşünen Müge'ye de annesi tavsiyede bulunur: Lale Hanım: Madem gazeteci olmaya meraklısınız, o zaman neden kendi gazetenizi çıkarmıyorsunuz? Diye sorarak kızlarını bir gazete çıkarmaya teşvik eder. Tüm aile birlikte çıkaracakları gazeteye isim verdikten sonra evlerinde ve kendi aralarında yaşadıkları olayları fotoğraflayarak gazetelerine koyarlar. (Galip Bey'in tamir işlerini, Lale Hanım'ın kurabiye yapışını) Galip Bey: Hep birlikte ormana gidip belgesel hazırlamaya ne dersiniz? Hep birlikte ormana gidip hayvanları, bitkileri gözlemleyerek gazetelerine yazı olarak yazarlar.</p>
Ege ile Gaga	06 dk. 48 sn. 6 Kasım 2017		Doğa ve Evren: Canlılar, Doğa, Hayvanlar Kişisel Gelişim: Öğrenmeyi Öğrenme	<p>"Kırmızı Kuyruk" Ege ve Gaga, Ege'nin odasına resim posterini astıktan sonra masayı düzenlerler. Masayı düzenledikleri esnada dışarıdan bir ses duyarlar. Dışarıdaki sesin ağaçtan geldiğini düşünen Ege ve Gaga hemen ağaca doğru ilerlerler. Gaga ise sesin ağaçtan değil de posterden geldiğini söyler. Ege (Gaga'ya): Hayal gücün ne kadar da geniş. Ege: Ağaçkakan mı acaba? Dışarıdaki sesin nereden geldiğini bulmaya</p>

Çizgi Film	Süre/Tarih	Verilen Değer	Tema ve İçerik	Bölüm
				<p>çalışan Ege, tahminlerini not defterine yazarak somutlaştırmaya çalışır.</p> <p>Ege: Defterimi verir misin Gağa? Yazarak düşünmek istiyorum.</p> <p>Defterine yazdığı bilgilerden yola çıkarak ağaçtaki kuşun ses taklitleri yaptığımı ve bu kuşun bir papağan olduğunu anlayan Ege, papağan ile ilgili tüm gözlemlerini yazar.</p> <p>Ege: Papağanlar çok zekidir, zeki ve şakacıdır. Gagaları kıvrık ve eğridir. Kabuklu yemişleri ayıklayıp yiyebilir. Sesleri taklit edebilir, isterse keçi, isterse kedi, isterse insan gibi konuşabilir. Aslında bu konuşma sayılmaz. Yalnızca sesleri ezberler, bir papağan 500-600 kelime öğrenebilir.</p>
Vikingler	10 dk. 46 sn. 6 Kasım 2017	Dayanışma Sorumluluk	Erdemler: Azim, Dayanışma, Vefa	<p>Kasabalarına saldıran korsanlara karşı birlik olmayı isteyen Viki ve ailesi bunun için komşularını uyarır. Korsanlara karşı mücadele etmek ve kasabalarını korsanlara teslim etmek istemeyen ve tek başlarına savaşmayan Vikingler, diğer kasaba halklarıyla bir araya gelerek mücadele ederler ve kasabalarını korurlar.</p> <p>Viki: Kasabalarımız bir araya gelmezse korsanlar bizi mutlaka yenecektir</p> <p>Baba Viki: İşte bu yüzden bir lidere ihtiyacımız var Viki. Güçlü, gözü pek ve harika mızrak atabilen birine.</p> <p>Viki: Bessetleri</p>

Çizgi Film	Süre/Tarih	Verilen Değer	Tema ve İçerik	Bölüm
				<p>(korsanları) ancak bir arada olursak yenebiliriz. Başka seçeneğimiz yok baba, yardım almalıyız.</p> <p>Ne yapacaklarını düşünen Vikinglere küçük Viki, hemen bir çözüm yolu bulur.</p> <p>Viki: Baba, siz gemiye binip açılın, sanırım ne yapacağımızı biliyorum. (Baltakları, komşu kasabanın insanlarını ikna eder.)</p> <p>Korsanlara karşı hep birlikte savaşan kasaba halkları korsanları kasabalarından çıkarırlar.</p> <p>Viki: Ama siz ve adamlarınız olmadan asla Bessetleri (korsanları) yenemedik.</p> <p>Bay Baltak: (bir kasabalı) Flek'in kadın ve çocuklarına yardım edeceğim.</p>
Harika Kanatlar	10 dk. 15 sn. 7 Kasım 2017	Yardıms severlik	<p>Erdemler: Yardımlaşma</p> <p>Zaman ve Mekân: Ülkeler</p> <p>Bilim ve Teknoloji: İletişim, Ulaşım.</p>	<p>"Buzdağının Ucu"</p> <p>Jet ve arkadaşları, dünyanın farklı ülkelerinden farklı siparişler alarak sahiplerine ulaştıran uçaklardır. Bu uçaklar aynı zamanda konuşabilmekte, yardım edebilmekte, hareketlerine duygularını katabilmektedirler. Uçak kulelerinden aldıkları siparişlerle ilgili gidecekleri ülkeler ve mekânlar hakkında da bilgilendikten sonra hareket ederler.</p> <p>Jet, kuleden aldığı bir haberle bugün nereye ve kime hangi siparişi götüreceğini öğrenir. Alaska'da bir küçük çocuğa ulaştıracağı</p>

Çizgi Film	Süre/Tarih	Verilen Değer	Tema ve İçerik	Bölüm
				<p>sipariş vardır ve bunun için kuleden Alaska ile ilgili bilgileri alır.</p> <p>Kule: Alaska Birleşik Devletlerin bir eyaletidir. Oradaki buz dağlarını görünce kim bilir ne kadar şaşıracaksın.</p> <p>Alaska'ya doğru hareket eden ve siparişi ulaştıran Jet, küçük çocukla birlikte buz dağında mahsur kalır. Çaba göstermelerine rağmen ise dağdan çıkmazlar. Jet ise kendilerine yardım etmeleri için kuledeki diğer uçak arkadaşlarını çağırır.</p> <p>Jet: Bence harika kanatları çağırmanın sırası geldi. Ne zaman yardıma ihtiyaç duysam yardıma gelen uçak arkadaşlarım.</p> <p>Uçak arkadaşları harika kanatlar sayesinde buz dağından çıkan Jet ve küçük çocuk evlerine geri dönerler.</p> <p>Jet: Yardımlarınız için teşekkürler. (harika kanatlara dönerek)</p>
Vikinger	11 dk. 15 sn. 7 Kasım 2017	Estetik	Duygular: Beğenme, Mutluluk.	<p>“Ağaç Ev”</p> <p>İlvi (Viki'nin arkadaşı) arkadaşlarıyla birlikte ormanda bir ağaç ev yapmıştır ve gün içerisinde o evde birlikte vakit geçirmektedir. İlvi'nin doğum günü olduğunu öğrenen arkadaşları bu ağaç evde ona bir sürpriz parti yapmayı düşünmüşler Viki de dâhil hepsi arkadaşları İlvi için hediye seçmişlerdir.</p> <p>Viki: Sizce bunu beğenir mi? (Seçtiği hediyeyi diğerlerine gösterir.) (...)</p>

Çizgi Film	Süre/Tarih	Verilen Değer	Tema ve İçerik	Bölüm
				<p>İlvi: Çok beğendim ne kadar da güzel olmuş. Çok teşekkür ederim Viki ve çok teşekkür ederim hepinize.</p> <p>Hep birlikte yanlarında getirdikleri yiyecekleri de ağaç eve çıkarmayı düşünen Viki ve arkadaşları doğum gününü bu ağaç evde kutlamak isterler. Ağaç eve çıkmakta zorlanan arkadaşlarına Viki hemen yardım eder.</p> <p>İlvi: Ah! Ne kadar da akıllısın Viki, sabırsızlanıyorum hemen gidelim.</p> <p>İlvi'nin arkadaşı: Harika bir evin var İlvi. Doğum günün kutlu olsun.</p> <p>Ardından Viki delİvi'ye hediyesini verir.</p> <p>Viki: İlvi sana küçük bir hediye getirmiştım.</p> <p>İlvi: Aa... Viki, sen gerçekten bir harikasın.</p>

ÖZGEÇMİŞ

15 Mayıs 1992 yılında Iğdır'da doğdu. İlk, orta ve lise öğrenimini Iğdır'da tamamladı. 2011-2015 yılları arasında Giresun Üniversitesi Eğitim Fakültesi Türkçe Eğitimi Bölümünde öğrenim gördü. 2016 yılından itibaren ise Trabzon ilinde Türkçe öğretmeni olarak görev yapmaya başladı. 2015 yılında "Nezihe Meriç'in Alagün Çocukları Adlı Eserindeki Değerler", 2016 yılında "Konuşma Eğitimi Alanında Yapılan Lisansüstü Tezlerin İncelenmesi" ve 2018 yılında "Bilimler ve Sanatlara Eleştirel Bir Tavrı" adlı bildiri çalışmaları yapmıştır. Aynı zamanda çeşitli edebiyat dergilerinde yayımlanmış deneme ve kitap inceleme çalışmaları bulunmaktadır.

